MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ŞI CERCETĂRII

Tamara Cazacu Iulia Iordăchescu Larisa Guza

LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

Clasa a VI-a

Pentru instituţiile de învăţământ
cu predare în limbile minorităţilor naţionale

UN PAS SPRE SUCCES

Editura LUMINA
Chişinău – 2020

Unit_1_Copil_Familie.indd 1 07.09.2020 16:49:02

811.135.1'243+821.135.1.09(075.3)
C 32

Acest manual este proprietatea Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării

Manualul şcolar a fost elaborat în conformitate cu prevederile Curriculumului la disciplină, aprobat prin ordinul Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării nr. 906 din 17 iulie 2019. Manualul a fost aprobat prin ordinul Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării nr. 892 din 26 august 2020.

Comisia de evaluare:

Coordonator: **Dermenji-Gurgurov Svetlana** – dr., conf univ, UPS „Ion Creangă", Chişinău
Antoci Eugenia – grad didactic doi, LT „A. Russo", Chişinău
Cojocaru Ilinca – grad didactic unu, LT „V. Suhomlinschi", Edineţ
Botnaru Larisa – grad didactic unu, LT „Nicolae Necrasov", Străşeni
Gherman Oxana – dr., UPS „Ion Creangă", Chişinău

Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării				
Şcoala/Liceul ..... Manualul nr.				
Anul	Numele şi prenumele elevului	Anul în care s-a folosit	Starea manualului	
			la primire	la returnare
1				
2				
3				
4				
5				

Dirigintele clasei verifică dacă numele, prenumele elevului sunt scrise corect.
Elevul nu va face niciun fel de însemnări în manual.
Aspectul manualului (la primire şi la returnare) se va aprecia cu unul dintre următorii termeni: nou, bun, satisfăcător, nesatisfăcător.

Toate drepturile asupra acestei ediţii aparţin editurii ***Lumina.***

Descrierea CIP a Camerei Naţionale a Cărţii

Cazacu, Tamara.

Limba şi literatura română: Pentru elevii clasei a 6-a, instituţiile de învăţământ cu predare în limbile minorităţilor naţionale / Tamara Cazacu, Iulia Iordăchescu, Larisa Guza; comisia de evaluare: Dermenji-Gurgurov Svetlana [et al.]; prezentarea grafică: Alex Ussow; Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării. – Chişinău: Lumina, 2020 (F.E.-P. „Tipografia Centrală"). – 192 p.: fig., tab.

Apare din resursele financiare ale Fondului de Manuale. – 9536 ex.
ISBN 978-9975-65-460-9.

811.135.1'243+821.135.1.09(075.3)
C 32

ISBN 978-9975-65-460-9

© Editura Lumina, 2020.
© Tamara Cazacu, Iulia Iordăchescu, Larisa Guza, 2020.
© Alex Ussow, 2020.

Copilul în familie

Portret de familie

CEL DEMN DE LAUDĂ SĂ FIE LĂUDAT. (*l. română*)
LAUDANTUS LAUDENTUR. (*l. latină*)

1. *Citeşte îmbinările de cuvinte. Pronunţă corect sunetele [**d**], [**t**], [**n**]. Alcătuieşte propoziţii cu îmbinările evidenţiate.*

soră atentă	băiatul tatei	**dintre toţi**
pom roditor	piersică fragedă	mamă grijulie
dimineaţa devreme	**feciori ascultători**	bunici harnici

Nota bene!

tristeţe – **în**tristare – a se **în**trista
grijă – **în**grijorare – a se **în**grijora
gospodar – gospodărie – a gospodări

Compară!

piersic – персик
vizită – визит

2. *Priveşte desenele. Fii atent(ă) la utilizarea cuvintelor evidenţiate.*

o piersică

un piersic

Florin **Piersic**

o cireaşă

un cireş

Badea **Cireş**

2.1. *Alcătuieşte enunţuri cu unele cuvinte.*

Unit_1_Copil_Familie.indd 3 07.09.2020 16:49:04

3. *Citeşte textul. Spune care dintre feciori l-a întristat pe tată?*

Cele patru piersici

Odată, un om a vrut să-i pună la încercare[1] pe cei patru fii ai săi. I-a chemat dimineaţa la el şi i-a dat fiecăruia câte o piersică. A plecat apoi la câmp, lăsându-i să-şi împartă ziua cum vor ei. Seara, când s-a întors, i-a chemat pe toţi patru şi l-a întrebat pe feciorul **cel mai mare:**

– Spune-mi, ce ai făcut cu piersica ta?

– Ce să fac, tată, am mâncat-o şi-ţi mulţumesc. A fost o piersică **tare bună**. Am luat, apoi, sâmburele[2] şi l-am plantat[3] în spatele casei. Am udat locul şi sper[4] să crească acolo un piersic **foarte frumos** şi **roditor**[5].

– Bine ai făcut, băiatul tatei, sunt sigur că tu o să ajungi un om gospodar. Dar tu, i-a zis celui de-al doilea, ce-ai făcut cu piersica ta?

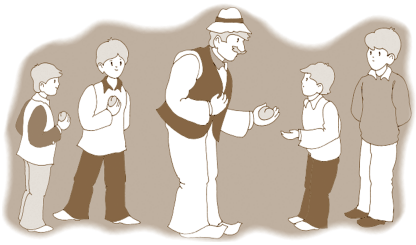
– Am mâncat-o. Era o piersică **grozav de bună, coaptă.**

– Şi apoi?

– Păi, am aruncat sâmburele şi i-am cerut mamei să-mi mai dea câteva.

– Fiule, zise atunci omul cu tristeţe în glas, ai grijă să nu ajungi un om lacom[6].

– Dar ţie ţi-a plăcut piersica? A fost bună? l-a întrebat tatăl şi pe cel de-al treilea fiu al său.

– Nu ştiu.

– Cum nu ştii? Ce-ai făcut cu ea?

– Am vândut-o. Am luat pe ea zece bani. Uite-i!

– Fiule, tu sigur vei ajunge un mare negustor[7], dar ai grijă că nu toate se vând în viaţă, mai ales ceea ce ai primit de la părinţi.

În sfârşit, tatăl l-a întrebat şi pe ultimul băiat, cel mai mic dintre toţi.

– Dar ţie ţi-a plăcut piersica?

– Nici eu nu ştiu, tată.

– Şi tu ai vândut-o?

– Nu. Eu m-am dus în vizită la prietenul meu de peste drum, care este grav bolnav, şi i-am dat-o lui. S-a bucurat mult pentru ea şi mi-a mulţumit din suflet.

[1] a pune la încercare – *aici:* испытать
[2] **sâmbure** – косточка
[3] **a planta** – *sin.:* a sădi, a răsădi
[4] **a spera** – *sin.:* a crede, a nădăjdui
[5] **roditor** – care dă roade bune
[6] **lacom** – жадный
[7] **negustor** – купец

Reprodu!

4. *Răspunde la întrebări:*

a) Câţi feciori avea omul? b) Ce a hotărât să afle tata? c) Ce întrebare le-a adresat el? d) Ce sfat i-a dat tatăl celui de-al treilea fecior? e) Ce a făcut cu piersica feciorul cel mai mic?

Unit_1_Copil_Familie.indd 4 07.09.2020 16:49:05

5. *Citeşte doar răspunsurile feciorilor la întrebarea pusă de tatăl lor.*
6. *Selectează şi citeşte propoziţiile care îi caracterizează pe cei patru feciori.*
7. *Citeşte textul pe roluri împreună cu colegii.*
8. *Reprodu, cu un coleg/o colegă, unul dintre cele patru dialoguri.*
9. *Caracterizează, în 2–3 propoziţii, pe unul dintre cei patru feciori.*

Rezumă!

10. *Relatează, în 2–3 enunţuri, ce i-ar spune mama bunicii despre feciorii săi?*
11. *Schiţează şi prezintă portretul moral al familiei.*
12. *Povesteşte un fragment, la dorinţă.*
13. *Propune un alt titlu. Scrie-l în caiet pe cel mai reuşit.*

Model

FECIORII

BUNUL MEU TATĂ

GRIJA PENTRU FECIORI

VARIANTA TA

14. *Alcătuieşte un dialog după imagini şi începutul dat:*

– Câţi nepoți ai, moşule?
– Am patru nepoți.
– Sunt sigur că ai nepoți harnici, grijulii. Unde lucrează ei?
– Cel mai mare este medic, lucrează la spital.
– …

bancă

livadă

spital

Unit_1_Copil_Familie.indd 5 07.09.2020 16:49:06

Meditează!

15. *Gândeşte-te şi răspunde:*

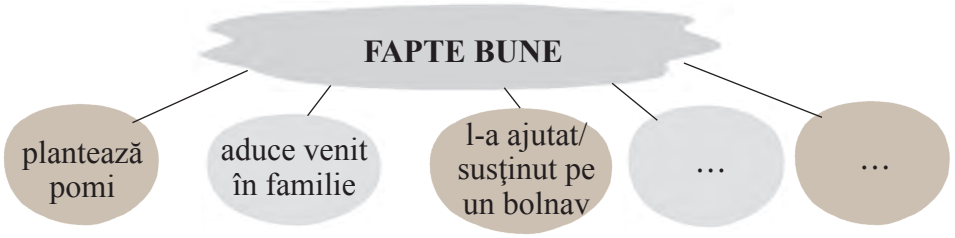
a) Ți-a plăcut textul? b) Cum crezi, care fecior l-a bucurat cel mai mult pe bătrân? De ce? c) Care ar fi explicaţia că băieţii nu au nume? d) Demonstrează faptul că tatăl este grijuliu şi vrea să-şi pregătească feciorii pentru viaţă. e) Primul fecior va fi, după spusele tatălui, un bun gospodar. Argumentează. f) Ce ai face tu cu piersica, dacă ai fi într-o situaţie similară? g) Ce crezi despre așa o familie? h) De ce nu e prezentă mama?

16. *Selectează şi numeşte calităţile celui de-al patrulea fecior. Argumentează.*

16.1. *Caracterizează-l, în plan comparativ, cu ceilalţi fraţi ai săi. Utilizează adjective la diferite grade de comparaţie (vezi tabelul, pag. 7).*

17. *Examinează schema. Spune ale cui sunt aceste fapte bune. Continuă lista cu întâmplări din viaţa ta.*

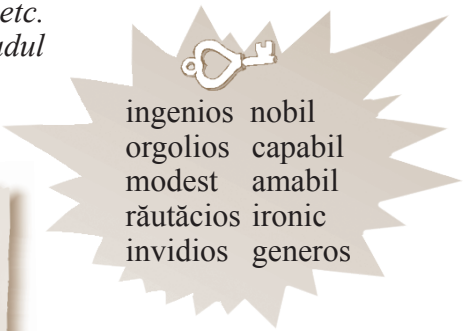

18. *Care lucruri, primite de la părinţi, sunt cele mai scumpe pentru tine? Ai putea să le vinzi? Argumentează.*

19. *Redactează-ţi autoportretul în plan comparativ cu cel al fratelui, surorii, prietenului tău etc. Dacă e posibil, utilizează şi adjective la gradul superlativ. Îţi poate veni în ajutor* ***Cheiţa****.*

Repere

- extraordinar;
- neînchipuit;
- neobişnuit;
- nemaipomenit;
- nespus;
- prea;
- din cale afară de...

Unit_1_Copil_Familie.indd 6 07.09.2020 16:49:07

20. *Citeşte şi completează:*

Zilnic nu uit:
- să mulţumesc părinţilor pentru…
- să spun fratelui/surorii…
- să ajut…
- să mă comport…

Să ne amintim!

GRADUL COMPARATIV AL ADJECTIVELOR

(REPETARE)

Fecior **mai** — grijuliu, atent

Om **mai puţin** — trist, grijuliu

Tată — **tot atât**, **tot aşa**, **la fel** — **de** — înţelegător, atent, bun

Reţine!

GRADUL SUPERLATIV AL ADJECTIVELOR

(ПРЕВОСХОДНАЯ СТЕПЕНЬ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ)

Superlativul (relativ)
- băiatul **cel mai** mic
- piersica **cea mai** fragedă
- oamenii **cei mai** lacomi
- fiicele **cele mai** harnice
- copacul **cel mai puţin** roditor
- fata **cea mai puţin** grijulie
- fiii **cei mai puţin** buni
- elevele **cele mai puţin** silitoare

Superlativul (absolut)
- foarte + adjectiv — piersică **foarte** coaptă; tată **foarte** bun
- tare + adjectiv — piersică **tare** bună; familie **tare** prietenoasă
- **extraordinar**, **grozav**, **nemaipomenit**, **neobişnuit** (etc). — **de** + adjectiv — grijuliu, lacom, priceput
- piersică **fragedă-fragedă**; bunătate **multă-multă**

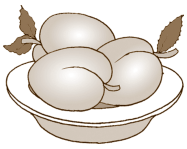
Unit_1_Copil_Familie.indd 7 07.09.2020 16:49:08

Scrie!

21. *Scrie câteva adjective care pot determina substantivele de mai jos.*

fiu

piersici

tată

Model

Tată bun, deştept…

21.1. *Scrie, la gradul superlativ, îmbinările de cuvinte obţinute. Formează două propoziţii cu unele dintre ele.*

22. *Completează enunţurile cu adjectivele potrivite din partea stângă.*

mai gospodar
mari
la fel de nobilă
tot aşa de lacom
mândri

Era odată o familie. Părinţii aveau patru feciori… Primul fecior s-a dovedit … decât cel de-al doilea.
Feciorul al treilea putea ajunge … ca şi vecinul său. Fapta celui de-al patrulea fecior a fost … ca şi fapta primului fecior. Şi mama, şi tata erau...

23. *Citeşte substantivele. Formează de la ele adjective. Scrie-le la gradul superlativ:* ***roadă, grijă, lăcomie, bunătate.***

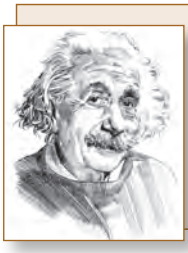
Model

Educaţie: educat – mai educat – cel mai educat – tare educat.

23.1. *Alcătuieşte 3–4 propoziţii cu unele adjective.*

24. *Găseşte în text adjectivele la gradul superlativ şi scrie-le.*

24.1. *Include-le în alte contexte.*

Educaţia este ceea ce rămâne după ce ai uitat tot ceea ce ai învăţat în şcoală.

Albert Einstein

25. *Citeşte aforismul lui Albert Einstein. Comentează-l în 4–5 enunţuri.*

Unit_1_Copil_Familie.indd 8 07.09.2020 16:49:08

26. *Găseşte în text antonimele cuvintelor date mai jos. Scrie-le.*

Dimineaţa, noaptea, duşman, a pleca, a lua, sănătos, a se întrista, a cumpăra, harnic.

26.1. *Formează enunţuri cu două perechi de antonime.*

27. *Citeşte versurile lui Mihai Eminescu. Scrie alte forme de superlativ pentru adjectivul* ***frumoasă****.*

A fost odată ca-n poveşti,
A fost ca niciodată,
Din rude mari împărăteşti
O prea frumoasă fată.

Ilustraţie de Igor Vieru

Un om, o viaţă, un destin

Neagoe Basarab (*anii de domnie 1512–1521*). Vestitul domnitor Neagoe Basarab, cel care a construit legendara Mănăstire Curtea de Argeş, a scris cartea „*Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*”. Această carte este o capodoperă a literaturii vechi româneşti.

„*Învăţăturile...*” cuprind sfaturi cu caracter politic, militar, cu privire la guvernare, adresate fiului său. Este şi primul text de pedagogie românească în spiritul moralei creştine. Fiul său Teodosie primea sfaturi părinteşti înţelepte:

„Iubeşte adevărul, căci mincinoşii sunt urâţi de Dumnezeu!”

„Judecă pe fiecare cu dreptate după faptele lui…”

Curtea de Argeş

Teme pentru acasă

- ✓ *Citeşte textul.*
- ✓ *Povesteşte textul, răspunzând la întrebările din ex. 4.*
- ✓ *Caracterizează (în scris) pe unul dintre cei patru feciori.*

Unit_1_Copil_Familie.indd 9 07.09.2020 16:49:10

Mă simt bine în familie

VAI DE OMUL SINGUR! (*l. română*)
VAE SOLI! (*l. latină*)

1. *Citeşte. Pronunţă corect sunetele. Formează propoziţii.*

Mă ajută mama, mă sprijină bunicul, mă ocrotește sora mai mare, îmi croiesc drum, mă învaţă sora, merg la şcoală.

2. *Citește, tradu în limba maternă. Alcătuiește enunțuri similare.*

Mă simt bine cu mama, aș vrea să fie mai mult timp acasă.
... , aș citi cărți cu ea.
... , aș vrea să tai lemne cu el.
... , aș vrea să revină din armată.
... , aș vrea să joc șah cu ea.
... , aș vrea să curățăm zăpada și să facem pârtie.

Nota bene!

bărbat – bărbăţie – a **îm**bărbăta
învăţătură – a învăţa – învăţat
a se pricepe – priceput – pricepere
râs – a râde
a croi – croitor
a ruga – rugăminte

Compară!

muzică – музыка
a croi – кроить
rude – родственники
medalie – медаль

3. *Citeşte şi tradu îmbinările de cuvinte. Alcătuieşte propoziţii.*

A ajunge
- la bunici
- acasă
- la timp
- **om mare**
- ...

O mână
- **de**
  - **ajutor**
  - cireşe
  - prietenească
  - grijulie
  - ...

4. *Citeşte expresiile. Include-le în contexte.*

- A-şi croi drum
- o mână de ajutor
- nu mai rău decât alţii

O mână de ajutor

4.1. *Scrie un text, din 4–5 enunţuri, descriind imaginea* **O mână de ajutor.**

Unit_1_Copil_Familie.indd 10 07.09.2020 16:49:10

5. *Citeşte textul. Spune cine îl ajută pe băiat la învăţătură.*

Pârtia

Dacă s-ar întâmpla să plece şi el la lucru…, Bobocel s-ar duce împreună cu mama. Şi acolo unde nu va putea el, l-ar ajuta mama. Şi acolo unde n-ar înţelege el, l-ar lămuri mama. Şi lasă[1] că, până la urmă, se vor întoarce ei seara nu mai rău decât alţii.

Dacă s-ar întâmpla într-o duminică… să cânte muzica şi toţi să danseze, el o va alege[2] pe sora sa Ileana. Şi pe unde nu ar putea el, l-ar învăţa sora.

Dacă s-ar întâmpla să fie om mare[3] şi ar trebui să-şi construiască o casă în sat, l-ar ruga pe tata să-l ajute. Şi lasă că nu vor face ei o casă mai urâtă decât celelalte.

Dacă s-ar întâmpla să fie război, el se va duce cu bunicul. Căci bunicul a trecut prin două războaie şi are patru medalii. Acolo unde se va teme[4] el, îl va îmbărbăta[5] bunicul.

Acolo pe unde nu va putea el trece, îl va trece bunicul. Şi lasă că se vor întoarce ei de la război tot atât de bine, cum se vor întoarce şi ceilalţi.

Cu astfel de gânduri vine Bobocel dis-de-dimineaţă[6], cu geanta în spate, la şcoală. Şi îi pare grozav de bine că are atâtea neamuri[7] şi nu-l vor lăsa la greu. Nu-i vorbă, ar avea şi acum nevoie de o mână de ajutor. Deseori stă singur lângă tablă şi aşteaptă… Dar ca să vezi, din atâtea neamuri nimeni nu vine să-l ajute.

– La învăţătură, i-a spus odată tata, singur trebuie să-ţi croieşti[8] pârtie[9]...

După ***Ion Druţă***

[1] **a lăsa** – оставить
[2] **a alege** – выбирать
[3] **a fi om mare** – быть успешным человеком
[4] **a se teme** – бояться, страшиться
[5] **a îmbărbăta** – ободрять
[6] **dis-de-dimineaţă** – *sin.:* dimineaţa devreme
[7] **neam** – родственник
[8] **a-şi croi** – прокладывать себе (дорогу)
[9] **pârtie** – drum

Reprodu!

6. *Citeşte propoziţiile/fragmentele care ilustrează:*

a) cu ce îl poate ajuta pe Bobocel fiecare membru al familiei;
b) puterea familiei de a rezolva problemele vieţii;
c) că membrii familiei se simt bine împreună.

Unit_1_Copil_Familie.indd 11 07.09.2020 16:49:11

7. *Răspunde la întrebări.*

a) Cu cine ar pleca Bobocel la lucru? b) Dar la joc? c) Pe cine l-ar ruga Bobocel să-l ajute la construirea casei? d) Unde ar pleca împreună cu bunicul? e) Cine l-ar îmbărbăta pe Bobocel dacă s-ar duce la război? f) De ce băiatului îi pare bine că are multe rude? g) Ce lucru trebuie să-l facă Bobocel de unul singur?

8. *Reprodu textul, răspunzând la întrebări.*

9. *Povesteşte detaliat fragmentul care ţi-a plăcut cel mai mult.*

Rezumă!

10. *Împarte textul în fragmente logico-semantice. Citeşte începutul fiecărui fragment.*

10.1. *Intitulează fragmentele. Argumentează.*

11. *Alcătuieşte planul textului. Redă conţinutul povestirii conform planului.*

11.1. *Extrage şi citeşte propoziţia principală din text.*

12. *Din variantele propuse, alege cel mai reuşit titlu. Argumentează-ţi alegerea.*

O FAMILIE UNITĂ

AJUTOR RECIPROC

CONTEAZĂ NUMAI PE TINE

SUCCESUL E ASIGURAT

O MÂNĂ DE AJUTOR...

SPRIJINUL

REZOLVĂ-ȚI SINGUR PROBLEMELE

13. *Schiţează, în 3–4 propoziţii, portretul bunicului lui Bobocel. Foloseşte reperele propuse de* ***Cheiţă.***

14. *Ce sfat a reţinut Bobocel de la tatăl său?*

14.1. *Citeşte propoziţiile în care este exprimat acest gând.*

- înţelept
- are experienţă
- calm
- a luptat
- curajos

Meditează!

15. *Expune-ţi părerea: ce ar trebui să facem singuri şi când ar trebui să ne ajute părinţii?*

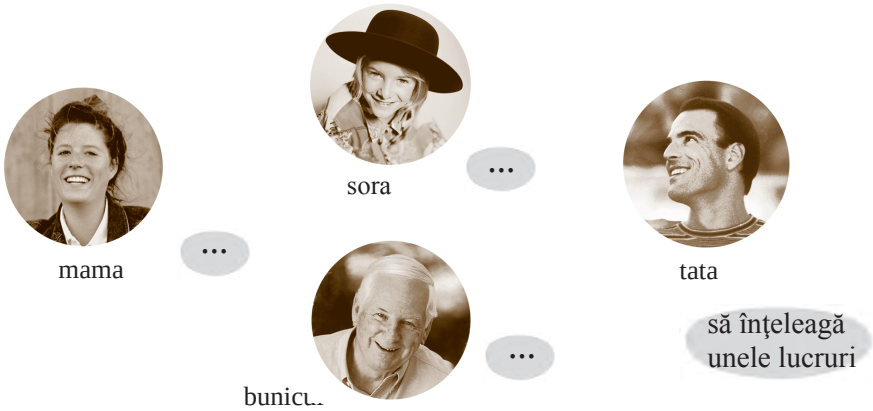
16. *Cum crezi, de ce Ion Druţă i-a dat numele* ***Bobocel*** *personajului principal?*

Unit_1_Copil_Familie.indd 12 07.09.2020 16:49:11

17. *Imaginează-ţi că atunci când Bobocel stă singur la tablă, i-ar veni în ajutor câte unul din membrii familiei. Care ar fi succesele lui la învăţătură? Discutaţi în echipe.*

17.1. *Aflându-te la tablă, aştepţi şi tu, uneori, o mână de ajutor? Exemplifică.*

18. *Ce ar trebui să facă părinţii pentru copii? Ce nu ar trebui să facă? Cum trebuie copiii să-i ajute pe părinţi, bunici? Exemplifică în baza imaginilor.*

19. *Cum crezi, care este ideea principală a textului? Scrie-o.*

- imaginea familiei;
- ajutorul reciproc;
- eu sunt centrul universului;
- altă variantă.

20. *Eşti de acord cu tatăl lui Bobocel care spune că la învăţătură nu trebuie să te ajute nimeni? De ce?*

21. *Selectează răspunsul care corespunde situaţiei tale şi argumentează.*

La învăţătură mă ajută:

A.
- profesorul
- tata şi/sau mama
- colegul şi/sau prietenul
- sora şi/sau fratele

B.
- emisiunile radio/TV
- ziarele şi/sau revistele
- dicţionarele
- varianta proprie

22. *Citeşte opţiunile. Comentează varianta pe care o accepţi.*

O familie adevărată este aceea în care:

A. Fiecare îşi face bine numai lucrul său.
B. Toţi se ajută reciproc.
C. Părinţii îşi ajută copiii în toate.
D. Copiii au independenţă totală.
E. Varianta ta.

Unit_1_Copil_Familie.indd 13 07.09.2020 16:49:12

Să exersăm!

MODUL CONDIŢIONAL

(УСЛОВНОЕ НАКЛОНЕНИЕ)

SITUAŢII DE UTILIZARE

Eu **aş** tu **ai** el, ea **ar** noi **am** voi **aţi** ei, ele **ar**	învăţa	Eu **aş** tu **ai** el, ea **ar** noi **am** voi **aţi** ei, ele **ar**	**fi** învăţat

Scrie!

23. *Citeşte/scrie propoziţiile. Identifică verbele la condiţional.*

a) Aş vrea şi eu un animal de companie.

b) Bunica ne-ar mai fi spus poveşti, dar era deja târziu.

c) De-ar şti omul ce-ar păţi, dinainte s-ar păzi.

d) Aş învăţa poezia, dar nu reuşesc.

e) Tu ai vrea să pleci în excursie?

Unit_1_Copil_Familie.indd 14 07.09.2020 16:49:14

24. *Pune verbele dintre paranteze la condiţional prezent.*

a) Mămico, dacă nu eşti împotrivă, … (a pleca) cu prietenii la un meci de fotbal. b) (A mânca) îngheţată, dar mi-e frig. c) Ce … (a face) tu, dacă… (a fi) Moş Crăciun? d) Voi … (a putea) să participaţi mâine la concert. e) Dacă voi (a avea) timp, (a merge) la bazin.

25. *Continuă gândurile începute.*

De-aş fi un înger,…

N-aş vrea să am comori, aş vrea…

Dacă aş trăi o sută de ani, ...

M-aş duce cu ochii închişi la…

De-aş fi o pasăre mică,…

Dacă aş fi o Zână bună, …

26. *Continuă dialogul, folosind imaginea.*

– Noroc, Adrian!
– Salut, Alexandru. Unde mergi?
– Vreau să reuşesc la meciul de fotbal.
– …

27. *Citeşte fragmentul din „Povestea porcului” de Ion Creangă. De ce erau trişti bătrânii?*

Cică era odată o babă şi un moşneag, moşneagul de o sută de ani şi baba de nouăzeci. Şi amândoi bătrânii aceştia erau albi ca iarna şi posomorâţi ca vremea cea rea, din pricină că nu aveau copii. Şi Doamne! Tare mai erau doriţi să aibă măcar unul, căci cât era ziulica şi noaptea de mare, şedeau singuri-singurei cuc, şi le ţiuiau urechile, de urât ce le era…

27.1. *Completează enunţurile în baza textului.*

a) Bătrânii **ar fi fost veseli,** dacă..
b) Baba şi moşneagul **n-ar fi fost singuri,** dacă…
c) **Nu le-ar fi fost urât** bătrânilor, dacă…
d) **Le-ar fi fost** viaţa mai uşoară, dacă…

28. *Alege una dintre afirmaţii. Argumentează.*

Părinţi buni – copii buni.

Copiii sunt florile vieţii.

Teme pentru acasă

- ✓ *Citeşte textul. Caracterizează-l pe Bobocel.*
- ✓ *Redă conţinutul povestirii conform planului.*
- ✓ *Alcătuieşte şi scrie propoziţii cu îmbinările de cuvinte din exerciţiul 3.*

Unit_1_Copil_Familie.indd 15 07.09.2020 16:49:15

Oricând poți găsi soluții

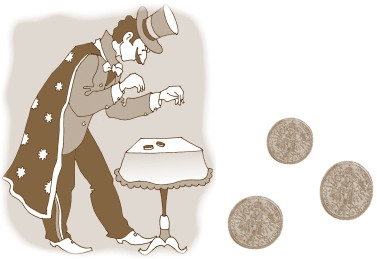
FAMILIA NU ESTE CEL MAI IMPORTANT LUCRU.
ESTE TOTUL

1. *Citeşte îmbinările de cuvinte. Pronunţă corect sunetele. Alcătuieşte enunţuri.*

Speranţă vie	a reveni acasă	a găsi o monedă
gâză simpatică	a atinge pământul	băiat cuminte

2. *Continuă şirul, răspunzând la întrebări.*

O! Am găsit (ce?) o monedă, o comoară,…
Moneda este (cum?) fermecată, veche,…
Ea reprezintă (ce?) un zimbru, o acvilă,…

vrăjitor, monede fermecate

3. *Examinează desenul. Spune cine este reprezentat pe desen şi ce face. Fii atent(ă) la sensul cuvintelor şi la relaţia* (связь) *dintre ele.*

4. *Parcurge încă o dată exerciţiile 2 şi 3. Presupune despre cine/ce va fi vorba în text. Povesteşte în 2–3 propoziţii.*

Nota bene!

a veni → a **re**veni, a **de**veni

a zice – a **pre**zice
a spune – a **pre**supune

5. *Citeşte fragmentul. Ce s-a întâmplat cu băiatul după ce a pus moneda în buzunar?*

O întâmplare neobişnuită

A Odată un băiat mergea spre casă. Păşind pe trotuar, el se uita cu mare atenţie, pe unde călca[1], deoarece voia să fie sigur[2] că nu va strivi[3] nici o gâză[4]. Acest băiat era foarte cuminte. Nu dorea să facă nimănui niciun rău. Deodată s-a oprit. **Ah!** Chiar la picioarele sale, o monedă nou-nouţă strălucea[5] în razele soarelui.

– Ia te uită! a exclamat băiatul şi a ridicat-o[6]. **Hei,** cred că azi e ziua mea cea bună! s-a gândit el.

Moneda era într-adevăr frumoasă: pe o parte era desenat un copac, pe cealaltă – o pasăre minunată. Era, de fapt, o monedă fermecată[7], dar băiatul nu ştia. Îndată ce a pus moneda în buzunar, a simţit ceva neobişnuit. I-a părut că devine tot mai mic. **Vai!** În câteva clipe s-a făcut mic de tot, s-a transformat[8] într-un omuleţ, de vreo 5 centimetri.

Unit_1_Copil_Familie.indd 16 07.09.2020 16:49:17

[1] **a călca** – ступать
[2] **sigur** – уверен
[3] a strivi – раздавить
[4] **gâză** – *sin.:* insectă
[5] **a străluci** – блестеть
[6] **a ridica** – поднять
[7] **fermecat** – *sin.:* vrăjit
[8] **a se transforma** – *sin.:* a se preface
interjecție – междометие

Reprodu!

6. *Răspunde la întrebări:*

a) Ce a găsit băiatul? b) Ce desene erau pe ambele părţi ale monedei? c) De ce băiatul s-a făcut foarte mic?

6.1. *Gândeşte-te şi dă mai multe variante de răspuns la următoarele întrebări:*

Dacă tu ai fi în locul acestui băiat, la ce te-ai gândi în primul rând? Ce ai face? La cine ai căuta ajutor?

Model

- Eu m-aş gândi cum să ajung acasă...
- Aş începe să plâng...
- Dacă m-aş întâlni cu o pisică… etc.

Nu uita că băiatul avea doar 5 centimetri.

7. *Discută cu colegul/colega şi răspundeţi la întrebări.*

Repere

- Ce se va întâmpla, când va ajunge acasă: ce vor spune părinţii, fraţii, vecinii, prietenii, cum vor reacţiona câinele, pisica?
- Ce probleme va avea când se va aşeza la masă?
- Ce schimbări vor avea loc la şcoală? etc.

Meditează!

8. *Imaginează-ţi ce va face în continuare băiatul, cum vor evolua evenimentele?*

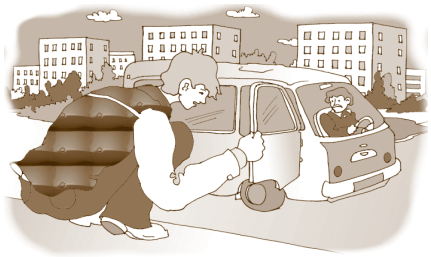

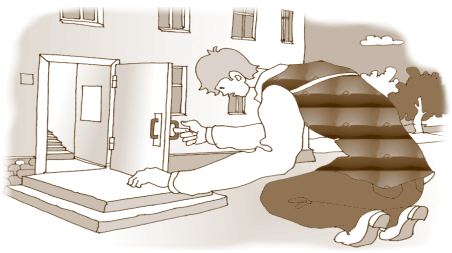
B Au trecut o zi şi o noapte. Băiatul dorea foarte mult să revină la statura lui obişnuită… A hotărât să pună moneda înapoi, pe trotuar, în speranţa că va reveni la starea lui obişnuită. El a pus moneda cu copacul în sus şi **iată**, în momentul când aceasta s-a atins de pământ, băiatul a simţit că devine tot mai mare.

Moneda nu ştia care e înălţimea adevărată a băiatului şi el a crescut până a ajuns de trei metri.

Unit_1_Copil_Familie.indd 17 07.09.2020 16:49:17

9. *Gândeşte-te şi numeşte problemele pe care le-ar putea avea personajul nostru având înălţimea de 3 metri.*

10. *Citeşte fragmentul C. Formulează câteva sfaturi care l-ar ajuta pe băiat să devină un om obişnuit.*

C Băiatul nu voia să fie prea înalt, dar nici prea mic. El voia să fie un băiat obişnuit, precum a fost.

Repere

- mergi la un magician;
- pune moneda pe trotuar altfel.

11. *Citiţi ultimul fragment. Stabiliţi dacă presupunerile voastre au fost aproape de conţinutul textului.*

D Băiatul a hotărât să revină la locul unde a găsit moneda fermecată. De data aceasta a pus-o în sus cu partea pe care era pasărea. Imediat a simţit că se micşorează. La un moment dat a încetat să se mai facă mic. S-a uitat în jur şi – **ura-a!** era un copil obişnuit. Era un copil obişnuit!!!

12. *Ce impresie ţi-a produs lectura şi lucrul asupra acestui text? Alege 1–2 variante.*

A. curiozitate	D. nelinişte
B. interes	E. îngrijorare
C. uimire	F. varianta ta.

Interjecţia
Ah, o, hei, vai, ura, iată.

13. *Concurs: **„Cel mai sugestiv titlu!”.** Propune un alt titlu pentru textul dat. Argumentează.*

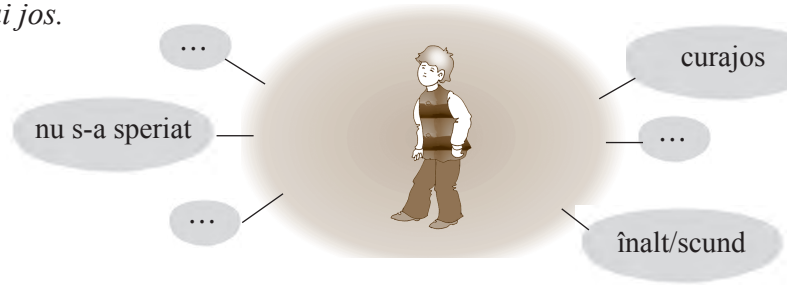
14. *Improvizează un dialog, la alegere, cu:*

- băiatul când avea 5 centimetri;
- părinţii atunci când băiatul lor era cât un deget;
- şoferul autobuzului/troleibuzului în care s-a urcat personajul nostru;
- unul dintre colegii tăi;
- prietenul său etc.

Unit_1_Copil_Familie.indd 18 07.09.2020 16:49:17

15. *Caracterizează personajul textului. Completează spaţiile libere în schema de mai jos.*

15.1. *Cu ce culoare/copac/pasăre l-ai compara? De ce?*

16. *Ce ai face în situaţia descrisă în text? Răspunde:*

- ai plânge?
- ai alerga la părinţi?
- ai accepta situaţia? Argumentează.

17. *Recitește în gând textul, apoi alcătuiţi în perechi/echipe planul acestuia.*

17.1. *Redă conţinutul textului în baza planului.*

18. *Citește gândurile următoare. Alege unul dintre ele și spune ce are în comun cu textul citit. Argumentează.*

✓ Fericirea înseamnă să ai o familie mare, iubitoare, grijulie.

George Burns

✓ Dragostea familiei și admirația prietenilor sunt mai importante decât averea.

Charles Kuralt

✓ Familia este una dintre capodoperele naturii.

George Santayana

✓ Am un adăpost minunat, care este familia mea. Am relații minunate cu fratele meu și sora mea; ei mă fac să simt întotdeauna că știu cui aparțin.

Jose Carreras

19. *Lucraţi în echipe. Faceţi câte un desen la un fragment din text.*

19.1. *Aranjaţi desenele realizate în ordinea evenimentelor. Povestiţi conţinutul textului conform desenelor proprii (fiecare după desenul său).*

Model

Eroul meu, Dorel, a pornit într-o zi spre școală. După ce a mai stat la vorbă cu un prieten...

20. *Scrieţi, în echipe, un alt sfârşit al acestei întâmplări.*

Teme pentru acasă

✓ *Redă succint textul.*
✓ *Alcătuieşte propoziţii, utilizând cuvintele de la rubrica* ***Nota bene!***

Unit_1_Copil_Familie.indd 19 07.09.2020 16:49:18

Timpul liber cu familia

NEPOȚII TĂI VOR CULEGE ROADELE. (*l. română*)
CARPENT TUA POMA NEPOTES. (*l. latină*)

1. *Citeşte expresiv. Pronunţă corect sunetele [**d**], [**n**]. Completează versul al patrulea, indicând două nume de fată).*

Nepoţeii, prichindeii,
Vin să-şi mai vadă buneii…
Gheorghieş urcă-n cireş,
. . . . . .
Cearcă (încearcă) de e coaptă poama…

Nicolae Dabija

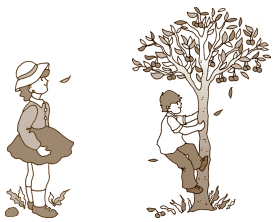

***1.1.** Spune ce fac nepoţeii la bunici.*

2. *Citeşte perechile de cuvinte. Construieşte cu unele dintre ele enunţuri, observând nuanţele de sens.*

Mamă – măm**ică**
tată – tăt**ic**
cuib – cuib**uşor**

nepot – nepoţ**el**
nepoţi – nepoţ**ei**
nepoată – nepoţ**ică**
nepoate – nepoţ**ele**

Fetița așteaptă, ea vrea...

Sinonime:

veseli – voioşi
neamuri – rude

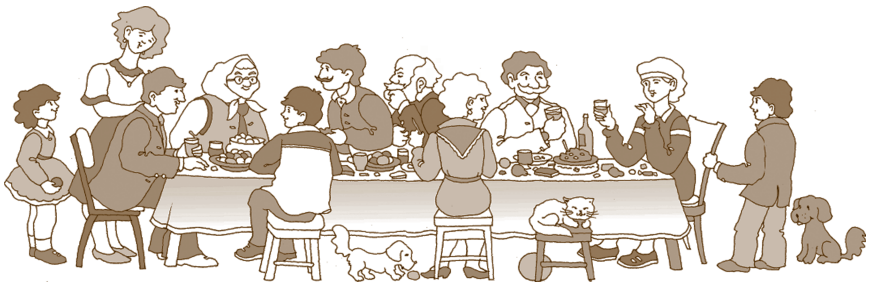
Nota bene!

bun – bunătate – bunici
a aştepta – aşteptare – aşteptat

3. *Completează.*

Dor (de ce?) de ţară, ...
Mergem (cu cine?) cu fratele, ...
Ne adunăm (unde?) la prieteni, ...
Ne aşteaptă (unde?) în prag, ...

4. *Priveşte desenul. Alcătuieşte un text din 4–5 enunţuri.*

Unit_1_Copil_Familie.indd 20 07.09.2020 16:49:19

5. *Citeşte expresiv poezia. Spune de ce toată familia se adună la bunici în Casa Mare.*

La bunici

Când ne vine câte-un dor[1] –
Cu mămica şi tăticul,
La bunica şi bunicul
Ne-adunăm **în** cuibuşor[2].

Tare-i bine **la** bunici,
Fie iarnă, fie vară,
Ne jucăm voioşi[3] pe-afară
Cu alţi nepoţei voinici!

Bunii ne aşteaptă-**n** prag
Şi venim **la** ei cu toţii.
Nepoţelele, nepoţii,
Că ne-au legănat[4] cu drag.

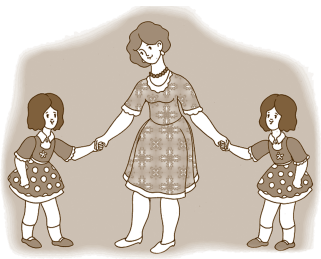
Cu tot neamul[5] ne-adunăm
La bunici **în** Casa Mare
Şi **în** zi de sărbătoare,
Ca la moldoveni cântăm.

Constantin Dragomir
(a.n. 1948, s. Marinici, r. Ungheni)

[1] **dor** – тоска
[2] cuibuşor – *aici:* домик
[3] **voios** – *sin.:* vesel
[4] **a legăna** – убаюкивать
[5] **neam** – *sin.:* rudă

Reprodu!

6. *Citeşte versurile care spun:*
a) unde pleacă nepoţii;
b) de ce nepoţii se simt bine la bunici;
c) că bunicii îi aşteaptă cu mare drag;
d) în ce cameră se adună oaspeţii.

7. *Răspunde la întrebări:*
a) Unde se adună toate rudele? b) Cum este la bunici? c) Ce fac nepoţii la bunici? d) Cum îi întâlnesc bunicii pe nepoţi? e) Ce sentimente îţi trezeşte poezia?

8. *Descrie bunicii din poezie. Poţi folosi şi unele versuri.*

9. *Alege un vers care ar putea fi şi titlu pentru această poezie. Argumentează.*

Rezumă!

10. *Descrie alte modalităţi de odihnă cu familia:*
– la pescuit;
– partide de şah;
– pregătirea în comun a unor bucate etc.

Unit_1_Copil_Familie.indd 21 07.09.2020 16:49:20

10.1. *Povestește unui prieten/unei prietene cum a fost la pescuit cu bunicul și tata. Poți începe astfel:*

Ne-am sculat dis-de-dimineață, pe la ora patru. Îmi era somn, dar dorința de a prinde pește era mare. Când am ajuns la iaz, era încă întuneric. ...

Meditează!

11. *Citeşte denumirile sărbătorilor. Ce sărbătoriți împreună? Povesteşte.*

- Anul Nou
- Crăciunul
- Paştele
- Duminica Mare
- Ziua de naştere
- Varianta proprie

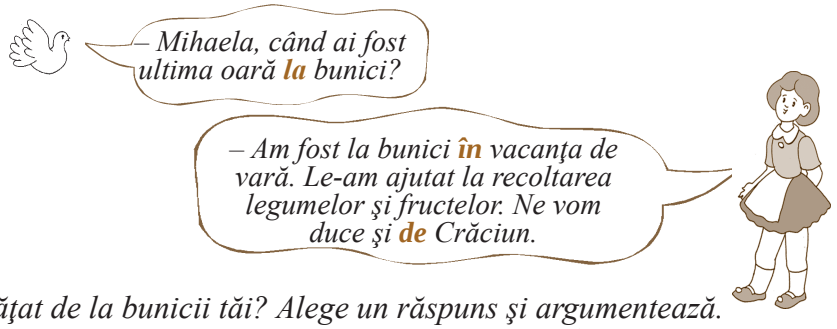
12. *Alcătuiţi un dialog între un bunic şi nepotul său/nepoata sa după începutul dat. Lucraţi în perechi.*

– Bunicule, ce avem de făcut azi? Aş vrea să te ajut.

– Mâine e sărbătoare, vom avea mulţi oaspeţi, de aceea trebuie să facem ordine **în** curte.

– Cu plăcere. Am nevoie de o mătură şi o greblă.

– … .

13. *Ce ai învăţat de la bunicii tăi? Alege un răspuns şi argumentează.*

Repere

- să fiu om de omenie;
- să-mi iubesc familia şi patria;
- să muncesc;
- să-mi educ în viitor copiii cu multă dragoste şi respect;
- să am, lângă casă, mulţi pomi fructiferi şi flori;
- să păstrez tradiţiile;
- varianta proprie.

Merg
la Paris (oraş)
în Franţa (ţară)

Vin
de la Paris
din Franţa

la → ☐ → **de la**
în → ☐ → **din**

Unit_1_Copil_Familie.indd 22 07.09.2020 16:49:20

Reţine!

PREPOZIŢIILE **LA, ÎN, DUPĂ, LÂNGĂ, ÎNTRE, PESTE**

Ana vine **la** noi.
(**к** нам)

Stă **la** fereastră.
у (окна)

Ana stă **peste** drum.

la
peste
după
lângă

După gară se află un scuar mic.

Între gară şi bulevard este un havuz.

Pavel se duce **la** gară.
(**на** вокзал)

Plec **la** Chişinău.
(**в** Кишинэу)

Ne vedem **la** ora 14^{35}. (**в** 14^{35})

Ne întâlnim la 14.00, **lângă** ceas.

PREPOZIŢIA **ÎN**

În bunicilor e cald şi bine.
(**в** доме)

Ionel s-a urcat **în** .
(**на** дерево)

Copiii au ieşit **în** .
(**в** город)

- **în** 3 zile – за 3 дня
- **în** trecere – проездом
- **în** rusă – на русском

Scrie!

14. *Completează spaţiile libere cu prepoziţiile adecvate.*

a) Verişoara mi-a comunicat că va veni … noi … vizită, apoi va merge ... cumpărături.

b) Am fost … Chişinău … trecere, ... orele 14.00 şi 17.00.

c) Bunica m-a trezit … ora 7, ... o oră eram deja la şcoală.

d) Bunicii stau … geam, aşteptându-şi nepoţii şi copiii.

Unit_1_Copil_Familie.indd 23 07.09.2020 16:49:22

15. *Citeşte enunţurile. Selectează prepoziţiile adecvate contextului.*

a) Băiatul se uită (la, de la) nucul cel bătrân.
b) Nicoleta a pus floarea (în, lângă) fereastră.
c) Bunicule, vei veni azi (de la, la) noi?
d) Plec (la, în) Italia, la rude (după, peste) câteva zile.
e) Mama s-a urcat (în, la) tren la ora 8:45.
f) Duminică bunicii vor veni la noi (în, din) ospeţie.

16. *Scrie după model:*
Am fost cu părinţii la munte, la mare, la bunici.

a) Prietenii au ieşit în parc, în ...
b) Plec la Bălţi, după ...
c) Învăţ în Bulgaria, în ...
d) Vin de la Sankt-Petersburg, între …
e) A revenit din Austria, din …

17. *Continuă enunţurile:*

a) Eu voi merge în călătorie **prin** luna …
b) Tu ai fost **la** Madrid …
c) Părinţii tăi vor merge **în** Franţa **peste** …
d) De la Berlin voi merge **la** …
e) Mă voi odihni vara **lângă** …
f) Când ai revenit **în** …?

18. *Alcătuieşte enunţuri cu prepoziţiile* ***în, la, după, între, peste, lângă.***

19. *Citeşte proverbul, memorează-l şi explică cum îl înţelegi, folosind şi imaginea copacului:*

Copacul se ţine cu rădăcinile, iar omul – cu neamurile.

20. *Se apropie vacanţa. Ai hotărât să te odihneşti împreună cu familia. Ttrebuie să-i anunţi pe bunici că nu vei veni la ei. Alcătuieşte o scrisore sau un mesaj electronic, utilizând şi prepoziţiile:* ***la, în, după, peste.***

Teme pentru acasă

- ✓ *Scrie patru enunţuri utilizând prepoziţii.*
- ✓ *Învaţă poezia pe de rost.*
- ✓ *Povesteşte despre una din zile când te-ai odihnit cu familia.*
- ✓ *Alcătuieşte un dialog dintre doi nepoţi care vorbesc despre zilele petrecute la bunici.*

Unit_1_Copil_Familie.indd 24 07.09.2020 16:49:22

Gusturi şi preferinţe în familie

CITITUL NU ESTE O POVARĂ, O DATORIE.
CITITUL ESTE UN DAR

1. *Citeşte versurile. Pronunţă corect sunetele. Include cuvântul evidenţiat în alte contexte.*

Te vor ajuta să creşti
Cărţile ce le citeşti.
Cât citeşti, atâta creşti,
Cât citeşti, atâta eşti.

Vasile Romanciuc

2. *Priveşte desenele. Observă sensul cuvintelor şi expresiilor evidenţiate. Alcătuieşte propoziţii similare.*

Sandu a făcut nişte **cópii.**

Trei **copíi** merg la bibliotecă.

Reţine!

A avea carte = a şti multe

Dimitrie Cantemir şi Mihail Lomonosov sunt personalităţi **cu multă carte.**

Nota bene!

a ajuta – ajutor
a fi – fiinţă – fiind
a sfătui – sfat – sfătuitor
a şti – ştiinţă – ştiinţific
copil – copilărie – a copilări
carte – cărturar – cărţulie
copil – copilărie – copilăresc
înţelegere – înţelegător – a înţelege

A avea — **multă carte**, **multe cărţi**

parte – a **îm**părţi
lucru – a lucra – lucrare
trecere – trecător – a trece

Unit_1_Copil_Familie.indd 25 07.09.2020 16:49:24

3. *Citeşte poezia. Ce sfat ţi-a dat autorul?*

Câteva lucruri ştiute despre carte şi cărţi

Dragii **mei** copii deştepţi,
Înţelegeţi bine, foarte:
Una este să ai cărţi,
Alta este să ai carte.

Însă, pe de altă parte[1],
Dragii **mei** copii deştepţi,
Cine vrea să aibă carte
Trece[2] mai întâi prin cărţi.

Vasile Romanciuc
(17 decembrie 1947, s. Bădragii Noi, r. Edineţ)

[1] pe de altă parte – с другой стороны [2] a trece prin cărţi – *aici:* a citi

Reprodu!

4. *Citeşte expresiv poezia, respectând semnele de punctuaţie.*

5. *Reciteşte versurile:*

a) în care autorul ne spune că e foarte important să citim mult;
b) în care poetul ne explică faptul că una este să ai cărţi acasă şi alta este să fii cărturar, deştept;
c) ce conţin un sfat.

6. *Găseşte şi citeşte versul pe care îl consideri principal în poezie.*

Rezumă!

7. *Selectează versurile care pot fi şi titlu la această poezie. Scrie-le. Propune şi alte titluri care exprimă ideea principală.*

8. *Citeşte expresiile. Include în enunţuri 2–3 dintre ele. Foloseşte şi* ***Cheiţa.***

A avea
- carte
- cărţi
- educaţie
- succes

A trece
- prin cărţi
- cu vederea
- printre oameni
- peste greutăţi

- Cartea
- Sfatul
- Să citim
- Ia aminte...
- Cartea e...

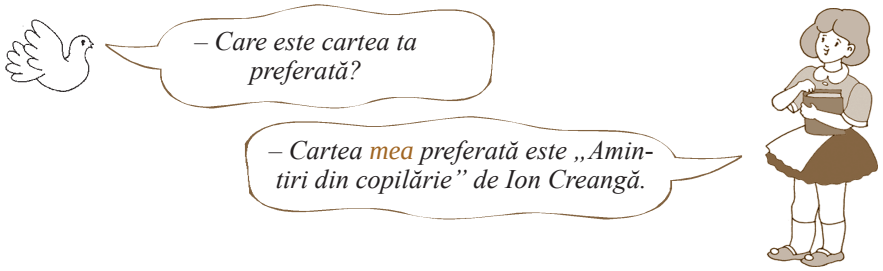
Unit_1_Copil_Familie.indd 26 07.09.2020 16:49:26

9. *Citește următoarele aforisme. Selectează unul dintre ele, explică cum îl înțelegi.*

- *O carte poate să fie o stea, un foc viu care luminează în întuneric.*
- *Citește, ca să trăiești.*
- *O cameră fără carte este ca un corp fără suflet.*
- *Citim, ca să știm că nu suntem singuri.*

10. *V. Romanciuc a spus despre povești următoarele: „**Răul nu se lipește de casa unde se spune zilnic măcar o poveste...**”. Dar tu ce părere ai?*

11. *Ce poveşti scrise de Ion Creangă ai citit? Care ţi-a plăcut cel mai mult?*

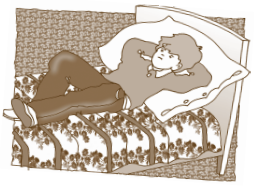

12. *Discută cu un coleg/o colegă despre cartea **ta** preferată: cum se numește, cine este autorul, despre ce este, ce ți-a plăcut etc.*

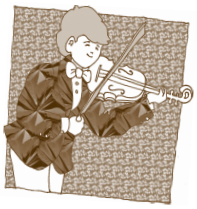
13. *Privește imaginile. Continuă gândul personajelor.*

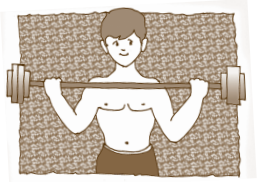
Vreau să citesc cărți, dar:

sunt mic…

mi-i lene…

sunt prea ocupat la școală…

am alte preferințe…

practic sportul…

sunt prea fericit…

13.1. *Tu semeni cu aceste personaje? Argumentează.*

Meditează!

14. *Citește afirmația. Scrie un text, din 5–6 enunțuri, care să aibă, drept titlu, acest citat.*

Unit_1_Copil_Familie.indd 27 07.09.2020 16:49:28

15. *Citeşte versurile. Spune comparaţia folosită în poezie. Alcătuieşte şi tu 1–2 comparaţii.*

Plină de copii cuminţi,
Cu strămoşi, bunei, părinţi,
Cartea-i bună şi sfătoasă,
Pentru mine-i ca o casă…

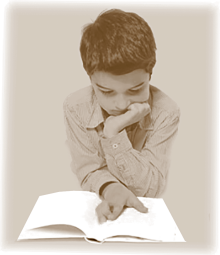
Constantin Dragomir

15.1. *Continuă: Cartea este ca o casă, deoarece...*

16. *Priveşte imaginea. Scrie un text scurt în baza ei.*

16.1. *Improvizează un dialog cu un coleg, căruia îi place lectura.*

Să exersăm!

PRONUMELE POSESIV

posesor / obiect posedat		un singur posesor			mai mulţi posesori		
		I	II	III	I	II	III
un singur obiect posedat	m.	al meu	al tău	al său	al nostru	al vostru	–
	f.	a mea	a ta	a sa	a noastră	a voastră	–
mai multe obiecte posedate	m.	ai mei	ai tăi	ai săi	ai noştri	ai voştri	–
	f.	ale mele	ale tale	ale sale	ale noastre	ale voastre	–

Exemple:

Dicţionarul este **al meu.**
Tu mergi la rudele **tale,** noi mergem la **ale noastre.**

Atenţie! După un substantiv articulat hotărât, pronumele posesiv se foloseşte **fără** articol posesiv.

Exemple:

Colegul ~~al~~ meu este ingenios.

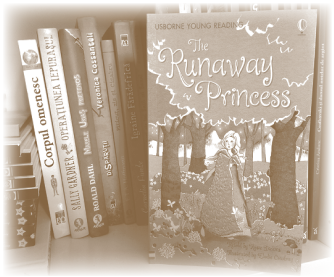
Timbrele ~~ale~~ tale sunt extraordinare.

Atenţie! Persoana a III-a nu are forme proprii. Se foloseşte pronumele personal la cazul genitiv: **lor.**

Unit_1_Copil_Familie.indd 28 07.09.2020 16:49:28

Scrie!

17. *Scrie adjective posibile pentru cuvântul* ***carte,*** *care să înceapă cu prima literă din prenumele* ***tău.***

Model

Iulia – I – interesantă
incitantă
impresionantă…

18. *Include în propoziţii îmbinările de cuvinte:*

- cópiile mele;
- ai mei copíi.

19. *Alege forma corectă a pronumelui posesiv pentru fiecare substantiv dat. Scrie în caiet îmbinările obţinute.*

Cărţile	fiica
copilul	mama
băieţii	bunicul

ta	sa
meu	nostru
voastră	tău
mele	ta
voştri	lor

19.1. *Alcătuieşte propoziţii cu două dintre ele, utilizând şi articole posesive.*

20. *Citeşte versurile. Scrie în spaţiile libere cuvintele potrivite.*

mele **noastre** o floare frumoasă

Carte …, cinste cui te-a scris,
Încet gândită, gingaş cumpănită
Eşti ca …, anume înflorită
Mâinilor … care te-au deschis.

Tudor Arghezi

20.1. *Foloseşte în alte enunţuri pronumele evidenţiate.*

21. *Realizează o scurtă prezentare a cărţii tale îndrăgite.*

Model

Această carte este **a mea.** Autorul ei este Lewis Carroll. Cartea se numeşte „Alice în ţara minunilor”. Cartea **mea** are imagini atractive şi o copertă cartonată. Impresiile **mele** de lectură sunt extraordinare.

Unit_1_Copil_Familie.indd 29 07.09.2020 16:49:32

Informează-te!

22. *Citeşte cugetările despre carte. Care ţi-a plăcut mai mult? De ce?*

- Cărţile, ca şi prietenii, trebuie să fie puţine şi bine alese.
- Cărţile sunt profesorii **noştri** fără grai.
- Nu contează cât de multe cărţi ai, ci cât de bune.
- Cartea e prietenul **tău** sigur.
- Cartea este o comoară.
- O carte bună e ca un dialog cu un om deştept.

23. *Citeşte afirmaţia scriitorului Ion Creangă despre carte:*

„... cartea îţi aduce şi oarecare mângâiere. Eu să nu fi ştiut a citi, de mult aş fi înnebunit, câte am avut pe capul **meu**”.

23.1. *Ce înseamnă cartea pentru tine?*

24. *Citeşte informaţia despre Eugen Coşeriu. Notează în caiet trei cele mai interesante informaţii. Prezintă-le colegilor.*

Eugen Coşeriu s-a născut în comuna Mihăileni, judeţul Bălţi. El este unul dintre cei mai importanţi lingvişti ai veacului al XX-lea. A fost profesor universitar la Montevideo, Milano, Bonn, Frankfurt pe Main ş.a.

Nicolae Dabija povesteşte despre biblioteca pământeanului nostru: „Casa lui Coşeriu era o bibliotecă enormă (огромное). Pereţii camerelor erau pline cu cărţi. Cărţi erau şi în coridoare, în bucătărie, în baie – peste tot. Avea cea mai mare bibliotecă din lime pe teme lingvistice. Avea vreo 40.000 de volume.”

24.1. *Alcătuieşte întrebări pentru răspunsurile oferite de marele lingvist.*

...
Am avut profesori foarte buni.

...
Îmi amintesc des de satul natal.

...
Dragostea pentru carte o am de la profesorul meu de limba română.

25. *Citeşte gluma. De ce domnul nu a simţit că i-a căzut cartea?*

Oameni distraţi

Pe o bancă stau alături un domn şi o doamnă. Domnul citeşte o carte şi la un moment dat aceasta îi scapă din mâini. Doamna, ridicându-i cartea, îi spune:

– Scuzaţi, v-a căzut cartea!

Iar el îi răspunde:

– Oh, mulţumesc, eram atât de adâncit în lectură, încât nici nu am observat.

Unit_1_Copil_Familie.indd 30 07.09.2020 16:49:33

26. *Citeşte informaţia.*

În Ventian, capitala Laosului, se află o bibliotecă unică în lume. Cărţile ei sunt din frunze de palmier.

26.1. *Cunoşti informaţii şi despre alte cărţi neobişnuite? Relatează-le colegilor.*

27. ***Joc pentru campioni.***

Găseşte antonimele următoarelor cuvinte. Citeşte apoi literele iniţiale ale fiecărui cuvânt găsit şi vei afla numele unui scriitor român care a scris cartea „Din lumea celor care nu cuvântă”.

liric –	cald –
tare –	scurt –
scump –	adevărat –
tulbure –	negru –
plin –	vechi –
scund –	uscat –

Un om, o viaţă, un destin

Ion Creangă (1837–1889). Originar din satul Humuleşti, judeţul Neamţ. A fost învăţător timp de 25 de ani. Este autorul a 4 manuale şcolare alcătuite împreună cu alţi învăţători.

A scris mai multe poveşti pentru copii: „*Punguţa cu doi bani*”, „*Dănilă Prepeleac*”, „*Povestea porcului*”, „*Povestea lui Harap-Alb*”, „*Fata babei şi fata moşneagului*”, „*Ivan Turbincă*”, „*Povestea unui om leneş*”.

Însă capodopera creaţiei lui Ion Creangă este vestita lucrare „*Amintiri din copilărie*”.

Teme pentru acasă

- ✓ *Alcătuieşte propoziţii cu expresiile din exerciţiul 8. Utilizează şi pronume posesive.*
- ✓ *Citeşte expresiv poezia, memoreaz-o.*
- ✓ *Prezintă cartea pe care o citeşti acum.*
- ✓ *Citeşte poezia lui Mihai Eminescu de la pagina 35. Punctează similitudini între conţinutul poeziei şi tema „Copilul în familie”.*

Unit_1_Copil_Familie.indd 31 07.09.2020 16:49:36

EVALUARE SUMATIVĂ

Foarte bine | Bine | Suficient

1. *Citește. Încercuiește răspunsul corect.*

a) Odată, un om le-a dat câte o piersică celor
A. doi fii
B. patru fii
C. trei fii

b) Unul dintre fii
A. i-a dat-o fratelui
B. i-a dat-o mamei
C. i-a dat-o unui prieten bolnav

2. *Completează planul textului „Pârtia”.*

A. Bobocel și mama.
B. Bobocel și sora.
C. ...
D. Bobocel își face singur drum în viață.

2.1. *Tu semeni în comportament cu Bobocel? Argumentează* ***da*** *sau* ***nu*** *în 5 enunțuri.*

3. *Scrie 4 enunțuri despre un membru al familiei sau despre un prieten/o prietenă care te susține, te ajută, te înțelege.*

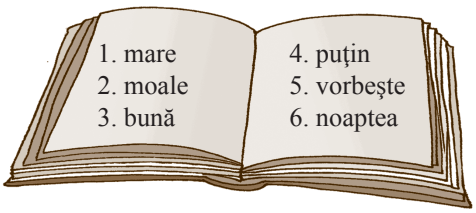
4. *Este duminică. Stai la o cină în familie. Te simți foarte bine. Spune-le membrilor familiei ce simți, în 4–5 enunțuri.*

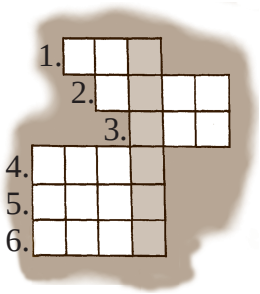
5. *Prezintă un obiect valoros de familie. Scrie/spune:*

- ce este;
- de cât timp este în familie;
- de la cine este;
- cum arată etc.

6. *Completând pătrățelele cu antonimele cuvintelor de mai jos, vei afla care e:*

Prietena cea mai bună a şcolarului.

7. *Prezintă cartea ta preferată (4–5 enunțuri).*

Unit_1_Copil_Familie.indd 32 07.09.2020 16:49:37

PROIECT

Structurează un colaj cu fotografii de familie, aranjate original. În calitate de reper, poți folosi subiectele examinate în cadrul orelor (portret de familie, mă simt bine în familie, timpul liber, lectura în familia noastră). Include și alte aspecte importante. Scrie explicații concise la poze, activități. Prezintă proiectul.

Prenume, nume, data

Unit_1_Copil_Familie.indd 33 07.09.2020 16:49:37

AUTOEVALUARE

CRITERII DE SUCCES	INDEPENDENT	GHIDAT DE PROFESOR	CU MAI MULT AJUTOR
Pot pronunța corect sunetele.			
Pot identifica în text unele informații.			
Pot citi corect, fluent, conștient texte la temă.			
Pot întreba și răspunde la întrebări.			
Pot prezenta un membru al familiei.			
Pot descrie persoane cunoscute cu și fără repere.			
Pot relata activități în cadrul familiei.			
Pot să-mi exprim cele mai deosebite impresii, sentimente.			
Pot oferi sfaturi în anumite situații.			
Pot identifica în spațiu locul diferitor obiecte, ființe.			
Pot prezenta succint o carte citită.			
Pot dialoga despre familia mea, despre activitățile de familie, despre lecturile realizate.			

Unit_1_Copil_Familie.indd 34 07.09.2020 16:49:38

Somnoroase păsărele...

Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în rămurele –
Noapte bună!

Doar izvoarele suspină,
Pe când codrul negru tace;
Dorm și florile-n grădină –
Dormi în pace!

Trece lebăda pe ape
Între trestii să se culce –
Fie-ți îngerii aproape,
Somnul dulce!

Peste-a nopții feerie
Se ridică mândra lună,
Totu-i vis și armonie –
Noapte bună!

Mihai Eminescu

Închinare la Luceafărul poeziei româneşti

Luceafărul

Nu oboseşte nicicând să răsară
LUCEAFĂRUL – Steaua noastră Polară!
Steauă care – dac-ar cădea –
ar trage cerul întreg după ea.

Nicolae Dabija

Ilustraţie de Igor Vieru

Unit_1_Copil_Familie.indd 35 07.09.2020 16:49:39

Copilul în societate

Mijloace de transport. În transportul public

DIN VĂZUTE. (*l. română*)
DE VISU. (*l. latină*)

1. *Să ne amintim! Numeşte mijloacele de transport. Pronunţă corect sunetele* ***[o] [ă]****.*

Reprodu!

2. *Alcătuieşte îmbinări de cuvinte. Atenţie la forma substantivelor atunci când se folosesc cu prepoziţia* ***cu****.*

a merge
a se duce
a pleca
a zbura
a se deplasa
a călători
a pluti
a se întoarce
a reveni
a veni

C U

autobuzul / autobuzele
troleibuzul / troleibuzele
microbuzul / microbuzele
automobilul / automobilele
avionul / avioanele
vaporul / vapoarele
camionul / camioanele
trenul / trenurile
taxiul / taxiurile
parașuta / parașutele
căruța / căruțele
motonava / motonavele
motocicleta / motocicletele
bicicleta / bicicletele

Unit_2_Copil_Societ.indd 36 07.09.2020 16:49:14

3. *Completează enunțurile folosind variantele adecvate. Tradu cuvintele evidențiate.*

Pietoni

Carosabil

a. Eu traversez strada când semaforul este
b. Aveți grijă
c. Când suntem **pietoni,** mergem
d. Îmi place să merg
e. Noi așteptăm microbuzul
f. Pietonii nu trebuie să meargă
g. Spuneți, vă rog, când trebuie
h. Prezentați, vă rog,

de bagaje
pe trotuar
abonamentul
să cobor
pe carosabil
în stație
verde
pe jos

Rezumă!

4. *Alcătuiește propoziții.*

Model

Călătorii așteaptă troleibuzul în stație.

Pieton		la culoarea verde a semaforului
eu	a circula	cu autobuzul
copii	a aștepta	pe zebră
mașini	a traversa	pe trotuar
oameni	a merge	pe carosabil (по проезжей части)
tata	a călători	pe jos
		în stație

5. *După lecții mergi acasă împreună cu un coleg. Acesta se grăbește să ajungă la antrenament. Vrea să traverserze strada neregulamentar. Pornind de la situația descrisă, discută cu colegul despre respectarea regulilor de circulație.*

– Vlad, ce faci?
– Vreau să traversez strada!
– Neregulamentar?
– Mă grăbesc la antrenament!
– Tu ai uitat că există trecere pentru pietoni?
– Nu, doar că…

Unit_2_Copil_Societ.indd 37 07.09.2020 16:49:14

5. *Citeşte cu atenţie replicile. Cum crezi, din ce mijloc de transport se aud ele?*

1
- Urcaţi-vă cu atenţie!
- Prezentaţi biletele, vă rog!
- Doriţi ceai?
- Da, vă rog. Mulţumesc.
- La ce oră vom fi în gara Chişinău?

2
- Ce plăcut este în cabină!
- Apa este atât de albastră !
- Când vom ajunge la Odesa ?

3
- Vai! Ce-am făcut!!!
- Sunt atât de neatent!
- Bine că am rămas viu!
- Dacă am doar două roţi...

4
- Câte ore zburăm?
- La ce oră ajungem?
- Doriţi suc, ceai sau apă ?
- Luaţi loc! Puneţi-vă centurile!
- Decolăm/aterizăm!

5
- Urmează staţia Liceul „D. Cantemir”!
- Transmiteţi, vă rog!
- Mulţumesc!
- Aşezaţi-vă, vă rog!
- Coborâţi?
- Da!/Nu cobor!
- Achitaţi taxa, vă rog!
- Daţi-mi voie, vă rog!
- Sunteţi foarte amabil(ă)!

5.1. *Recitiţi replicile „care se aud” din transportul public şi cele de la ex. 3, punctele* b, g, h. *Alcătuiţi un dialog posibil din 6–7 replici. Prezentaţi dialogul.*

5.2. *Exprimă-ţi opinia faţă de dialogurile prezentate de colegi.*

6. *Lucraţi în perechi sau în echipe. Alegeţi una dintre imaginile propuse. Improvizaţi un dialog despre o călătorie în mijloacele de transport. Folosiţi replici învăţate (vezi şi ex. 3, 5).*

7. *Citeşte textul. Spune ce mijloace de transport a folosit Alexandru în vacanţă.*

Alexandru şi-a petrecut vacanţa la bunici. A mers împreună cu părinţii, cu automobilul. Aceştia au revenit acasă, fiindcă trebuiau să meargă la serviciu. Iar fiul s-a bucurat din plin că este în vacanţă. S-a plimbat cu bicicleta, cu luntrea pe lac, a fost împreună cu bunicul în satul vecin cu căruţa. Într-un cuvânt, i-a fost foarte vesel.

Spre casă bunicii l-au „expediat” cu trenul, cu nişte vecini, căci părinţii n-au avut posibilitatea să vină după el.

Unit_2_Copil_Societ.indd 38 07.09.2020 16:49:17

7.1. *Povesteşte unde ai fost tu în vacanţă, cu cine, ce mijloace de transport ai folosit.*

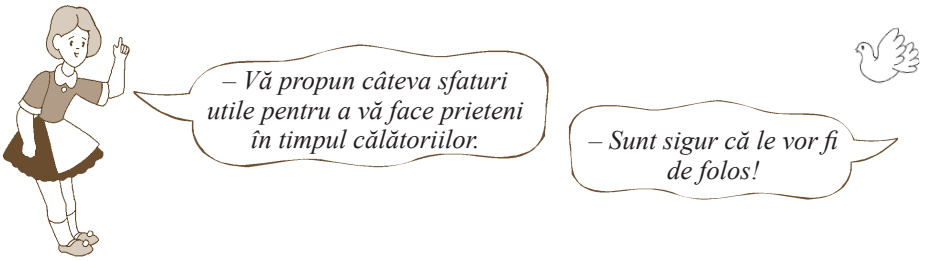
8. *Continuă gândul, argumentând.*

Îmi place să călătoresc cu …, deoarece …

9. *Examinează biletul de călătorie alăturat. Prezintă colegilor toată informaţia din acest bilet:* pentru ce mijloc de transport este, când porneşte, când ajunge, preţul acestuia.

9.1. *Descrie succint cum trebuie să fie timpul ca această persoană să poată călători cu succes. Vezi şi tema următoare.*

10. *Citeşte şi spune ce sfat nou ai aflat?*

- Zâmbeşte!
- Ascultă mai mult, vorbeşte mai puţin.
- Discută pe teme de interes comun.
- Adresează-te oamenilor pe nume. Numele este ca o muzică dulce pentru fiecare.

Reţine !

DECLINAREA SUBSTANTIVELOR CU ARTICOL HOTĂRÂT

Genul	Masculin		Feminin		Neutru	
	Singular	***Plural***	***Singular***	***Plural***	***Singular***	***Plural***
N.A.	prietenul călătorul şoferul	prieteni**i** călători**i** şoferi**i**	prieten**a** fat**a** călători**a**	prietenel**e** fetel**e** călătorii**le**	autobuzul microbuzul biletul	autobuzel**e** microbuzel**e** biletel**e**
G.D.	prietenul**ui** călătorul**ui** şoferul**ui**	prietenil**or** călătoril**or** şoferil**or**	prietene**i** fete**i** călătorie**i**	prietenel**or** fetel**or** călătorii**lor**	autobuzul**ui** microbuzul**ui** biletul**ui**	autobuzel**or** microbuzel**or** biletel**or**
Vocativ	prietene! băiete! călătorule! Bogdane!	prieteni! băieţi! călători!	fată! doamnă! Rodica!	fetelor! doamnelor!		

Unit_2_Copil_Societ.indd 39 07.09.2020 16:49:17

Substantive masculine. Exemple de utilizare

N. (*cine?*) **Prietenul** adevărat este o comoară.
G. (*ai cui?*) Doi colegi **ai prietenului** meu/**ai lui Dan** sunt sportivi.
D. (*cui?*) I-am dat **prietenului** meu/**lui Dan** cartea.
A. (*pe cine?*) L-am întâlnit **pe prietenul** meu.
V. **Bogdane**, transmite-mi biletul de călătorie!
Prietene, fii mai atent!

Cazul genitiv
- Prietenul **fratelui** (*al cui?*)
- Familia **băiatului** (*a cui?*)
- Cărţile **colegilor** (*ale cui?*)
- Prietenii **fratelui** (*ai cui?*)

N. (*cine?*) **Prietenii** adevăraţi se ajută reciproc.
G. (*ai cui?*) Bunicii **prietenilor** noştri sunt tineri.
D. (*cui?*) Le-am transmis **prietenilor** cărţile.
A. (*pe cine?*) I-am întâlnit **pe prietenii** mei.
V. **Prieteni**, fiţi mai atenţi!

Substantive feminine. Exemple de utilizare

N. (*ce?*) **Călătoria** a fost interesantă.
G. (*a cui?*) El ne-a vorbit despre necesitatea **călătoriei**.
D. (*cui?*) Graţie **călătoriei/Anei** am aflat ceva nou.
A. (*după ce?*) După **călătoria** de la Iaşi am devenit prietene.
V. **Rodica**, închide uşa microbuzului!

Cazul genitiv
- Preţul **călătoriei** (*al cui?*)
- Calitatea **produselor** (*a cui?*)
- Culorile **hainelor** (*ale cui?*)
- Pietonii **orașului** (*ai cui?*)

N. (*ce?*) **Călătoriile** au fost minunate.
G. (*a cui?*) El ne-a vorbit despre necesitatea **călătoriilor**.
D. (*cui?*) Graţie **călătoriilor** ne-am simţit minunat.
A. (*după ce?*) După **călătoriile** prin republică ne-am împrietenit.
V. **Fetelor**, puneți florile în vază!

Substantive neutre. Exemple de utilizare

N. (*ce?*) **Microbuzul** circulă pe strada Eugen Doga.
G. (*ale cui?*) Geamurile **microbuzului** sunt curate.
D. (*cui?*) Datorită **microbuzului** elevii au ajuns la timp.
A. (*cu ce?*) Eu am călătorit **cu microbuzul**.

N. (*ce?*) **Microbuzele** circulă pe strada Eugen Doga.
G. (*ale cui?*) Geamurile **microbuzelor** sunt curate.
D. (*cui?*) Datorită **microbuzelor** elevii au ajuns la timp.
A. (*cu ce?*) Toţi elevii au călătorit **cu microbuzele**.

Unit_2_Copil_Societ.indd 40 07.09.2020 16:49:17

Scrie!

11. *Selectează substantivele din textul de la ex. 7. Formează pluralul lor.*

11.1. *Numeşte substantivele cu articol hotărât.*

12. *Alcătuieşte propoziţii cu substantivele:* ***tren, barcă, bicicletă, autobuz*** *la cazurile dativ şi genitiv. Foloseşte articolul hotărât sau cel nehotărât.*

13. *Scrie substantivele de mai jos la vocativ. Formează propoziţii cu două dintre ele.*

Călător, Alexandru, bunica, colegi, Ana, Gabi, Ştefan.

14. *Alcătuieşte enunţuri. Consultă tabelul de la pagina 40.*

Călătorul fără prieteni e ca cerul fără lună.

(pasăre)... fără …	(uşi)... fără…
(pom)... fară…	(părinţi)... fără…
(cer)... fără...	(mare)... fără...

15. *Citeşte. Foloseşte formele adecvate ale substantivelor.*

- a) Sora mea învaţă **la**… (şcoală).

  Sora mea învaţă **la** … (şcoală) numărul 4.

  b) Prietenul meu locuieşte **în** … (centru).

  Prietenul meu locuieşte **în** … (centru) oraşului.

  c) **În** … (cărţi) găsim totul ce ne trebuie pentru suflet.

  În … (cărţi) citite găsim totul ce ne trebuie pentru suflet.

- a) Dă-mi, te rog … (tichet)!

  b) Am venit la prietenul meu **cu** … (microbuz).

  c) Graţie … (prietenă) mele, am reuşit să învăţ bine limba română.

- a) ... (Autobuz) acesta ajunge la gară?

  b) Toţi ... (oameni) trebuie să fie atenţi când traversează strada.

  c) În ... (oraş) nostru toate ... (autobuze) sunt noi.

- Pe străzile Chişinăului
- Cărţile băiatului
- Cartea lui Sandu

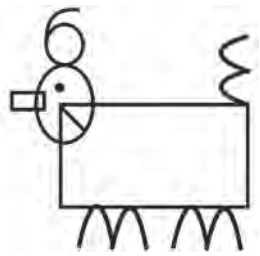
Unit_2_Copil_Societ.indd 41 07.09.2020 16:49:18

16. *Să vedem cine-i mai isteţ?! Citiţi replicile. Înlocuiţi cuvintele evidenţiate cu sinonimele lor.*

a) Când **traversezi** strada, uită-te mai întâi la stânga, apoi la dreapta.
b) Când **vom ajunge** la Bălţi?
c) **Mă voi întoarce** din Italia peste două săptămâni.
d) **Luaţi loc**,vă rog!
e) **Doriţi** ceai sau cafea?
f) **Ieşiţi** la staţia următoare?
g) **Pleci** în călătorie cu prietenii?
h) **Coborâţi** pe uşa din faţă!
i) **Îmi permiteţi** să cobor?

Informează-te!

17. *Studiaţi cu mare atenţie desenul. Meditaţi şi spuneţi câte ore a mers căţelul până când a ajuns acasă.*

Teme pentru acasă

- ✓ *Desenează mijlocul de transport preferat. Prezintă-l colegilor. Argumentează preferinţa.*
- ✓ *Continuă gândul în 5–7 enunţuri:* Vreau să merg la Cetatea Soroca (Orheiul Vechi, Căpriana, Putna), deoarece…
- ✓ *Relatează succint o întâmplare din timpul unei călătorii.*
- ✓ *Improvizează o discuţie telefonică cu un prieten de la Kiev. Invită-l în ospeţie pentru a vizita localitatea ta.*

Cetatea Soroca

Orheiul Vechi

Unit_2_Copil_Societ.indd 42 07.09.2020 16:49:19

Ce ai face dacă...

PROCEDEAZĂ AŞA CUM E CORECT,
NU CUM DOREŞTI TU!

1. *Citeşte îmbinările de cuvinte. Pronunţă corect sunetele [d], [t], [n].*

bancnote noi	bani pierduţi	persoane simpatice
diriginte responsabil	ajutorul prietenului	petrecere aşteptată

2. *Citeşte îmbinările de cuvinte/expresiile. Alcătieşte enunţuri cu unele dintre ele.*

A păstra — banii; un secret; amintiri

A da — o carte; o mână de ajutor; o petrecere

3. Priveşte imaginile. Observă sensul cuvintelor evidenţiate, memorează-le.

*Unchiul meu lucrează la **bancă**.*

*Am o **bancnotă** de 50 lei.*

*De la **bancomat** poţi extrage bani.*

Nota bene!

ajutor – a ajuta – ajutat
păstrare – a păstra – păstrat
tristeţe – a se întrista – trist
copiere – a copia – copiat
bancă – bancnotă – bancomat
petrecere – a petrece – petrecut
propunere – a propune – propus
prieten – prietenie – a se împrieteni

Compară!

coleg – коллега	secret – секрет
problemă – проблема	corect – коректно
matematică – математика	a simpatiza – симпатизировать

Unit_2_Copil_Societ.indd 43 07.09.2020 16:49:20

4. *Citește și completează lista de mai jos.*

Reguli pe care le voi respecta

Voi cere ajutor de la adulți, în caz de necesitate.
Voi întreba părinții ce-aș putea face ca să-i ajut.
Voi fi corect în relație cu colegii mei de clasă.
...

5. *Citește situațiile descrise. Ce sfat ți-a plăcut cel mai mult?*

Procedează corect!

■ O colegă te roagă s-o ajuți să copieze la proba de evaluare la matematică. **Vei ajuta-o** să copieze sau îi **vei propune** să-i dai o mână de ajutor[1]?

Și eu m-aș gândi ce să fac. Totuși, aș întreba colega dacă vrea s-o ajut să studieze. Cel mai bun lucru ar fi să rezolvați împreună probleme la matematică.

Uneori, ajutorul este exact lucrul de care avem nevoie.

■ Ești invitată la ziua de naștere a unei prietene, dar nu simpatizezi o persoană care **va fi** prezentă la petrecere[2].

Îi **vei spune** prietenei că nu poți să vii sau **vei merge** la petrecere oricum?

E mai bine să mergi la petrecere. Altfel, prietena ta **se va întrista[3].**

S-ar putea chiar, cunoscând-o mai bine, să-ți schimbi opinia despre acea persoană.

■ Tu mergi pe drum. Vezi cum cade o bancnotă[4] din buzunarul unei persoane. **Vei păstra[5]** banii sau îi **vei da** înapoi?

Poate **vei dori** să păstrezi banii, dar nu ar fi corect să procedezi[6] astfel. Corect este să ridici bancnota și să i-o dai persoanei care a pierdut-o.

Poate că într-o zi tu vei fi cel/cea care a pierdut bani...

■ Prietenul tău ți-a spus că a fost terorizat de un coleg și vrea să păstrezi acest lucru în secret.

Vei păstra secretul sau **vei cere** ajutor de la diriginte[7] ori de la părinți?

Eu așa aș proceda. E în regulă[8] să ceri ajutor de la un adult[9]. Nu este bine să păstrezi un secret despre un prieten căruia cineva îi face rău.

Siguranța copiilor este un lucru foarte important!

[1] a da o mână de ajutor – sin.: a ajuta
[2] **petrecere** – празднование
[3] **a se întrista** – печалится
[4] bancnotă – денежная купюра
[5] **a păstra** – оставить при себе
[6] **a proceda** – поступить
[7] **diriginte** – классный руководитель
[8] **e în regulă** – e bine
[9] **adult** – взрослый человек

Unit_2_Copil_Societ.indd 44 07.09.2020 16:49:20

Reprodu!

6. *Citește enunțul în care:*

a) se spune despre pierderea bancnotei;
b) e descrisă situația legată de proba de evaluare la matematică;
c) se comunică despre ajutorul din partea unui adult;
d) se explică de ce e mai bine să mergi la ziua de naștere a prietenei.

7. *Citește doar sfaturile propuse în fiecare situație descrisă.*

8. *Recitește informația care ți-a oferit cel mai bun sfat.*

9. *Răspunde la întrebări.*

a) Care a fost rugămintea colegei tale?
b) Cum ai putea să-ți ajuți colega la proba de evaluare?
c) Ce a pierdut persoana care mergea pe drum?
d) Cum e corect să procedezi când o persoană pierde o bancnotă?
e) Ce secret te-a rugat să păstrezi prietenul tău?
f) Unde te-a invitat prietena ta?

Rezumă!

10. *Alege câte un titlu pentru fiecare situație descrisă. Argumentează alegerea.*

Repere

- O mână de ajutor
- Ajutorul necesar
- Prietenie adevărată
- Ajutorul adulților
- Decizie corectă
- Bancnota nu-mi aparține
- Nu iau ce nu-i al meu
- Siguranța prietenului meu

11. *Rezumă una dintre informațiile citite, la alegere.*

12. *Privește, apoi descrie una dintre imagini. Raporteaz-o la informațiile citite.*

Unit_2_Copil_Societ.indd 45 07.09.2020 16:49:21

13. *Alcătuiește un dialog, împreună cu un coleg/o colegă, în baza informațiilor citite. Exprimă-ți opinia referitoare la sfaturile propuse.*

Model

– Irina, care informație ți-a plăcut cel mai mult?
– Mie mi-a plăcut cea legată de ziua de naștere. Dar ție, Daniel?
– Mie mi-a plăcut aceea despre „păstrarea secretului”.
– Tu cum vei proceda, dacă vei avea un caz asemănător?
– Evident că voi apela la ajutorul adulților.
– Și eu aș proceda la fel.
– Ce părere ai despre concluziile/sfaturile propuse?
– În opinia mea, sunt niște sfaturi foarte utile.

Meditează!

14. *Răspunde la întrebări.*

a) De ce avem nevoie cel mai mult când suntem într-o situație dificilă?
b) De ce este bine să mergi la petrecerea prietenei tale, chiar dacă ceva te deranjează?
c) Cum crezi, de ce trebuie să-i dai bancnota înapoi persoanei care a pierdut-o?
d) Care lucru este mai important: siguranța prietenului tău sau secretul pe care trebuie să-l păstrezi? Argumentează.

15. *Citește întrebările referitoare la fiecare situaţie descrisă. Răspunde, cum vei proceda tu?*

16. *Ce ai învățat din aceste situații reale de viaţă?*

17. *Citește, apoi spune cum vei proceda în fiecare caz aparte?*

Ai avut o întâmplare neplăcută la școală. Ești trist/tristă. Ți-e frică de reacţia părinţilor. Vei tăcea sau vei spune părinților despre cele întâmplate?

Vrei să mergi la bazin cu prietenii, dar știi că mama și tata nu te vor lăsa. Le vei spune că mergi în vizită la prietenul tău, dar de fapt vei merge la bazin? Sau le vei spune adevărul, sperând totuși să-ți permită?

17.1. *Descrie, în 5–6 enunțuri, o situație asemănătoare pe care ai avut-o chiar tu. Ce ai învățat din ea?*

Unit_2_Copil_Societ.indd 46 07.09.2020 16:49:21

18. *Citeşte, apoi prezintă situaţiile descrise şi soluţiile respective la persoana I, numărul singular.*

- Ai plecat în excursie cu colegii de clasă. Te-ai rătăcit în pădure împreună cu un coleg. Așteptați să vă găsească profesorul sau căutați voi o ieșire din situație?
- Din greșeală ai spart o vază. Vei spune mamei despre cele întâmplate sau vei ascunde acest lucru?
- Ai avut o ceartă cu un coleg/o colegă. Diriginta îți dă o scrisoare pe care să o transmiți părinților. Vei arunca-o sau le vei transmite scrisoarea, sperând că te vor înțelege?

Reține!

VIITORUL FORMA I. FORMA AFIRMATIVĂ ȘI NEGATIVĂ

Viitorul forma I sau viitorul literar se formează cu ajutorul verbului auxiliar *a vrea* sau *a voi* la timpul prezent, plus infinitivul verbului de conjugat. Acest tip de viitor este numit literar, fiind folosit, în special, în scris.

Eu		voi		
Tu		vei		infinitivul verbului
El, ea	+	va	+	de conjugat
Noi		vom		(~~a~~ pleca, ~~a~~ vedea, ~~a~~ merge, ~~a~~ dori)
Voi		veți		
Ei, ele		vor		

Persoana	Viitorul forma I Forma afirmativă	Persoana	Viitorul forma I Forma negativă
Eu Tu El, ea Noi Voi Ei, ele	voi vei va vom veți vor ajuta putea merge dori	Eu Tu El, ea Noi Voi Ei, ele	nu voi nu vei nu va nu vom nu veți nu vor da cădea răspunde povesti
Eu Tu El, ea Noi Voi Ei, ele	voi vei va vom veți vor invita vedea spune reuși	Eu Tu El, ea Noi Voi Ei, ele	nu voi nu vei nu va nu vom nu veți nu vor ridica vedea cere adormi

Unit_2_Copil_Societ.indd 47 07.09.2020 16:49:22

Scrie!

19. *Completează enunțurile, folosind verbe adecvate contextului, la timpul viitor, forma I.*

a) Noi ... la ziua de naștere a verișoarei.
b) El ... colegul să se pregătească de evaluare.
c) Eu nu ... banii pierduți de cineva.
d) Voi ... cum se comportă colegii în excursie.
e) Tu ... scrisoarea adresată părinților?
f) Ele ... un proiect interesant.

(a ajuta, a propune, a merge, a păstra, a transmite, a vedea)

20. *Răspunde deplin la întrebări: afirmativ sau negativ.*

a) Tu vei da banii înapoi? ...
b) Mihaela va merge la ziua de naștere? ...
c) Eugen va dori să meargă cu noi la antrenament?...
d) Ea nu le va da colegilor să copieze testul? ...
e) Clasa voastră va aduna bani în scop caritabil? ...
f) Vrei să lucrezi cu noi în echipă? ...
g) Voi cum veți proceda? ...

21. *Continuă enunțurile după model:*

Eu **voi merge** la plimbare după ce **voi termina** temele.

a) El va ajuta colega dacă ...
b) Ei vor ajunge la timp în cazul în care ...
c) Eu voi răspunde la telefon după ce ...
d) Voi nu veți reuși, deoarece ...
e) Tu vei răspunde la lecție dacă ...
f) Noi vom organiza o petrecere dacă...

Infinitivul

a lucra	a da
a ajuta	a putea
a citi	a dori
a reuși	a face
a merge	a proceda

22. *Scrie replicile lipsă. Utilizează verbe la timpul viitor, forma I.*

– Salut, Ana!
– Salut,Victoria!
– Vei merge la ziua de naștere a Irinei?
– ...
– Ce îi vei dărui?
– ...
– Cred că îi va plăcea.
– ...

Unit_2_Copil_Societ.indd 48 07.09.2020 16:49:22

23. *Alcătuiește un text coerent, utilizând verbe la timpul viitor, forma I.*

Model

Alexandru a spart, din neatenție, o vază. Te întrebi cum va proceda, dacă îi va spune mamei sau nu? Eu sunt sigur că îi va spune. Eu știu că el nu va putea minți.

24. *Modifică enunțurile după model.*

La ce oră ne întâlnim astăzi? → La ce oră ne vom întâlni?

a) Mergem împreună la ziua de naștere?
b) Matei nu participă la concurs.
c) Eu comunic zilnic cu prietena mea.
d) Noi ne ajutăm reciproc.
e) Adulții întotdeauna au grijă de cei mici.

25. *Tradu enunțurile.*

a) Ты попросишь помощь у родителей?
b) Я помогу своим коллегам готовиться к тесту.
c) Мы выполним вместе проект.
d) Твоя помощь будет нужна.
e) Он поедет на экскурсию вместе с коллегами.
e) Я знаю, Елена сохранит секрет.

Informează-te!

26. *Citește informațiile. Răspunde la întrebări.*

- Ai primit un mesaj negativ de la o persoană cunoscută. Cum vei reacționa?
- În unele orașe oamenii lasă haine pe stâlpi pentru persoane sărace. Tu cum vei proceda, dacă va fi lansată o astfel de campanie în localitatea ta?
- O bătrână vrea să traverseze strada la o trecere de pietoni. Îi este frică să traverseze singură. Vei încerca să o ajuți? Cum?
- Ești în ascensor. Te grăbești foarte tare, dar auzi că a mai intrat cineva în scara blocului. Îl vei aștepta? Argumentează.
- Ai doi prieteni care doresc să învețe ceva nou. Nu prea le reușește, deoarece sunt la început. Ce le vei spune? Cum îi vei încuraja?
- Ți se propune să te implici în calitate de voluntar în activitatea de a planta arbori în parcul de lângă casă/localitatea ta. Ce decizie vei lua?

Unit_2_Copil_Societ.indd 49 07.09.2020 16:49:22

Mesaje scrise. Felicitarea

TRĂIASCĂ, CREASCĂ, ÎNFLOREASCĂ! (*l. română*)
VIVAT, CRESCAT, FLOREAT! (*l. latină*)

1. *Examinează imaginile. Numește sărbătorile și formulele de urare specifice.*

- *Crăciun fericit!*

- *La mulți ani cu sănătate,*
  Să vă dea Domnul tot ce doriți,
  Zile senine și fericire,
  La mulți ani să trăiți!

- *Fiți sănătoși și iubiți!*
- *Un An Nou cu bucurii!*

Reține!

A. Formule de adresare

- *Scumpă mamă!*
- *Stimată doamnă!*
- *Dragă bunică!*
- *Scumpa mea fiică!*

- *Dragă Ștefan!*
- *Scumpul meu tată!*
- *Bunul meu tătic!*

- *Draga mea soră!*
- *Îngerașul meu!*

- *Dragi prieteni! Dragi colegi!*
- *Onorată asistență! Onorat public!*
- *Stimați profesori!*

Unit_2_Copil_Societ.indd 50 07.09.2020 16:49:23

B. Urări		C. Formule de încheiere
▪ Te felicit/Te felicităm ▪ Vă felicit/Vă felicităm ▪ Cu ocazia, cu prilejul ▪ Îți doresc/Îți dorim ▪ Vă doresc/Vă dorim ▪ Să ai parte de multe realizări. ▪ Să fii/Să fiți ... ▪ Fii/Fiți...	▪ Să fii sănătos, fericit, norocos, bucuros! ▪ Să vă fie casa casă și masa masă! ▪ Să-ți fie/Să vă fie casa plină de bucurii! ▪ Sănătate! Succese! Noroc! Pace în casă! Bucurii! ▪ Liniște în suflet! Voie bună! ▪ Să fii iubit, respectat!	▪ Cu drag, Maria ▪ Cu mult drag, fiul tău iubitor/ fiica ta iubitoare ▪ Cu deosebit respect, elevul/ eleva dumneavoastră ▪ Cu multă dragoste ▪ Te sărut cu drag ▪ Te sărutăm cu drag

2. *Improvizează o felicitare. Folosește formulele adecvate.*

3. *Citește urările de mai jos. Spune cui i se potrivesc, cu ce ocazie, cui le-ai adresa? Argumentează.*

Să rămâi precum ești,
Un prieten de nota 10!

Să ne luminăm,
Să ne bucurăm de sărbători!

Cele bune să se-adune,
Cele rele să se spele!

Să fii întotdeauna
cu zâmbetul pe buze!

4. *Redactează textul unei felicitări pentru cele mai scumpe ființe. Folosește formulele învățate (A,B,C) și modelele prezentate mai jos.*

Scumpă mamă!

Te felicit cu ocazia zilei de naștere. În această zi îți doresc sănătate, multe bucurii și noroc.
Îngerul păzitor să-ți fie mereu alături!
La mulți ani!

Cu mult drag, a ta fiică care te iubește fierbinte.

Bunul nostru unchi!

Vă felicităm din toată inima cu prilejul zilei de naștere. Vă dorim să fiți sănătos, fericit, vesel și viguros ca un stejar. Rămâneți mereu plin de înțelepciune!
La mulți ani!

Nepoții care vă iubesc.

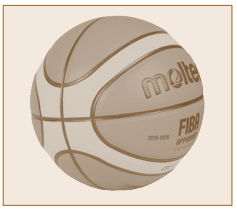
4.1. *Pregătește și o variantă electronică a felicitării sau adreseaz-o prin telefon.*

Unit_2_Copil_Societ.indd 51 07.09.2020 16:49:23

5. *Examinează imaginile. Alege un cadou pentru prietena ta/prietenul tău, tata sau unchiul. Scrie textul felicitării în funcție de cadoul ales.*

Model

Florile: Să fii frumoasă ca o floare, să aduci bucurii părinților, viața să-ți fie numai cu flori!

6. *Adu de acasă o felicitare deosebită care ți-a fost adresată. Prezint-o.*

Repere

- când ai primit-o;
- de la cine;
- cu ce ocazie;
- ce ți-a plăcut: imaginea, conținutul etc.?

7. *Descrie o felicitare din „arhiva de aur” a familiei: cea mai veche sau cea mai originală.*

8. *Adresează o felicitare unei vedete preferate.*

Ocazii:

- apariția unui nou video-clip/film;
- rezultate sportive deosebite;
- ziua de naștere;
- o sărbătoare calendaristică etc.

9. *Lucrați în perechi. Improvizați în baza unei imagini un dialog. Adresaţi mesaje de felicitare.*

10. *Alcătuiește textul unei felicitări, în baza unui obiect-simbol, pe care să o adresezi colegilor.*

Model

Acest obiect este mic, dar simbolizează tărie, frăție, putere, sănătate etc.

Unit_2_Copil_Societ.indd 52 07.09.2020 16:49:25

11. *Pregătește și prezintă o felicitare muzicală.*

12. *Există multe ocazii de a ne felicita. Selectați una dintre ele și redactați o urare. Lucrați în perechi. Felicitați-vă reciproc.*

Repere

- Ziua numelui;
- Floriile;
- Dragobete;
- ziua de naștere;
- Crăciunul;
- Anul Nou;
- casă nouă;
- anumite realizări.

13. *Concurs. Redactați textul unei felicitări în proză, folosind expresii poetice, imagini. Prezentați felicitările.*

14. *Adresează, unei persoane dragi, o urare în versuri.*

Repere

Să trăiți, să înfloriți
Ca merii, ca perii
În mijlocul primăverii!

să fii întotdeauna
Ca lacrima curată!

Am venit cu inima să vă
bucurăm (să te bucur)!

Să ne-ajungă azi și mâine
Bucățica cea de pâine!

Pace în suflet,
Lumină în casă!

Cald să fie soarele,
Veșnice – izvoarele.

Să trăiești un veac de pace
Cu părinții la un loc!

15. *Autorii manualului vă adresează urări de bine şi ... !*

a=ă

ț=t

Unit_2_Copil_Societ.indd 53 07.09.2020 16:49:28

La medic

MINTE SĂNĂTOASĂ IN CORP SĂNĂTOS. (*l. română*)
MENS SANA IN CORPORE SANO. (*l. latină*)

1. *Citește cuvintele și îmbinările de cuvinte. Tradu unele dintre ele.*

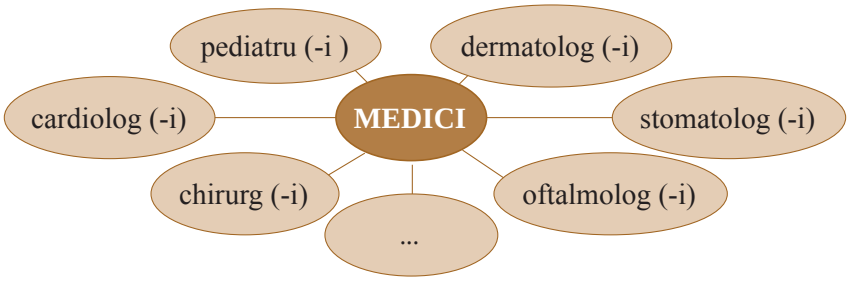
- Un spital – două spitale
- un termometru – două termometre
- un medic – doi medici
- un pacient – doi pacienți
- un cabinet medical – două cabinete medicale
- o infirmieră – două infirmiere
- o ambulanță – două ambulanțe
- o clinică – două clinici
- o rețetă – două rețete
- o pastilă – două pastile
- o consultație – două consultații

spital de urgență; medic de familie; asistentă medicală

2. *Citește specialitățile medicale. Prezintă-le.*

Model

Oftalmologul tratează ochii (= oculistul ← ochi).

2.1. *Relatează despre o vizită la un medic. Concretizează:*

- la ce medic ai fost;
- când;
- cu cine;
- dacă ai rămas mulțumit (-ă) de această vizită. De ce?

2.2. *Admitem că tu trebuie să mergi cu tata la stomatolog. Pentru aceasta trebuie să te programezi. Încearcă să telefonezi tu.*

Poți începe astfel:
– Alo, clinica nr. 7?
– Bună ziua, vă ascult.
– Doresc să fac o programare la stomatolog.
– ...

atent	amabil
blând	competent
clar	grijuliu
înțelegător	exigent

Unit_2_Copil_Societ.indd 54 07.09.2020 16:49:29

3. *Examinează imaginile. Alcătuiește propoziții oral sau în scris.*

Model

Stomatologul (dentistul) spune: „Deschide gura!”

1

2

3

4

5

6

3.1. *Scrie enunțurile cele mai originale ale colegilor.*

4. *Citește textul. Spune de ce Codruța nu a mers la școală.*

– Alo, Codruța Vangheli?
– Da, bună ziua. V-am recunoscut[1], doamnă doctor, sunteți medicul nostru de familie.
– Ai dreptate. M-a telefonat tatăl tău de la serviciu. Mi-a spus că nu ai mers azi la școală și că nu te simți[2] bine. Ce s-a întâmplat? **Ce te doare**?
– **Mă doare** capul, îmi curge nasul[3] și mă dor puțin ochii.
– Ai febră[4]?
– Am măsurat temperatura acum o oră, aveam 36,8 grade.
– Gâtul te doare?
– Nu, doamnă doctor.
– E bine. **Rămâi**[5] astăzi acasă! La prânz va veni mama ta la clinică și îi voi da rețeta pentru medicamente[6]. Tu **odihnește-te**, **bea** ceai și apă. **Nu sta** prea mult la computer și la televizor. Sănătate, Codruța!
– Vă mulțumesc, doamnă doctor. La revedere.

[1] **a recunoaște** – узнавать
[2] **a se simți** – чувствовать себя
[3] a curge nasul – иметь насморк
[4] **febră** – temperatură ridicată/mare
[5] a rămâne (acasă) – a sta acasă
[6] **medicamente** – лекарства

Unit_2_Copil_Societ.indd 55 07.09.2020 16:49:29

Reprodu!

5. *Citește enunțul în care se spune:*

a) cum se numește eleva;
b) cu cine vorbește Codruța;
c) dacă are febră;
d) ce trebuie să facă fata.

6. *Răspunde la întrebări.*

a) Cine a telefonat-o pe Codruța? De ce? b) Ce a întrebat-o medicul de familie? c) Ce s-a întâmplat cu Codruța? d) Ce sfat i-a dat fetei medicul de familie? e) De ce nu ar fi bine să stea la computer? f) Cum au procedat părinții?

Rezumă!

7. *Intitulează textul cu:*

– un cuvânt;
– o propoziție din text;
– o îmbinare de cuvinte;
– un proverb.

8. *Recitește cuvintele subliniate în text. Doamna doctor i-a cerut fetei să respecte unele sfaturi. Cum ne vom adresa mai multor persoane? Încearcă!*

Reține!

MODUL IMPERATIV (voi)

Compară!

Timpul prezent (ce face?)	**a rămâne**	**Imperativ (voi)**
Eu rămân		
Tu rămâi		
El, ea rămâne		
Noi rămânem		
Voi rămâneți	→	**Rămâneți!**
Ei, ele rămân		
Exemple: Voi **rămâneți** acasă.		Nu mergeți la școală, **rămâneți** acasă! (afirmativ) **Nu rămâneți** acasă! (negativ)

A se odihni

Timpul prezent	**Imperativ**
...	
voi vă odihniți	**odihniți-vă!** (afirmativ) **nu vă odihniți** (negativ)
...	
Exemple: **Odihniți-vă**, **beți** ceai.	**Nu vă odihniți, nu beți** ceai.

Unit_2_Copil_Societ.indd 56 07.09.2020 16:49:31

9. *Scrieți verbele dintre paranteze la imperativ, plural (voi).*

a) Băieți, ... (a lua) mănușile, afară este frig. b) Dacă mergeți la plimbare, ... (a se îmbrăca) cu haine calde. c) Dacă ați răcit, ... (a sta) în casă. d) Dacă cineva din familie s-a îmbolnăvit, ... (a telefona) medicul de familie sau la 112. e) Dacă aveți febră, nu ... (a ieși) din casă. f) Dacă aveți rețetă, ... (a merge) la farmacie și ... (a cumpăra) medicamente. g) Dacă ați mers mult pe jos, ... (a se odihni).

10. *Lucrați în perechi. Citiți, în text, replicile evidențiate. Dialogați în baza imaginilor și a tabelului de mai jos.*

A

B

C

D

10.1. *Scrie în caiet două dintre dialogurile alcătuite.*

Model

– Ce te doare, Arina?
– Mă doare burta.
– Du-te la medic.
– Așa voi face.

Reține !

Mă te îl, o ne vă îi, le	**doare** (unul, una)	ochiu**l** gâtu**l** dinte**le**	mân**a** urech**ea**
	dor	ochi**i** picioare**le**	urechi**le**

11. *Citeşte catrenul. Explică ultimele două versuri.*

Sănătatea

Cât e omul sănătos,
E bogat şi norocos;
Sănătatea-i, cum se ştie,
Cea mai mare bogăţie.

(George Budoi)

12. *Ia o jucărie moale sau o păpușă. Arată și spune ce îl/o doare, argumentează.*

Model

Ursulețul meu este trist. Îl dor dinții, a mâncat multă miere.

Unit_2_Copil_Societ.indd 57 07.09.2020 16:49:33

13. *Lucraţi în perechi. Pregătiţi un dialog posibil între medic şi pacient. Prezentaţi-l.*

13.1. *Formulează, în numele medicului, sfaturi pentru copii, părinţi, ca să fie sănătoşi sau să se însănătoşească.*

Spală-te cu apă rece! → **Spălaţi-vă** cu apă rece!

14. *Lucraţi în perechi. Citiţi afirmaţia. Improvizaţi explicaţii sau sfaturi clare pentru un copil de 8–10 ani.*

Esenţa fericirii este sănătatea, iar esenţa sănătăţii e mişcarea.

(James Thomson)

15. *Citește catrenul. Formulează, în baza lui, un sfat. Amintește-ți și alte versuri.*

Cu săpun mă spăl
Și cu apă rece.
Nu mă doare gâtul,
Sunt sănătos cât zece!

Informează-te!

Se crede că numele de săpun vine de la Muntele Sapo.

Un lucru interesant despre săpun este frecvența cu care oamenii il foloseau la începutul anilor 1500. Știți de ce nunțile din iunie erau populare în acele vremuri? Acest lucru se datorează faptului că majoritatea oamenilor făcea baie o singură dată pe an. Astfel, femeile care se căsătoreau, se spălau (cu săpun) în luna mai când se pregăteau de nunta care va avea loc în iunie.

În zilele noastre, avem săpun în formă solidă și lichidă. Săpunul lichid este mai igienic, căci flaconul este atins o singură dată, iar după aceasta te speli pe mâini. Astfel, nu intri în contact cu lichidul din interior.

Unit_2_Copil_Societ.indd 58 07.09.2020 16:49:36

EVALUARE SUMATIVĂ

Foarte bine | Bine | Suficient

1. *Examinează imaginea. Răspunde la întrebări.*

a) Ce face băiețelul? b) Cum procedează copilul? c) Cine trebuie să-l însoțească?

_____
_____
_____

2. *Scrie un mesaj de felicitare, adresat părinților tăi, cu ocazia unei sărbători.*

Scumpii mei părinți!
Vă felicit cu ocazia _____
Vă doresc _____
_____
Să fiți _____
Cu mult drag,

3. *Scrie replicile lipsă.*

– Aseară mă durea capul.
– _____?
– Mama mi-a dat un ceai cu mentă și miere.
– _____?
– Da, astăzi m-am trezit și m-am bucurat. Nimic nu mă doare.
– _____?
– Desigur. Abia aștept să ne vedem la școală.
– _____?
– Ce bine e când ești sănătos/sănătoasă!
– _____?

4. *Alcătuiește un text din 5–6 enunțuri, argumentând cum vei proceda și de ce, pornind de la situația: cineva a propus să faceți curat, într-o sâmbătă, în parcul din apropiere. În clasă sunteți 25 de elevi: 12 sunt* ***pentru*** *și tot 12 sunt* ***împotrivă****. De tine depinde ce va urma.*

_____
_____
_____
_____

Unit_2_Copil_Societ.indd 59 07.09.2020 16:49:37

PROIECT

Redactează, împreună cu niște colegi, un Cod de reguli de comportament în transportul public și în stradă (7–9 reguli). Folosiți imagini, desene, colaje etc. Prezentați-l.

Prenume, nume, data

Unit_2_Copil_Societ.indd 60 07.09.2020 16:49:37

AUTOEVALUARE

CRITERII DE SUCCES	INDEPENDENT	GHIDAT DE PROFESOR	CU MAI MULT AJUTOR
Pot construi îmbinări de cuvinte.			
Pot alcătui propoziții la temă, folosind vocabularul nou.			
Pot citi corect, fluent, conștient texte tematice.			
Pot identifica în text și selecta unele informații.			
Pot întreba și răspunde la întrebări.			
Pot cere sau oferi informații despre sine, despre alte persoane cunoscute, pot comunica cu oamenii în transportul public.			
Pot descrie starea de sănătate a unei persoane, folosind verbul *a durea*.			
Pot folosi formule de adresare la telefon, în transportul public.			
Pot exprima atitudini, sentimente, opinii.			
Pot formula o rugăminte.			
Pot liniști, încuraja pe cineva cu formule simple.			
Pot oferi sfaturi în anumite situații.			
Pot conversa despre starea de sănătate cu părinții sau medicul.			
Pot descrie unele situații din transportul în comun.			
Pot redacta felicitări pentru membrii familiei sau persoane cunoscute.			
Pot discuta pe diferite teme cunoscute.			

Unit_2_Copil_Societ.indd 61 07.09.2020 16:49:38

Cu penetul ca sideful

Cu penetul ca sideful
Strălucește-o porumbiță,
Cu căpșorul sub aripă
Adormită sub o viță.

Și tăcere e afară.
Luminează aer, stele.
Mută-i noaptea – numai râul
Se frământă-n pietricele.

Mihai Eminescu

Închinare la Luceafărul poeziei româneşti

Lui Eminescu

Tot mai citesc măiastra-ţi carte,
Deşi o ştiu pe dinafară...

Alexandru Vlahuţă

Ilustraţie de Igor Vieru

Unit_2_Copil_Societ.indd 62 07.09.2020 16:49:39

Copilul şi natura

Natura – ghidul călătorului

NATURA NU FACE NIMIC ÎN ZADAR. (*l. română*)
NATURA NIHIL FACIT FRUSTRA. (*l. latină*)

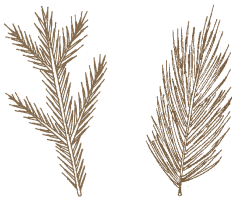
1. *Citeşte îmbinările de cuvinte. Pronunţă corect sunetele [**d**], [**t**], [**n**]. Alcătuieşte propoziţii cu îmbinările evidenţiate.*

Casă din sticlă, **cetate trainică**, paie uscate, a clădi o casă, familie prietenoasă, **harnic ca furnica**, popor viteaz, **moştenire sfântă.**

2. *Priveşte desenele. Observă sensul cuvintelor evidenţiate.*

Ac de cusut

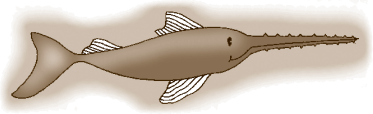
Ac de brad/pin

Ac/ghimpe – organ de apărare

Ácele ariciului

Ac-de-mare

Ac de siguranţă

Nota bene!

- furnicar – muşuroi
  treabă – lucru
  comod – confortabil
- tare – a **în**tări
  grijă – a **în**griji
  podoabă – a **îm**podobi

3. *Priveşte desenul. Numeşte părţile componente ale furnicarului. Cu ce se aseamănă?*

- etaj
- intrare
- acoperiş
- subsol
- cameră
- coridor

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 63 07.09.2020 15:55:18

4. *Citeşte textul. Spune a cui casă se aseamănă cu cea a furnicilor.*

Lumea furnicilor

Avem o casă obişnuită, ca toate casele, fără prea multe podoabe[1] şi alte lucruri de prisos în ea. E tocmai ce-i trebuie unui Neam de furnici, pentru a-şi trăi cinstit până la capăt Viaţa. Casa e foarte mare, asemănătoare cu o cetate[2]. Are vreun metru şi jumătate – destul de[3] înaltă pentru statura unei furnici. Dar nu e nici din sticlă, nici din beton. Deşi e tot atât de trainică[4] şi mult mai comodă şi mai călduroasă.

Casa ne-o facem în felul următor. Alegem un loc de nădejde şi ne apucăm de treabă: adunăm crenguţe mici, paie[5] uscate, alte ierburi.

Apoi clădim paiele şi uscăturile una peste alta, le ungem[6] cu pământ până când se formează o boltă[7]. Pe această boltă se sprijină acoperişul din frunze, ace de pin[8] şi brad. Asemenea acoperiş[9] ne apără de cele mai mari ploi. Poate să toarne cu găleata[10], noi stăm în casă fără nicio grijă. Iar după o ploaie bună pământul de pe acoperiş se întăreşte ca cimentul.

Casele noastre au o mulţime de camere, unite prin coridoare întortocheate[11]. Camerele se află la „etaje”, aşa ca la oameni. Avem de asemenea şi subsoluri[12] în mai multe etaje. Intrările sunt tăinuite[13] de ochii străinilor.

Trăim ca o familie prietenoasă, unită – toate pentru una şi una pentru toate. Acesta e crezul[14] vieţii noastre.

După ***Constantin Dragomir***

[1] **podoabă** – lucru de preţ
[2] **cetate** – крепость
[3] **destul de...** – достаточно
[4] **trainic** – care ţine multă vreme
[5] **pai** – соломинка
[6] **a unge** – мазать
[7] boltă – *aici:* свод
[8] **pin** – сосна
[9] **acoperiş** – крыша
[10] a turna cu găleata – лить как из ведра
[11] întortocheat – извилистый
[12] **subsol** – подвал
[13] tăinuit – *sin.:* ascuns
[14] crez – *sin.:* кредо

Reprodu!

5. *Citeşte propoziţiile în care se spune:*

a) despre dimensiunile casei;
b) cum îşi fac furnicile casa;
c) cum este interiorul casei;
d) câte camere are casa;
e) ce fel de acoperiş construiesc furnicile;
f) despre crezul vieţii furnicilor.

6. *Răspunde la întrebări:*

a) Cum este casa furnicilor? b) Cu ce se aseamănă ea? c) Câte camere are? d) Cum trăiesc furnicile? e) Care e asemănarea dintre casa furnicilor şi cea a oamenilor?

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 64 07.09.2020 15:55:19

7. *Citeşte expresiile, apoi găseşte varianta adecvată.*

- casă asemănătoare cu o cetate;
- a se apuca de treabă;
- a turna cu găleata;
- a sta fără nicio grijă.

A DORMI · A FI LINIȘTIT · CASĂ MARE · A LUCRA · A STA LINIȘTIT · CASĂ TRAINICĂ · A PLOUA TARE · A ÎNCEPE LUCRUL · A TERMINA LUCRUL

7.1. *Include unele expresii în contexte. Utilizează verbe la timpul prezent.*

Rezumă!

8. *Împarte textul în fragmente, intitulează-le.*

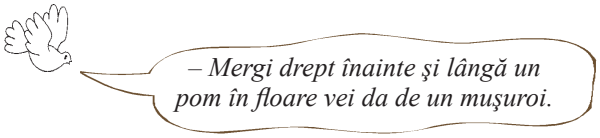
9. *Alcătuieşte planul textului, folosind expresii/propoziţii din text sau proverbe de mai jos.*

Model

- În unire e puterea.
- Munca bună mult adună.
- Toate pentru una şi una pentru toate.

10. *Priveşte cu atenţie desenul. Ajut-o pe Mihaela să ajungă la casa furnicilor. Spune ce a văzut în calea ei spre muşuroi.*

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 65 07.09.2020 15:55:19

11. *Povesteşte textul:*
a) răspunzând la întrebări; b) în numele Mihaelei.

Model

Am ajuns la casa furnicilor. Acestea erau foarte grăbite, îşi clădeau locuinţa. Şi-au ales un loc de nădejde şi s-au apucat de treabă: ele adunau...

12. *Alcătuieşte un dialog împreună cu un coleg/o colegă, în baza textului citit.*

Model

– Salut!
– Salut!
– Ți-a plăcut textul despre viața furnicilor?
– Da, am aflat lucruri curioase.
– Ce te-a impresionat?
– Faptul că niște ființe atât de mici pot construi o casă.
– Eu sunt uimit(ă) de faptul că mușuroiul are etaje, camere, subsoluri.
– Da! Și cât de harnice sunt!
– Mă bucur că am aflat lucruri noi!
– Și eu de asemenea.

Meditează!

13. *Cum crezi, în ce fel îşi împart furnicile rolurile în muşuroi? Cât timp lucrează ele pe parcursul unei zile? Cum îşi apără casa de duşmani?*

14. *Comentează crezul vieţii furnicilor:* ***toate pentru una şi una pentru toate.***

15. *Citeşte poezia. Prin ce se aseamănă furnica din poezie cu cea din textul „Lumea furnicilor”? Argumentează în 2–3 enunţuri.*

Gospodina

O furnică duce-n spate
Un grăunte jumătate.
– Încotro fugi, surioară?
– Ia mă duc şi eu la moară!
Şi-s grăbită, şi-s grăbită,
Că mi-i casa ne-ngrijită,
Şi mi-s rufele la soare,
Şi copiii cer mâncare.
Căci la noi în muşuroi,
Nu e timp pentru zăbavă,
Că de n-am fi de ispravă,
Ar fi vai şi amar de noi!

Otilia Cazimir

este = e, -i
sunt = -s

Exemple:

Furnica **e** mică.
Furnica-**i** mică.
Furnicile-**s** mici.

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 66 07.09.2020 15:55:20

15.1. *Descrie furnica din poezie, folosind şi alte informaţii despre viaţa furnicilor.*

15.2. *Reciteşte poezia. Numeşte verbele la timpul prezent.*

15.3. *Modifică poezia astfel ca să vorbească nu doar o furnică, ci* ***câteva*** *furnici. Atenţie la utilizarea verbelor.*

Model

Furnicile duc în spate
Câte un grăunte, nu jumătate.
. . . . . .

16. *Gândeşte-te şi spune ce s-ar schimba pe pământ dacă toţi oamenii ar lucra ca furnicile.*

17. *Citeşte afirmaţia. Ce ai învăţat din ea?*

> Odihna şi joaca sunt plăcute doar pentru acela care munceşte şi duce până la capăt tot ce a avut de făcut.
>
> ***Konstantin Uşinski***

Să exersăm!

MODUL INDICATIV. TIMPUL PREZENT
(REPETARE)

Verbul	Timpul prezent				
	eu	citesc	vorbesc	privesc	hotărăsc
a citi	tu	citeşti	vorbeşti	priveşti	hotărăşti
a vorbi	el, ea	citeşte	vorbeşte	priveşte	hotărăşte
a privi	noi	citim	vorbim	privim	hotărâm
a hotărî	voi	citiţi	vorbiţi	priviţi	hotărâţi
	ei, ele	citesc	vorbesc	privesc	hotărăsc
	eu	aud□	ies□	vin□	cobor□
a auzi	tu	auzi	ieşi	vii	cobori
a ieşi	el, ea	aude	iese	vine	coboară
a veni	noi	auzim	ieşim	venim	coborâm
a coborî	voi	auziţi	ieşiţi	veniţi	coborâţi
	ei, ele	aud□	ies□	vin□	coboară
	eu	sui	ştiu		
	tu	sui	ştii		
a sui	el, ea	suie	ştie		
a şti	noi	suim	ştim		
	voi	suiţi	ştiţi		
	ei, ele	suie	ştiu		

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 67 07.09.2020 15:55:20

Scrie!

18. *Citeşte. Completează proverbele cu verbe la timpul prezent.*

a) Cine ... şi tace
Mai multă treabă ... .

b) Cea mai mare bogăţie
din lume ... munca.

c) După furtună ... şi
vreme bună.

d) Cine ... după doi iepuri
nu ... nici unul.

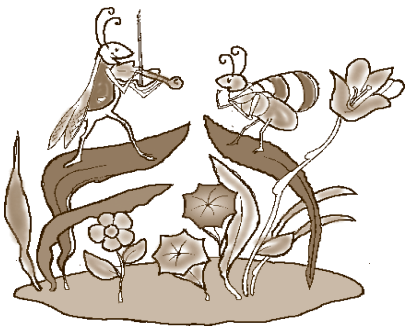
a munci
a face
a fi
a veni
a alerga
a prinde

18.1. *Memorează un proverb, la alegere.*

19. *Priveşte imaginea. Alcătuieşte un dialog, utilizând verbele la timpul prezent.*

Repere

- furnică, greier, a se întâlni
- a aduna, a cânta, sac
- vioară, în spinare, voios
- a dormi, grijă, a ajuta
- a se simţi bine
- a se veseli, crez

20. *Aminteşte-ţi fabula lui Alexandru Donici „Greierul şi furnica”. Ce a păţit greierul, când a venit iarna?*

– Ai cântat! Îmi pare bine,
Acum joacă, dacă poţi,
Iar la vară fă ca mine.

20.1. *Numeşte titlul şi autorul unei fabule din literatura rusă cu un conţinut similar celui din „Greierul şi furnica” de Alexandru Donici. Compară aceste lucrări.*

21. *Citeşte versurile. Scrie ce trebuie să învăţăm de la furnici (3–4 propoziţii).*

Cât mai suntem încă mici
Să-nvăţăm de la furnici.
Cea mai scumpă să ne fie
Lecţia de hărnicie.

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 68 07.09.2020 15:55:20

Informează-te!

22. *Citeşte informaţiile. Dialoghează cu un coleg/o colegă în baza lor.*

- Furnicile își fac casa cu intrările dinspre partea de sud, iar în partea de nord mușuroiul este mai ridicat.
- Pietrele, de regulă, au partea dinspre nord acoperită cu mușchi.
- Pământul de sub pietre, este mai uscat în partea de sud.
- Copacii singuratici au ramuri și frunze mai dese în partea de sud.
- Scoarța copacilor, în special la cei cu frunze, este mai aspră și acoperită cu mușchi (мох) în partea dinspre nord.
- Primavara, pe partea de sud a copacilor, iarba creşte mai înaltă, iar spre sfârșitul verii îngălbenește mai repede.
- Pe trunchiul coniferelor (хвойные) curge mai multă smoală (смола) pe partea dinspre sud.
- Pe suprafața tăiată a unui trunchi se văd inelele care indică vârsta copacului: inelele formate în trunchiul unui copac singuratic sunt mai late pe partea dinspre sud.
- Zăpada se topește mai repede primăvara în partea de sud a copacilor și stâncilor.
- Zăpada se acoperă cu o pojghiță în partea dinspre sud și rămâne moale, pufoasă în partea dinspre nord.

Model

– Salut, Dorin!
– Bună, Dana!
– Îți plac călătoriile prin pădure?
– Desigur. Sunt intersante și afli multe lucruri.
– V-ați rătăcit vreodată?
– Nu, dar profesorul de biologie ne-a arătat câteva semne după care ne putem orienta.
– Care sunt acestea?
– Putem stabili unde este nordul sau sudul după mușuroaiele furnicilor, pietre, copacii singuratici, trunchiul coniferelor ș.a.

Teme pentru acasă

- ✓ *Citeşte şi povesteşte textul.*
- ✓ *Memorează 2–3 proverbe despre muncă.*
- ✓ *Alcătuieşte un text, din 6–7 propoziţii, cu unul din titlurile:*

• „Ce am învăţat de la furnici?”
• „Cum să ne orientăm în pădure”.

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 69 07.09.2020 15:55:21

Prieteni din lumea animalelor

CEL MAI BUN PRIETEN ARE, ADESEA, PATRU PICIOARE.
Colette

1. *Citeşte cuvintele. Pronunţă corect sunetul [**o**]. Alcătuieşte îmbinări de cuvinte, apoi enunţuri.*

Oraș, obișnuit, a observa, hotărâre, locatar, botişor, codiţă, Viorica, maroniu, colinda, locuință.

2. *Priveşte desenele. Observă sensul cuvintelor.*

codiţă blăniţă botişor

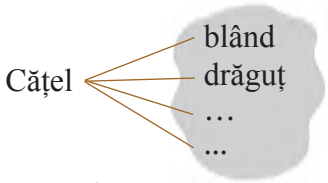

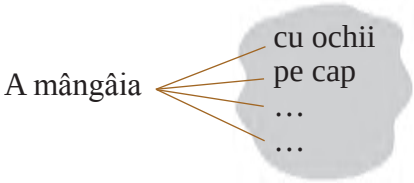
trecere de pietoni

ghem

3. *Construieşte îmbinări de cuvinte, apoi propoziţii.*

Nota bene !

trai – viață
clipă – moment
a pricepe – a înțelege
vreodată – cândva

bot – botișor
cățel – cățeluș
coadă – codiță
blană – blăniță

A alege – ales – aleasă
alint – a alinta – alintat
locuință – locatar – a locui

colindă – a colinda – colindat
trezire – a (se) trezi –trezit
ademenire – a ademeni – ademenit

Compară!

trei – три
talie – талия
grup – группа

nou – новый
şcoală – школа
maşină – машина

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 70 07.09.2020 15:55:21

4. *Citeşte textul. Spune unde a găsit fata cățelul.*

Întâlnirea cu Joy

Era un cățel de talie mică, alb, cu două-trei pete maronii[1] pe blăniță. Toți trecătorii, dar mai ales copiii, se străduiau în toate felurile să-l ademenească[2] pentru a-l mângâia. Cu mare plăcere răspundea acestor semne de atenție. Păi cui nu-i place să fie alintat[3]?

Cățelul colinda[4] tot orașul, dar întotdeauna respecta regulile de circulație și traversa strada numai la verde. Se apropia de trecerea pentru pietoni și se uita: oamenii stau, stătea și el. Dar, îndată ce grupul de oameni pornea, alerga înainte, întorcându-și capul ba spre stânga, ba spre dreapta. Tare mult îi plăcea să se plimbe.

Așa trăia fără griji, deoarece a avut norocul să o întâlnească într-o zi...

Viorica știa foarte bine acest drum, căci zilnic se ducea și venea pe el de la școală sau pur și simplu se plimba cu prietenele în timpul liber. Într-o zi, când se întorcea, ca de obicei, de la școală, a observat că un ghem alb se ținea după ea. Se împiedica[5], dar se străduia din răsputeri să nu rămână în urmă. Viorica se întorcea și îl alunga. Doar nu era să aducă acasă un maidanez[6]! Mai ales că tata va fi împotrivă. Însă cățelul pricepea că i s-a oferit șansa să aibă o stăpână.

S-au oprit și s-au privit câteva clipe. Fiecare dintre ei trebuia să ia o hotărâre. Fetei i s-a făcut milă de cățelușul aruncat în stradă, care putea să înghețe sau să ajungă sub roțile unei mașini. Sufletul Vioricăi s-a înmuiat[7] și cățelușul, care tot da din codiță și se învârtea[8] în jurul ei, s-a trezit[9] sub haina de blană a alesei[10] sale. Numai botișorul[11] i se vedea, întorcându-se în toate părțile, încercând să cunoască o lume cu totul nouă.

Cățelul a ajuns într-o casă la care nici nu a visat vreodată. Seara, deoarece tata era plecat în turneu, Viorica i 1-a prezentat mamei pe noul „locatar”[12], Joy, adică Bucurie. Așa a început Joy o viață nouă.

După ***Eugen Doga***
Fragmente din cartea „Prietenii mei dragi”

[1] maroniu – коричневатый
[2] a ademeni – приманить
[3] **alintat** – избалованный
[4] **a colinda** – *aici:* a umbla din loc în loc
[5] a se împiedica – спотыкаться
[6] **maidanez** – animal fără stăpân
[7] a se înmuia – смягчиться
[8] **a se învârti** – крутиться
[9] **a se trezi** – *aici:* очутиться
[10] aleasă – избранная
[11] **botișor** – мордочка
[12] **locatar** – persoană care locuiește într-o casă

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 71 07.09.2020 15:55:21

5. *Citeşte enunţurile în care este vorba despre:*

a) exteriorul cățelului;
b) atitudinea trecătorilor față de cățel;
c) îngrijorarea Vioricăi.

6. *Recitește unul dintre fragmentele care ar putea avea drept titlu:*

- Viața în stradă
- Întâlnirea cu Viorica
- O hotărâre importantă
- Noul locatar

7. *Răspunde la întrebări:*

a) Cum arăta cățelul? b) Ce îi plăcea cățelului? c) Cum traversa el strada? d) De unde se întorcea Viorica? e) De ce ea a luat cățelul acasă? f) Cum a numit Viorica cățelul? h) Cui i l-a prezentat Viorica pe noul locatar?

Rezumă!

8. *Formulează întrebări, pe baza textului, care ar indica: locul, timpul, cauza acțiunii.*

9. *Redă fragmentul în care se descrie insistența cățelului.*

10. *Povesteşte textul:*

- în baza întrebărilor din exercițiul nr. 7;
- în numele Vioricăi.

11. *Intitulează altfel textul. Argumentează.*

12. *Improvizează cu colegul/colega un dialog între Viorica şi mama sa.*

Model

– Bună, mămică!
– Bună ziua, Viorica!
– Fă cunoștință. Acesta este Joy...
– Viorica, ai adus acasă un cățel?..
– E tare drăguț, nu-i așa?
– Da, e drăguț!
– Era pe stradă. S-a ţinut după mine şi l-am luat acasă.
– Bine ai făcut!

13. *Caracterizeaz-o pe Viorica/descrie-l pe Joy, în 4–5 enunțuri.*

Meditează!

14. *Imaginează-ți şi descrie:*

- noul loc de trai al lui Joy;
- cum Viorica avea grijă de cățel;
- o aventură a Vioricăi și a lui Joy.

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 72 07.09.2020 15:55:22

15. *Examinează anunțul și realizează sarcinile propuse.*

- Formulează cinci întrebări în baza anunțului și adresează-le colegilor.
- Improvizează cu colegul/colega un dialog despre participarea la concurs.

ZIUA MONDIALĂ A ANIMALELOR
04 octombrie

Concurs de creație

- ***Eseu: „Povestea fericită a unui animal vagabond”.***
- ***Colaj foto: „Eu și prietenul meu de companie”.***
- ***Poster motivațional: „Caut stăpân!”***

PREMII SURPRIZĂ!

16. *Realizează un proiect în format Power Point la tema: „Prietenul meu necuvântător”. Folosește desene, fotografii și/sau secvențe video.*

Repere

Ce prieten necuvântător ai/au cunoscuții tăi?

- Cum se numește?
- De ce rasă este?
- Cum arată?
- Când și cine ți l-a procurat?
- Ce mănâncă?
- Cum ai grijă de el?

17. *Gândiţi-vă şi scrieţi cinci activități prin care am putea ajuta animalele fără adăpost. Lucraţi în echipe.*

17.1. *Descrie în detalii una dintre activitățile menționate.*

Repere

- condiții pentru desfășurarea activității;
- persoane implicate;
- beneficii pentru animale.

Am nevoie de...
De asemenea...
Cu siguranță...
În opinia mea...

Reține!

MODUL INDICATIV. TIMPUL TRECUT. IMPERFECTUL

(ПРОШЕДШЕЕ ВРЕМЯ. НЕСОВЕРШЕННЫЙ ВИД ГЛАГОЛА)

Verbul la timpul trecut, imperfect indică o acțiune trecută, neterminată în momentul la care se referă vorbitorul.

Compară!

Recent **am citit** (прочитал) o carte despre animale.

În vacanță **citeam** (читал) foarte mult.

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 73 07.09.2020 15:55:22

Perfectul compus
(ce am făcut?)

Eu am	ajutat
Tu ai	
El, ea a	
Noi am	
Voi ați	
Ei, ele au	

Imperfectul
(ce făceam?)

Eu ajutam
Tu ajutai
El, ea ajuta
Noi ajutam
Voi ajutați
Ei, ele ajutau

A fi

Eu eram	Noi eram
Tu erai	Voi erați
El, ea era	Ei, ele erau

CONJUGAREA VERBELOR LA IMPERFECT

Verbul	Imperfectul			
a respecta a traversa a alerga a observa	Eu respectam Tu respectai El, ea respecta Noi respectam Voi respectați Ei, ele respectau	traversam traversai traversa traversam traversați traversau	alergam alergai alergau alergam alergați alergau	observam observai observa observam observați observau
a hotărî a coborî	Eu hotăram Tu hotărai El, ea hotăra Noi hotăram Voi hotărați Ei, ele hotărau	coboram coborai cobora coboram coborați coborau		
a tăcea a vedea a cădea a putea	Eu tăceam Tu tăceai El, ea tăcea Noi tăceam Voi tăceați Ei, ele tăceau	vedeam vedeai vedea vedeam vedeați vedeau	cădeam cădeai cădea cădeam cădeați cădeau	puteam puteai putea puteam puteați puteau
a răspunde a cunoaște a începe a ajunge	Eu răspundeam Tu răspundeai El, ea răspundea Noi răspundeam Voi răspundeați Ei, ele răspundeau	cunoșteam cunoșteai cunoștea cunoșteam cunoșteați cunoșteau	începeam începeai începea începeam începeați începeau	ajungeam ajungeai ajungea ajungeam ajungeați ajungeau
a veni a porni a privi a dormi	Eu veneam Tu veneai El, ea venea Noi veneam Voi veneați Ei, ele veneau	porneam porneai pornea porneam porneați porneau	priveam priveai privea priveam priveați priveau	dormeam dormeai dormea dormeam dormeați dormeau

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 74 07.09.2020 15:55:22

Scrie!

18. *Selectează din text toate verbele utilizate la imperfect. Scrie-le.*

19. *Scrie verbele date între paranteze la imperfect.*

a) Când eu îmi (a lăuda) câinele, el (a da) bucuros din coadă.
b) Tu (a respecta) regulile de circulație și ei (a se strădui) să-ți urmeze exemplul.
c) Bunica (a avea) o pisică și o (a numi) Mieunica.
d) Voi (a ști) că pisicile au câte cinci degete la lăbuțele din față și doar câte patru la cele din spate?
e) În fiecare sâmbătă noi (a urmări) emisiunea „Eroi pentru animale”.
f) Voi ați aflat poveștile oamenilor care (a ajuta, a proteja și a salva) animalele de pe întreaga planetă.

20. *Rescrie verbele, punându-le la imperfect.*

a) Dacă tu ai adoptat o pisică, ai devenit un adevărat prieten al animalelor.
b) Dacă voi ați învățat papagalul, acesta a reuşit să vorbească.
c) Noi am dresat câinele şi el a învăţat să facă apporte.
d) Ei au avut un cățel care prefera să ducă cumpărăturile.

21. *Completează enunțurile, folosind verbele adecvate la imperfect.*

Din cele mai vechi timpuri animalele … pentru oameni nu doar un ajutor care îi …, … . Multe dintre ele … eroi. De exemplu porumbelul Cher Ami, în timpul Primului război mondial, … mesaje și informații pe câmpul de luptă, astfel … viețile soldaților.

(*a deveni, a ajunge, a păzi, a transmite, a salva, a hrăni*)

22. *Improvizează, în 4–5 enunţuri, povestea unuia dintre animalele din imagini. Utilizează şi verbe la timpul trecut, imperfect.*

23. *Vizionează unul dintre filmele propuse:*

- „Hachiko: Povestea unui câine”;
- „Kaştanka”;

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 75 07.09.2020 15:55:23

- „Bim Cel alb – Ureche neagră”;
- „Calul de luptă”;
- „Povestea delfinului”;
- „Avem un zoo!”

23.1. *Improvizează cu colegul/colega un dialog în care să împărtășești impresiile în urma vizionării unui film. Utilizează și verbe la timpul trecut, imperfect.*

Model

– Am vizionat filmul „Calul de luptă”. Mi-a plăcut foarte mult.
– Despre ce este vorba?
– Este povestea de prietenie dintre un băiat, Albert și calul său Joey.
– ...

Desigur...
Bineînțeles...
Îmi pare bine că…
M-a impresionat...
Neapărat…
Extraordinar!

24. *Scrie un text, din 6–7 enunțuri, despre unul din animalele de companie.*

Model

Când eram mică am avut un papagal pe care în chema Roby. Papagalul avea pene multicolore. El era foarte simpatic. Lui Roby îi plăcea să-l las liber. Îl hrăneam cu semințe. Mânca și din palma mea. Vorbeam mult cu el, dar nu am reușit să-l învăț să vorbească.

Un om, o viață, un destin

Celebrul compozitor Eugen Doga a publicat și o carte pentru copii intitulată „Prietenii mei dragi”.

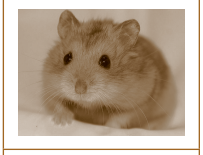

„Am reunit între copertele acestei cărți două cicluri de povestiri despre doi dintre prietenii mei patrupezi, care mi-au adus clipe de bucurie... Îmi amintesc cu nostalgie de anii când mă întorceam acasă din turnee și la ușă mă așteptau prietenii mei Joy și Amur... Amur era mai rezervat, lingușindu-se mai delicat, pisicește, iar Joy dădea energic din coadă și sărea în sus de bucurie”, mărturisește maestrul.

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 76 07.09.2020 15:55:23

Informează-te!

25. *Scrie, în spațiile libere, ce animale îți pot face companie și vei descoperi pe verticală numele calului lui Ștefan cel Mare, care l-a slujit circa 12 ani.*

Teme pentru acasă

- ✓ *Citește textul și răspunde la întrebările din exercițiul nr. 6.*
- ✓ *Povestește fragmentul care ți-a plăcut mai mult.*
- ✓ *Descrie animalul tău preferat, utilizând verbe la timpul trecut, imperfect. Vezi exercițiul nr. 15.*
- ✓ *Prezintă o informație succintă despre porumbei-poștași, câini-cosmonauți sau delfini-salvatori.*

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 77 07.09.2020 15:55:23

Prognoza meteo

TE BUCURĂ: RĂSARE SOARELE...
Grigore Vieru

1. *Citeşte cuvintele. Alcătuieşte îmbinări de cuvinte, apoi propoziţii.*

în centru
pe litoral
la sud
la munte
la nord

Va fi...

CER
senin
noros
variabil
acoperit cu nori
parţial acoperit

VÎNT
slab
moderat
puternic
furtună

ZI
minunată
ploioasă
geroasă
însorită
cu soare

PRECIPITAŢII
ploaie
ninsoare
viscol
grindină
ceaţă
chiciură

Nota bene!

nor – noros – înnorat
ploaie – a ploua – ploios

ger – geros – gerar
a ninge – ninsoare

Compară !

slab – слабый	Celsius – (по) Цельсию
grad – градус	termometru – термометр
în centru – в центре	prognoză – прогноз

2. *Priveşte cu atenţie desenele. Spune care e asemănarea/deosebirea dintre* ***furtună*** *şi* ***viscol.*** *Consultă şi dicţionarul explicativ.*

furtună

viscol

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 78 07.09.2020 15:55:24

3. *Citeşte buletinele meteo. Ce ai aflat citindu-le?*

Cum va fi vremea?

■ Astăzi, joi, vom avea o vreme deosebit de rece dimineaţa şi noaptea. Cerul va fi parţial[1] înnorat. Izolat va ninge.
Vântul va sufla slab la moderat[2]. Temperaturile maxime vor oscila[3] între –3 şi 6 grade Celsius, iar cele minime între –10 şi 3 grade Celsius.

■ Mâine, se prevede cer variabil[4]. În partea de nord a republicii se aşteaptă ploi de scurtă durată, însoţite[5] de vânt puternic. Termometrele vor indica[6] între 26 şi 30 de grade Celsius.
Sunt posibile[7] precipitaţii[8] şi în zilele următoare.

[1] **parţial** – частично
[2] **moderat** – *sin.:* uşor, liniştit
[3] a **oscila** – колебаться
[4] variabil – *sin.:* schimbător
[5] însoţit – сопровождаемый
[6] **a indica** – *sin.:* a arăta
[7] (e) posibil – *sin.:* care se poate întâmpla
[8] **precipitaţii** – осадки

Reprodu !

4. *Recitește enunțurile care ilustrează:*

a) cum va fi cerul;
b) temperaturile maxime și minime;
c) unde se așteaptă ploi;
d) posibilitatea unor precipitații.

5. *Răspunde la întrebări.*

a) Pentru ce zi și anotimp este primul buletin? b) Cum va sulfa vântul? c) Care vor fi temperaturile minime pentru ziua de joi? d) Unde vor fi ploi de scurtă durată? e) Ce temperaturi vor indica termometrele?

6. *Alcătuieşte îmbinări de cuvinte. Include-le în enunţuri.*

E posibil să: plouă; ...; fulgere; fie ceaţă; ...; …

Termometrele vor indica: 0 = zero grade; (+)5 grade C; –10 grade C

Rezumă!

7. *Joc de rol: „PREZENTATOR TV”. Selectează unul dintre buletinele meteo şi citeşte-l, prezintă-l telespectatorilor.*

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 79 07.09.2020 15:55:25

8. *Alcătuiţi un buletin meteo pentru diferite regiuni ale Republicii Moldova: nord, centru, sud. Folosiţi informaţiile cunoscute şi reperele de mai jos (lucraţi în echipe).*

- la noapte
- va coborî
- va sufla tare
- parţial înnorat
- va fi ceaţă
- se va încălzi uşor
- se va depune chiciură

9. *Alcătuiţi o prognoză meteo referitoare la republica noastră pentru o săptămână (lucraţi în perechi).*

Repere

- luna: februarie;
- săptămâna: a doua;
- temperatura: de la –10°C până la –2°C;
- se va încălzi;
- presiunea atmosferică va scădea.

Poți începe astfel:

Prima zi a săptămânii va fi geroasă. Termometrele vor indica –7 grade. La prânz se va încălzi uşor. Spre seară va ninge.

A doua zi, marţi...

Meditează!

10. *Explică, în 3–4 enunțuri, de ce este important să luăm cunoștință de buletinul meteo.*

11. *Priviţi cu atenţie imaginile. Spuneţi cine/ce se bucură de ploaie, soare, zăpadă, ger, vânt. Argumentaţi, prin 3–4 propoziţii (lucraţi în perechi).*

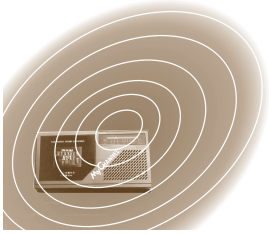

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 80 07.09.2020 15:55:25

12. *Citiți buletinul meteo. Pregătiţi-l şi prezentaţi-l la radio/TV pentru ziua de azi şi cea de mâine. Lucraţi în echipe.*

13 mai

Bună dimineaţa…

Se apropie zilele de odihnă, şi ne grăbim să vă informăm că veţi avea parte de un timp frumos. Temperatura aerului va atinge 20 de grade Celsius. Vântul va sufla slab din sud-vest.
Cerul va fi senin, fără precipitaţii.

14 mai

13. *Priveşte imaginile. Alege una dintre ele şi alcătuieşte un buletin meteo.*

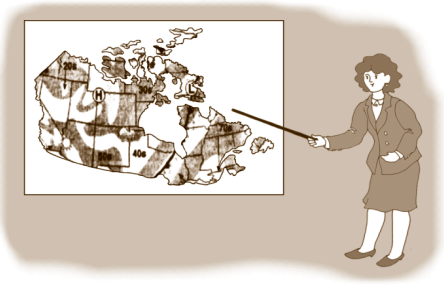

14. *Ascultă/citeşte următorul buletin meteo pentru o ţară din emisfera nordică, de exemplu Canada.*

15 decembrie

Astăzi vremea va fi rece. Va continua să ningă.
Spre seară gerul, viscolul se vor înteți. Se aşteaptă vânt puternic din sectorul nord-vest. Temperatura aerului va coborî până la –35 de grade Celsius.

14.1. *Modifică datele buletinului meteo conform condiţiilor climatice de pe teritoriul nostru.*

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 81 07.09.2020 15:55:25

Reţine !

NUMERALELE ORDINALE

(ПОРЯДКОВЫЕ ЧИСЛИТЕЛЬНЫЕ)

2 forme	masculin, neutru	întâiul	masculin, neutru	al doi + lea an, stilou al opt(u) + lea elev, rând al unsprezece + lea băiat, cadru al o sută trei + lea copac, episod
	feminin	întâia		
	masculin, neutru	primul	feminin	a două + a → a doua fată, masă a trei + a → a treia zi, carte a nouă + a → a noua casă, uşă
	feminin	prima		a douăzeci şi patru + a → a douăzeci şi patra iarnă a cincizeci + a → a cincizecea aniversare

Se pot utiliza:

m. anul **întâi** — întâi**ul** an
f. clasa **întâi** — întâi**a** clasă
n. rândul **întâi** — întâi**ul** rând

- clasa I
- clasa a II-a
- anul al III-lea

Scrie!

15. *Citeşte. Identifică şi numeşte numeralele ordinale din următoarele enunţuri.*

a) Mihai Eminescu avea doar 16 ani când a publicat întâia sa poezie „De-aş avea…“. b) În primele trei zile ale săptămânii va fi rece, iar în a patra zi, joi, se va încălzi. c) Marele compozitor şi violonist român George Enescu, la vârsta de cinci ani, cunoştea deja notele muzicale, iar primul concert de binefacere l-a dat în staţiunea Slănic-Moldova la vârsta de opt ani. d) Am avut trei mere. Unul i l-am dat lui Andrei, altul – Marinei, iar pe al treilea l-am mâncat eu. e) A doua zi, după-masă, a nins.

16. *Alege şi scrie forma corectă a numeralelor ordinale.*

a) Mi-a plăcut foarte mult episodul (a doua, al doilea) al filmului „Mowgli“. b) La concursul internaţional de dansuri moderne ansamblul „Codreanca“ a ocupat locul (întâi, întâiul). c) Când eram în clasa (a cincea, al cincilea), în vacanţa de Crăciun, am fost cu părinţii la Poiana Braşov. A fost fantastic.

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 82 07.09.2020 15:55:26

d) Mihai Eminescu a fost (al şaptelea, a şaptea) copil în familie. e) **Unde mănâncă doi, mănâncă şi (al treilea, a treia).** f) Verişorul meu învaţă în clasa (al treilea, a treia).

16.1. *Comentează proverbul evidenţiat.*

17. *Completează enunţurile.*

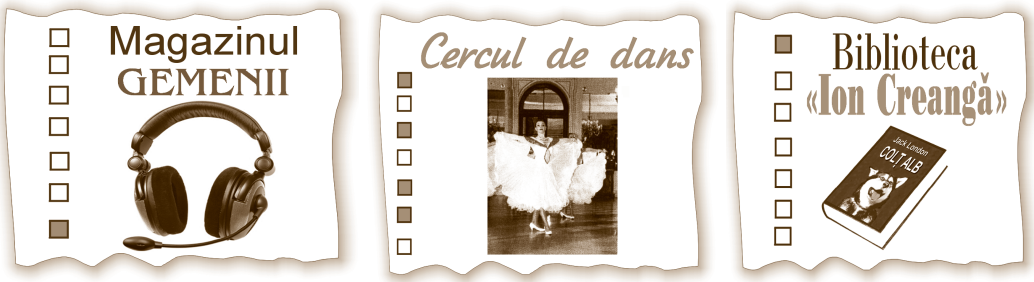
a) Luni, este ... zi a săptămânii. b) Primăvara este al ... anotimp.
c) Aprilie este a ... lună a anului. d) În a ... lună a anului sărbătorim Crăciunul.
e) Anul şcolar începe în luna a... . f) De regulă, în luna a ... plouă mult.
g) Ghioceii înfloresc în a ... lună a anului. h) Aceasta este deja a ... ninsoare.

18. *Scrie cu litere:*

- numeralele cardinale: 7, 9, 15, 25;
- numeralele ordinale: al VIII-lea, a VI-a, al IX-lea, a V-a, al V-lea, a X-a, a XXV-a, a XL-a, a 40-a.
- Este ora 12.30. Ne întâlnim la ora 14.15.
- Filmul începe la ora 21.00.

Cifre romane:
- X – 10
- D – 500
- L – 50
- M – 1000
- C – 100

19. *Spune în ce zile sunt închise: magazinul „Gemenii“, biblioteca, şcoala de arte. Utilizează numerale ordinale.*

☐ zi de lucru ■ zi de odihnă

20. *Tradu enunţurile.*

a) Сегодня первый день весны.
b) Третий день идёт дождь.
c) На второй неделе зимних каникул пошёл снег.
d) Летом всей семьёй поедем на море в четвёртый раз.
e) Третье время года самое жаркое.
f) Мы прятались от дождя. Антон прибежал первым, а я пятым.

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 83 07.09.2020 15:55:26

Informează-te!

21. *Citeşte prezicerile populare despre timp. Care dintre ele îţi erau cunoscute? Numeşte şi altele.*

a) Dacă păsările zboară pe sus, timpul va fi frumos.
b) Dacă rândunelele zboară aproape de pământ, va ploua.
c) Dacă au înflorit salcâmii, nu va mai fi brumă.
d) Iarna va fi grea şi lungă, dacă veveriţele îşi fac rezerve mari de nuci.
e) Va fi frig, ger, dacă păsările domestice stau într-un picior.

22. *Citeşte şi ghiceşte.*

a) Toţi îl aud, dar nimeni nu-l vede.
b) Cine vine de la munte cu steluţe albe-n frunte?
c) Omătul se pierde, lunca e verde,
Ziua tot creşte, ce anotimp este?
d) Frunzele pe ramuri au îngălbenit,
Plouă, plouă-ntruna,
Cine a venit?

23. *Concurs:* ***„Alcătuiţi cea mai originală prognoză meteo în versuri”.***

Model

Ziua ninge, noaptea ninge, dimineaţa ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra ţară;
Soarele rotund şi palid se prevede printre nori
Ca un vis de tinereţe printre anii trecători.

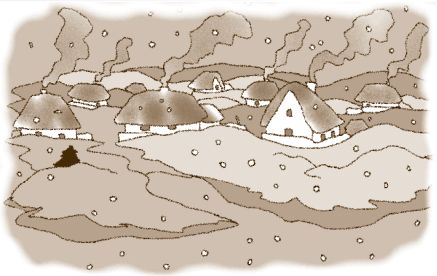
Vasile Alecsandri

Bate vânt de primăvară şi pe muguri îi deschide;
Bate vântul, frunza creşte şi voioasă lunca râde.

Vasile Alecsandri

Teme pentru acasă

- ✓ *Alcătuieşte un buletin meteo pentru o zi.*
- ✓ *Comentează motto-ul lecţiei în 5–6 enunţuri.*

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 84 07.09.2020 15:55:26

Enigme ale Terrei

SOARELE LUCEŞTE PENTRU TOŢI. *(l. română)*
SOL LUCIT OMNIBUS. *(l. latină)*

1. *Citeşte expresiv versurile. Pronunţă corect diftongul* ***[oa].***

Vine ploaia, bine-mi pare.
În grădină am o floare,
Ploaia o va creşte mare,
Vine ploaia, bine-mi pare.

2. *Alcătuieşte îmbinări de cuvinte, apoi două propoziţii.*

Ploaie — neobişnuită, ciobănească, …

A spăla — solul, vasul, …

Nota bene!

- pământ – sol
  uluit – uimit
  monedă – ban
  enigmă – taină
- noapte – a **în**nopta
  groapă – a **în**gropa
  vârtej – a învârti
  departe – îndepărtat
- a spăla – spălătorie – spălătoreasă
  a locui – locuinţă – locuitor

Compară!

epocă – эпоха	tornadă – торнадо
monedă – монета	neobişnuit – необычный
a învârti – вертеть	ciudat – чудной, странный

3. *Priveşte imaginile. Memorează sensul cuvintelor.*

***Vârtej** de aer*

***Vârtej** de apă*

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 85 07.09.2020 15:55:27

4. *Citeşte informaţiile. Spune ce fel de ploi cad pe Terra.*

Fenomene ciudate

■ În anul 2011, în oraşul Coventry din Anglia a plouat cu fructe. „A fost atât de neaşteptat şi neclar, astfel încât toţi au fost uimiţi[1]”, a declarat unul dintre martori (свидетель). Localnicii au găsit printre mere şi morcovi, şi varză.

■ Într-o dimineaţă de primăvară a anului 1954, nişte locuitori de lângă Odesa, au rămas uluiţi[2] când după ploaia ce a căzut **noaptea** totul „era vopsit” în albastru.

■ În Spania, în anul 1804, a plouat cu grâu. Locuitorii s-au bucurat foarte mult de o astfel de ploaie, luând-o ca pe o binecuvântare[3]. Oamenii de ştiinţă au explicat faptul că grâul a fost adus de o furtună puternică, **de departe**, de la un depozit distrus, din Africa de Nord.

■ În statul indian Kerala, în 2001, a fost o ploaie roşie. A plouat două luni întregi. Locuitorii erau speriaţi, dar oamenii de ştiinţă s-au grăbit să-i liniştească: testele de laborator au arătat că ploaia s-a înroşit din cauza unei plante.

■ În vara anului 1940, în regiunea Nijni Novgorod, odată cu ploaia, au început să cadă din cer şi monede. Când ploaia a încetat, oamenii au adunat aproape o mie de monede vechi de argint.

Cum se explică enigma ploii cu monede? Ploile abundente[4] din ajun[5] au spălat solul şi la suprafaţă[6] a ieşit un vas cu bani de argint, îngropat **acolo demult.**

Vârtejul[7], care s-a format, a ridicat monedele în aer.

■ Anual, în ultimul secol, locuitorii oraşului Yoro din Honduras, au parte de un eveniment foarte ciudat[8]: în luna mai sau iunie are loc „ploaia cu peşte”. **Astfel**, sute de peşti cad pe străzile oraşului, în timpul furtunilor[9] puternice.

Unii savanţi susţin că „ploaia cu peşte” este determinată de tornadele care se deplasează pe apă şi atrag în ele peştii de la suprafaţă, pentru ca apoi să-i arunce în altă parte.

[1] **uimit** – удивленный
[2] uluit – ошеломлённый
[3] binecuvântare – благословение
[4] **abundent** – обильный
[5] **din ajun** – накануне
[6] **suprafaţă** – поверхность
[7] **vârtrej** – *sin.:* vânt puternic, care se învârte cu viteză pe loc
[8] **ciudat** – странный
[9] **furtună** – шторм

Reprodu !

5. *Citeşte informaţia:*

a) în care se spune despre „aventurile” unor peşti;
b) care ţi-a plăcut mai mult;
c) despre ploaia roşie.

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 86 07.09.2020 15:55:27

6. *Răspunde la întrebări.*

a) Unde a plouat cu fructe și legume? b) Ce i-a uimit pe locuitorii de lângă Odesa? c) Cu ce a plouat în Spania? d) De ce ploaia din India era roşie? e) Ce fel de ploaie a căzut în regiunea orașului Nijni Novgorod? f) Când are loc „ploaia cu pește” în orașul Yoro? g) Cu ce ai vrea să plouă în localitatea ta?

7. *Reciteşte informaţia care poate avea unul dintre următoarele titluri:*

Repere

- Ploaia „gustoasă”
- O ploaie lungă
- Călătoria peştilor prin aer
- Ploaia „albastră”
- Ploaia cu grâu
- Enigma ploii cu monede

8. *Formulează întrebări în baza informațiilor citite.*

- Ce?
- Când?
- Unde?
- Cum?

Rezumă!

9. *Povesteşte prietenului tău/prietenei tale conținutul informației care te-a impresionat.*

10. *Joc de rol:* ***„PREZENTATOR DE ȘTIRI LA RADIO”****. Imaginează-ți că aceste ploi au avut loc în aceeași zi. Prezintă o informație succintă, ca fapt divers, în cadrul unui buletin de știri.*

11. *Improvizează un dialog cu un coleg/o colegă, în baza informațiilor citite.*

Model

– Salut, Denis!
– Salut, Elena!
– Ți-au plăcut informațiile?
– Mi-au plăcut. Am aflat lucruri ciudate.
– Da, multe fenomene uimitoare sunt.
– Care ploaie te-a impresionat?
– Cea cu grâu! Nu am mai auzit așa ceva!
– Pe mine m-a impresionat ploaia cu monede. De ce nu sunt și la noi ploi cu monede?

Meditează!

12. *Imaginează-ți că ai fost martorul unei ploi descrise în informaţiile din ex. 4. Relatează despre cele văzute şi sentimentele pe care le-ai avut.*

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 87 07.09.2020 15:55:27

13. *Citește informația. Alcătuiește un dialog cu un coleg/o colegă de clasă, în baza acesteia.*

Tsunami de gheață

În luna februarie 2019, din cauza vântului care a atins pe alocuri 120 de kilometri pe oră, bucățile de gheață de pe Lacul Eire, la granița dintre Canada și SUA, au fost împinse pe mal, până la 50 de metri distanță. Strada a fost acoperită de aceste blocuri, care în unele zone au distrus stâlpii de iluminat. Autoritățile au evacuat mai multe case aflate pe marginea lacului.

Model

– Noroc, Nicoleta!
– Noroc, Alexandru!
– Ai citit informația despre tsunami?
– Da, desigur!
– Ce părere ai?
– Este un lucru uimitor.
– Da, și eu am rămas uimită.
– Sunt multe fenomene neobișnuite!
– Da, de obicei se relatează despre ele la știri.

14. *În lume sunt câteva „Păduri de piatră”, considerate minuni ale naturii. Privește imaginile. Alege și descrie, în 5–6 enunțuri, una dintre ele.*

Pădurea de piatră din China

Pădurea de piatră din Bulgaria

Pădurea de piatră din Madagascar

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 88 07.09.2020 15:55:27

Model

Aceasta este intrarea principală în „pădure”. Stâncile înalte par ca niște copaci, de aceea acest loc a fost numit „Pădurea de piatră“. Pietrele au forma unor coloane, a unor ciuperci sau chiar seamănă cu chipuri de oameni. Peisajul magnific atrage sute de mii de vizitatori.

15. *Citeşte informaţia de mai jos, apoi intituleaz-o.*

Ziua de 29 iulie, pentru locuitorii orăşelului american Waynsberg din statul Ohio, a devenit un fel de sărbătoare. Mai bine de o sută de ani la rând, în dimineaţa acestei zile plouă. Locuitorii se adună în zori în piaţa centrală şi privesc cu nerăbdare spre cer. Curând începe să plouă.

Statistica arată că, începând cu anul 1870, cerul „i-a înşelat” pe orăşeni doar de câteva ori.

15.1. *Redă informaţia, utilizând verbele evidenţiate la perfectul compus.*

Să ne amintim!

ADVERBE UZUALE DE LOC

Unde? Aici, acolo, aproape, departe, sus, jos, deasupra,
De unde? împrejur, în jur, alături, oriunde, undeva, vizavi.

Reţine!

Adverbele de timp arată când are loc acțiunea, dar și durata sau frecvența acțiunii.

Exemple:
Mihaela mi-a scris un mesaj **ieri.**
Mai târziu, colegul și-a recunoscut vina.
Deseori, plouă cu grindină.

ADVERBE UZUALE DE TIMP

Când?
De când?
Până când?
Cât timp?

Azi, ieri, mâine, acum, ziua, seara, noaptea, dimineața, atunci, mai târziu, uneori, deseori întotdeauna, niciodată, odată, demult etc.

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 89 07.09.2020 15:55:28

Scrie !

16. *Selectează adverbele din informaţia prezentată în exerciţiul 4.*

16.1. *Include în enunţuri unele adverbe.*

17. *Completează spaţiile libere cu adverbe adecvate contextului.*

a) Noi ... venim la timp la lecţii. b) ... nu voi uita călătoria în Egipt. c) ... am aflat nişte informaţii foarte interesante. d) Viscolul de ... a troienit drumurile. e) ... vom merge la teatru? f) Poate ne vedem ...? g) El va merge ... la concurs?

(niciodată, astăzi, deseară, mai târziu, întotdeauna, mâine, dimineaţa, ieri)

18. *Citeşte enunţurile. Formulează întrebări la cuvintele evidenţiate.*

a) Toţi erau **acasă.** b) **Demult** aici a fost un teren de joacă. c) **Alături** este o farmacie. d) **Mâine** ne vom duce în excursie. e) **Atunci** nu ştiam că tu m-ai ajutat. f) **Ieri** am terminat de citit cartea. g) Eu locuiesc **aproape** de stadion.

19. *Citeşte proverbele, apoi identifică adverbele. Memorează 2–3 proverbe, la alegere.*

a) Deseori, para coaptă cade în gura leneşului.
b) Nu lăsa pe mâine ceea ce poţi face azi.
c) Gospodarul bun îşi face iarna car şi vara sanie.
d) Cine ştie carte, vede mai departe.
e) Ce înveţi la tinereţe, aceea ştii la bătrâneţe.
f) Astăzi ploaie, mâine ninsoare şi poimâine soare.
g) Piciorul gol stă întotdeauna la uşa ciubotarului.
h) Vremea ce a trecut nu se mai întoarce niciodată.

20. *Alcătuieşte un dialog împreună cu colegul/colega de bancă despre unul dintre fenomenele naturale rare pe care le-ai văzut.*

Model

– Salut, Dan!
– Noroc, Matei!
– Tu ai văzut astăzi, după ploaie, curbcubeul dublu?
– Nu! Nu l-am văzut.
– De la balconul nostru se vedea foarte bine.
– Eu nu am văzut nicodată un curcubeu dublu.
– Înţeleg, căci rar poţi vedea aşa ceva.
– În sat la rudele mele, ieri a plouat cu grindină de mărimea unei nuci.

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 90 07.09.2020 15:55:28

Informează-te!

21. *Citeşte informaţiile. Discută în baza lor cu colegii.*

- În anul 2006, în statul Colorado, SUA a căzut zăpadă roz.
- În februarie 2015, în Regiunea Saratov, a căzut zăpadă portocalie. Un ciclon provenit din Africa de Nord a adus cu el particule de nisip din deşertul Sahara.
- Ploi cu meduze au loc frecvent. Curios este faptul că acestea se întâmplă în localităţi care se află la sute de kilometri distanţă de coastă. Ploi cu meduze au fost raportate în Tokio, Beijing, regiunea Irkutsk şi statul Texas din SUA.
- Lacul Nejara din Nicaragua este considerat cel mai ciudat din lume. I se zice „Lacul de săpun". Localnicii folosesc apa lui pentru spălatul rufelor, fără a folosi în acest scop vreun detergent.
- În judeţul Buzău, România, poţi întâlni „pietre vii". Localnicii le numesc aşa, deoarece, ei spun că acestea cresc, îşi pot schimba locul şi forma, şi chiar se înmulţesc. Astfel, după ploi puternice, se nasc pietricele mici, care se „hrănesc" cu nisip şi cresc în timp.

21.1. *Care informaţie te-a impresionat cel mai mult? Prezint-o.*

21.2. *Care dintre fenomenele descrise ai vrea să le vezi? De ce?*

21.3. *Povesteşte-le părinţilor despe cele discutate la tema: „Enigme ale Terrei".*

21.4. *Caută în Internet o informaţie asemănătoare şi prezint-o colegilor.*

Teme pentru acasă

- ✓ *Reciteşte informaţiile şi răspunde la întrebări (ex. 6).*
- ✓ *Redă informaţia care te-a impresionat cel mai mult.*
- ✓ *Alcătuieşte un poster cu tema: „Enigme ale Terrei". Prezintă-l.*

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 91 07.09.2020 15:55:28

EVALUARE SUMATIVĂ

Foarte bine | Bine | Suficient

1. *Construieşte îmbinări de cuvinte, alegând adjectivele potrivite pentru substantivele propuse.*

insectă	roşie	_____
casă	harnică	_____
petală	trainică	_____

1.1. *Alcătuieşte enunţuri cu două îmbinări de cuvinte.*

_____

_____

2. *Ordonează cuvintele astfel, încât să obţii propoziţii corecte.*

a) de, trăieşte, o furnică, douăzeci, aproape, ani.
b) a ridicat, care, monedele, vârtejul, aer, în, s-a format.

_____

_____

3. *Citeşte afirmaţiile de mai jos. Dacă afirmaţia este adevărată, încercuieşte litera A. Dacă afirmaţia este falsă, încercuieşte litera F.*

A. F. Furnica poate fi numită ghidul călătorului.
A. F. În regiunea Nijni Novgorod, a plouat cu monede de argint.
A. F. Viorica a adus acasă o pisică.
A. F. În oraşul Yoro din Honduras a plouat cu fructe şi legume.

4. *Scrie verbele dintre paranteze la timpul trecut, imperfect.*

a) Pădurea (a avea) _____ nevoie de furnici, pentru ca să scape de omizi.
b) Locuitorii oraşului (a veni)_____ în piaţa centrală şi (a privi)_____ cu nerăbdare spre cer.
c) Joy (a fi) bucuros alături de noua sa stăpână.

5. *Completează propoziţiile cu adverbele potrivite.*

a) Muşuroiul furnicilor era _____ de un copac.
b) _____ va ninge slab, iar vântul va sufla moderat.
c) _____ Viorica i l-a prezentat mamei pe noul locatar.
d) _____, în localitatea noastră, a căzut cu ploaie şi grindină.
(seara, dimineaţa, demult, alături)

6. *Descrie-l pe Joy, în 4–5 enunţuri, în baza textului.*

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 92 07.09.2020 15:55:29

PROIECT

Alcătuieşte un colaj tematic din fotografii cu cele mai ciudate fenomene ale naturii care s-au întâmplat în lume. Scrie sub fiecare imagine: localitatea, anul şi fenomenul surprins.

Aranjează-le cât mai original. Prezintă proiectul.

Prenume, nume, data

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 93 07.09.2020 15:55:29

AUTOEVALUARE

CRITERII DE SUCCES	INDEPENDENT	GHIDAT DE PROFESOR	CU MAI MULT AJUTOR
Pot pronunța corect sunetele limbii române.			
Pot înțelege instrucțiuni simple legate de realizarea unor activități.			
Pot solicita și oferi informații despre animale de companie, cum va fi vremea, fenomene rare ale naturii.			
Pot citi corect, fluent, conștient texte din aria tematică învățată.			
Pot identifica în textul citit o informație solicitată.			
Pot alcătui întrebări și răspunde la ele.			
Pot reda conținutul unor texte, conform anumitor cerințe.			
Pot descrie un animal de companie și alte vietăți în texte scurte și simple.			
Pot dialoga despre animalul meu preferat, fenomene deosebite din natură, prognoza meteo.			
Pot prezenta un buletin meteo, un fenomen al naturii rar întâlnit/o informație la temă.			
Îmi pot exprima opinia proprie.			
Pot alcătui planul simplu al unui text.			
Pot scrie lizibil și corect în limba română.			
Pot scrie un text pe teme cunoscute, în bază de repere.			
Pot exprima bucurie, uimire, satisfacție.			
Pot manifesta inters și atitudine pozitivă în timpul comunicării.			

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 94 07.09.2020 15:55:29

Ce te legeni...

– Ce te legeni, codrule,
Fără ploaie, fără vânt,
Cu crengile la pământ?
– De ce nu m-aș legăna,
Dacă trece vremea mea!
Ziua scade, noaptea crește
Și frunzișul mi-l rărește.
Bate vântul frunza-n dungă –
Cântăreții mi-i alungă;
Bate vântul dintr-o parte –
Iarna-i ici, vara-i departe.
Și de ce să nu mă plec,
Dacă păsările trec!
Peste vârf de rămurele
Trec în stoluri rândunele,
Ducând gândurile mele
Și norocul meu cu ele.
Și se duc pe rând, pe rând,
Zarea lumii-ntunecând,
Și se duc ca clipele,
Scuturând aripele...

Mihai Eminescu

Închinare la Luceafărul poeziei românești

Când toamna codrul desfrunzește
Și plouă frunzele încet,
În orice arbore, firește,
Trăiește Marele Poet.

Dumitru Matcovschi

Ilustrație de Igor Vieru

Unit_3_Copilul_Si_Natura.indd 95 07.09.2020 15:55:29

Copilul şi patria

Capitala Republicii Moldova

ADMIRABIL DE VĂZUT. (*l. română*)
MIRABILE VISU. (*l. latină*)

1. *Alcătuieşte îmbinări de cuvinte, apoi propoziţii.*

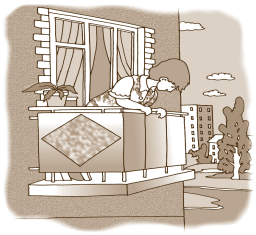
Oraş — vechi, …, …

Scriitor — renumit, …, …

2. *Priveşte desenele. Observă sensul cuvintelor evidenţiate.*

Tudor **pleacă** la Chişinău.

Veronica **se apleacă** peste balcon.

Nota bene!

a veni – a **re**veni
a trăi – a **re**trăi

a vedea – a **re**vedea
a cunoaşte – a **re**cunoaşte

Compară!

bust – бюст	veşnic – вечно
clasic – классик	excursie – экскурсия
bulevard – бульвар	universitate – университет

3. *Cu ce impresii a revenit Fănel din excursia prin oraş?*

La Chişinău

E duminică. Fănel a venit cu mama şi cu tata la fratele său Ion, care învaţă la Chişinău. Ion este student la Universitatea de Medicină.

Iată şi căminul[1] unde stă Ion. Mama, tata şi Fănel urcă la etajul patru. Ion se bucură mult de venirea părinţilor şi a frăţiorului.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 96 07.09.2020 15:57:38

Fănel a ieşit la balcon. Mama s-a dus după el.

– N-aş putea să trăiesc atât de sus, a spus mama. Parcă ai sta în pom. Mie îmi place jos, pe pământ.

– Iar eu aş vrea să trăiesc şi mai sus, a zis Fănel. Sus-sus de tot. Aproape de stele. Să pot vedea întregul oraş.

Ion îl ia pe Fănel să-i arate oraşul.

Chişinăul are multe străzi şi bulevarde largi, drepte, frumoase. Dar cel mai larg şi cel mai frumos este bulevardul Ştefan cel Mare. Pe bulevardul **acesta** se înalţă monumentul marelui nostru domnitor.

În Chişinău sunt fabrici, uzine, institute, muzee, teatre. Chişinăul are câteva parcuri mari şi frumoase.

În Grădina Publică „Ştefan cel Mare şi Sfânt" Fănel a văzut Aleea Scriitorilor Clasici. Străjuite[2] de arbori, stau faţă în faţă busturile scriitorilor. Ramuri verzi se apleacă[3] peste fruntea lor.

– Bădiţă[4], ce înseamnă scriitor clasic?

– Clasic, Fănel, înseamnă nemuritor. Cartea scriitorului clasic trăieşte veşnic. Rămâne mereu frumoasă şi interesantă, este citită sute de ani după moartea celui care a scris-o. De exemplu, „Capra cu trei iezi", „Punguţa cu doi bani", „Povestea lui Harap-Alb", „Amintiri din copilărie" mi le-a spus mama, când eram mic. Iar mamei i le-a spus bunica. Tu ştii cine le-a alcătuit?

– Ion Creangă.

– Păi, iată: Ion Creangă este scriitor clasic. Spunând **aceasta**, fratele i-a arătat lui Fănel bustul lui Ion Creangă. Fănel l-a recunoscut imediat[5], pentru că-l văzuse în cartea pe care i-a citit-o de câteva ori mama.

– Ai învăţat poezia „Somnoroase păsărele"? N-ai uitat cine a scris-o?

– Mihai Eminescu.

– Eminescu este cel mai mare şi cel mai drag poet al nostru. Poezia sa o iubesc toţi – tinerii, bătrânii şi copiii **acestora.**

Apoi Ion l-a dus pe Fănel la Teatrul „Licurici".

După-masă, s-au dus să vadă lacul din Valea Morilor.

– Mă dor picioarele, dar vreau să mergem pe jos. Ce frumos e Chişinăul!

– Da, Fănele, e frumos.

După ***Grigore Vieru***

[1] **cămin** – общежитие
[2] străjuit – *sin.:* apărat
[3] **a se apleca** – наклоняться
[4] bădiţă, bade – братец (*adresare*)
[5] **imediat** – *sin.:* acum, repede

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 97 07.09.2020 15:57:39

Reprodu!

4. *Citeşte textul. Spune care locuri îţi sunt cunoscute.*

5. *Reciteşte propoziţiile:*

a) în care este descris oraşul Chişinău;
b) care redau aspectul Aleii Clasicilor;
c) în care se spune ce locuri a mai vizitat Fănel.

6. *Citeşte un fragment, la dorinţă. Spune ce ţi-a plăcut.*

7. *Citeşte textul pe roluri cu încă doi colegi.*

8. *Răspunde, cu ajutorul textului, la întrebări.*

a) Cu cine a venit Fănel la fratele său? b) Unde doreşte să trăiască Fănel? Dar mama? c) Care este unul dintre cele mai frumoase bulevarde din Chişinău? d) Ce locuri au vizitat fraţii? e) Ce înseamnă scriitor clasic? f) Cum este oraşul Chişinău? g) Ce alte bulevarde frumoase mai ştii?

9. *Descrie oraşul Chişinău folosind şi expresii din text.*

10. *Priveşte imaginile. Spune ce reprezintă ele. Care dintre ele ilustrează textul şi care nu?*

1

2

3

4

Rezumă!

11. *Conversează cu colegul, adresându-i întrebări în baza textului.*

12. *Împarte textul în fragmente, intitulează-le.*

13. *Povesteşte un fragment, apoi textul în întregime, folosind întrebările din ex. 8.*

14. *Propune un alt titlu pentru text. Argumentează.*

15. *Construieşte un dialog în baza începutului dat:*

– Fănele, ai fost la Chişinău?
– Da, Victore! Am fost cu părinţii mei.
– Ce locuri ai vizitat?
– …

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 98 07.09.2020 15:57:40

16. *Redă conţinutul textului după repere:*

- Universitatea de Medicină
- Bulevardul Ştefan cel Mare
- Aleea Clasicilor
- Scriitor clasic
- Teatrul „Licurici”
- Oraş frumos

Meditează!

17. *Gândeşte-te şi răspunde:*

a) De ce mamei lui Fănel îi place să trăiască jos, la sol? b) Cine este Mihai Eminescu? c) De ce Ion l-a dus pe fratele său să-i arate lacul din Valea Morilor? d) Este Chişinăul un oraş frumos? De ce? e) Pe Fănel îl dureau picioarele. De ce totuşi el a vrut să meargă pe jos?

18. *Alcătuieşte un dialog dintre mama şi Fănel, după ce au revenit din excursia prin oraş.*

19. *Citeşte legenda despre denumirea oraşului Chişinău. Povesteşte-o colegilor.*

Oraşul Chişinău

Legenda spune că Ştefan Vodă a pornit în întâmpinarea oştirilor tătăreşti, care au venit să prade Ţara Moldovei. Ajuns la o margine de codru, el a auzit susurul unui izvor. A băut cu oştenii săi din apa răcoritoare, apoi s-au avântat cu toţii în luptă şi au zdrobit duşmanul. Iar acel loc a rămas cu numele de Chişla Nouă, adică Izvor-Nou, sau Chişinău, cum îi zicem azi.

Nicolae Dabija

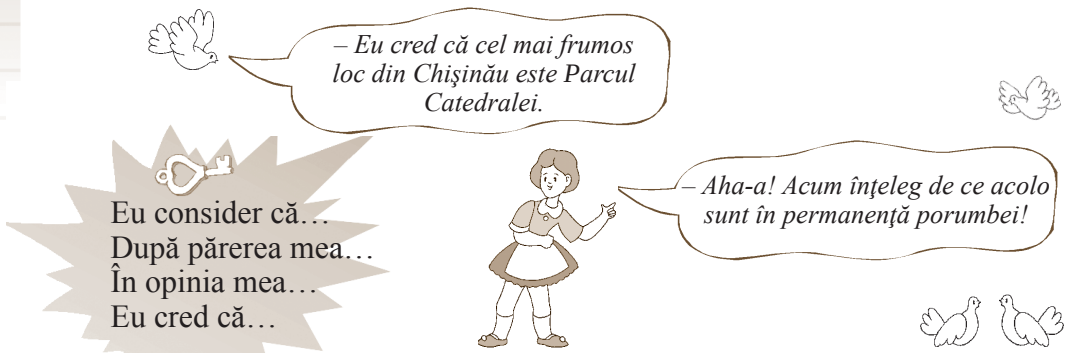
20. *Ce locuri ai vizitat în capitală?*

Repere

- Parcul Catedralei
- Valea Morilor
- Muzeul de etnografie şi istorie naturală
- Teatrul „Luceafărul”
- Aleea Clasicilor
- Grădina Zoologică, grădina Botanică
- Biblioteca pentru copii „Ion Creangă”

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 99 07.09.2020 15:57:40

21. *Care, după părerea ta, este cel mai frumos loc din oraşul Chişinău?*

22. *Numeşte şi alţi scriitori ale căror busturi sunt instalate pe Aleea Clasicilor.*

23. *Ce poezii scrise de Mihai Eminescu cunoşti? Dar poveşti de-ale lui Ion Creangă?*

24. *Imaginează-ţi că eşti regizor şi vrei să faci un film despre oraşul Chişinău. Ce ai filma?*

Repere

- Locuri de interes turistic
- Interviuri cu personalităţi…
- O orchestră de muzică populară
- Teatrul Naţional „M. Eminescu”

Reţine!

PRONUMELE DEMONSTRATIVE DE APROPIERE
(УКАЗАТЕЛЬНЫЕ МЕСТОИМЕНИЯ)

Genul	masculin		feminin	
Numărul / Cazul	singular	plural	singular	plural
N. A.	acesta	aceştia	aceasta	acestea
G. D.	acestuia	acestora	acesteia	acestora

Scrie !

25. *Găseşte în text şi scrie propoziţiile care conţin pronume demonstrative de apropiere.*

26. *Alege varianta corectă:*

a) Monumentul (aceasta/acesta) este al domnitorului Ştefan cel Mare. b) Am privit spectacolul (acesta/aceasta) la Teatrul „Guguţă” din Chişinău. c) (Aceştia/aceasta) este biserica Sfânta Teodora de la Sihla.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 100 07.09.2020 15:57:42

27. *Completează propoziţiile cu pronumele demonstrative cerute:*

a) Duminica … Fănel va pleca la Chişinău. b) Băiatul … este fratele lui.
c) Am mai fost pe străzile …, dar am mers cu troleibuzul.
d) La busturile scriitorilor … am depus buchete de flori.

28. *Scrie pronumele demonstrative adecvate pentru următoarele substantive:*

căminul, bădiţa, strada, străzii, scriitorilor, teatrului, oraşul, aleii, bulevardului, cărţile, monumentul, scriitorul, poezia.

28.1. *Alcătuieşte propoziţii cu unele dintre aceste îmbinări.*

29. *Scrie sinonimele cuvintelor date:*

copac	drag	ornic
creangă	edificiu	stradă

29.1. *Include în enunţuri unul dintre şirurile de sinonime.*

30. *Alcătuieşte îmbinări după model, apoi propoziţii. Observă locul şi forma pronumelui demonstrativ.*

Această — carte, ..., …

Cartea — ..., … — aceasta

31. *Alcătuieşte un text despre oraşul Chişinău, folosind cuvintele de mai jos. Utilizează şi pronume demonstrative.*

A vedea, imediat, străzi, teatre, circ, parcuri, verde, bulevard, alee, lac.

Informează-te!

32. *Citeşte informaţiile. Ce ai aflat nou despre oraşul Chişinău?*

Ceasornicele publice ale Chişinăului

☐ Chişinăul, ca orice oraş cu tradiţii, a avut şi are ceasornice publice. Prima informaţie despre acest fapt o găsim în documentele anilor 20 ai secolului al nouăsprezecelea. În ele se spune că, în Grădina Publică (astăzi poartă numele lui Ştefan cel Mare), la acea vreme, erau un ceasornic solar şi unul mecanic.

☐ Mai târziu, pe la 1830, pe clădirea principală a Camerei de arest (actualmente pe acest loc se află sediul Primăriei municipiului Chişinău) a fost instalat un orologiu cu un sistem mecanic de tip englez.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 101 07.09.2020 15:57:42

☐ În 1858 a fost finisată Biserica „Ciuflea–Teodor–Tiron” şi deasupra pridvorului a fost instalat încă un ornic mecanic.

☐ Dar rolul principal în determinarea timpului pentru orăşeni l-a jucat orologiul instalat în 1841 pe Arcada Porţilor Sfinte (în prezent este numită Arcul de Triumf).

☐ La sfârşitul secolului al XIX-lea acest ceasornic a cedat locul unui ornic de producţie germană care, la fiecare 15 minute, revarsă peste oraş o melodie de clopoţei. La începutul secolului al XX-lea cadranul ornicului a fost iluminat.

32.1. *Selectează cuvintele-sinonime din informaţiile citite. Include-le în diferite enunţuri.*

33. Întrebare pentru campioni:
În clasa a V-a ai învăţat o legendă despre râul Bâc. Povesteşte-o.

34. *Citeşte versurile lui Ianoş Ţurcanu. Foloseşte în propoziţii cuvintele evidenţiate.*

Albastră este zarea,
Cântă **privighetoarea,**
Apare-un **curcubeu**
Peste **oraşul** meu.

Oraşul meu, oraşul tău –
Oraşul Chişinău.

34.1. *Imaginează-ţi şi spune cum arată oraşul după o ploaie de vară.*

Un om, o viaţă, un destin

Alessandro Bernardazzi (1831–1907). Arhitect de origine italiană. Timp de 22 de ani a fost arhitectul principal al oraşului Chişinău. După proiectele sale au fost construite peste 30 de edificii, printre care: ***Capela gimnaziului de fete, clădirea acestui gimnaziu, Castelul de apă, Biserica Grecească*** etc. Una din străzile oraşului îi poartă numele. Pe faţada casei unde a locuit Bernardazzi şi a Capelei gimnaziului de fete (azi biserica Sfânta Teodora de la Sihla) au fost instalate plăci comemorative.

Teme pentru acasă

- ✓ *Citeşte textul. Alcătuieşte 5–6 întrebări în baza acestuia.*
- ✓ *Descrie un loc vizitat/pe care doreşti să-l vizitezi din oraşul Chişinău.*
- ✓ *Povesteşte textul în numele lui Fănel.*
- ✓ *Improvizează şi scrie un dialog similar celui din ex. 15.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 102 07.09.2020 15:57:43

Să ne iubim Patria

PĂMÂNTUL PATRIEI E SCUMP TUTUROR. (*l. română*)
PATRIAE SOLUM OMNIBUS CARUM EST. (*l. latină*)

1. *Citeşte cuvintele. Formează îmbinări de cuvinte. Pronunţă corect sunetul [ă].*
Mamă, tată, casă, masă, curgător, strămoş, sfântă, pământ, mă bucur.

– *Luri, ştii cine au fost strămoşii mei?*

– *Sunt curios să aflu!*

2. *Citeşte expresiv versurile. Alcătuieşte o propoziţie, folosind cuvântul evidenţiat.*

Mai frumos decât pământul
Din **strămoşi** ce-l ai
Este vreun alt plai pe lume,
Este vreun alt plai?

Vasile Romanciuc

3. *Formează îmbinări de cuvinte, apoi două propoziţii.*

A bucura **pe** — mama, ..., ...

A **se** bucura **de** — viaţă, ..., ...

Model

Bucurați-vă părinții cu fapte bune!
Bucur-o pe mama cu un cântec și o vorbă bună.
Bucură-te de viață: învață, ajută oamenii, fă sport, călătorește.

Nota bene!

moşi – **stră**moşi
soare – însorit
grai – limbă
izvor – a izvorî
bucurie – a se bucura – bucuros
curgere – a curge – curgător

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 103 07.09.2020 15:57:43

4. *Citeşte poezia. Spune care sunt marile bucurii ale poetului.*

Dragoş Vodă

Alexandru cel Bun

Ştefan cel Mare

Moştenire

Mă bucur că am mamă şi am tată,
Mă bucur că am fraţi şi am surori,
Mă bucur că am casă şi am masă,
Că am soţie, fiice şi feciori.

Mă bucur că am partea mea de soare,
Că am un cer de-a purure[1] senin,
Că am izvoare dulci şi curgătoare[2],
Prin suflet[3], prin iubire, prin destin[4].

Mă bucur că am codrii mei anume[5],
Că am un grai, al meu, pe care-l ştiu
Cel mai frumos şi cel mai scump din lume
E graiu-n care cântecele-mi scriu.

Mă bucur că trăiesc între prieteni,
Că am strămoşi[6] ce au luptat viteaz
Şi mi-au lăsat drept sfântă moştenire[7]
Acest pământ cu zi de ieri şi azi.

Dumitru Matcovschi
(1939–2013, s. Vadul-Raşcov, r. Şoldăneşti)

Vasile Lupu

Ioan Vodă

Mihai Viteazul

[1] de-a purure – *sin.:* în veci
[2] **curgătoare** – care curge, *aici:* fac parte din viaţa poetului
[3] **suflet** – душа
[4] **destin** – судьба
[5] **anume** – именно
[6] **strămoşi** – предки
[7] **moştenire** – наследство

Reprodu!

5. *Citeşte expresiv poezia. Redă, prin intonaţie, starea sufletească a poetului.*

6. *Citeşte versurile în care se spune despre:*

a) familia autorului;
b) limba maternă;
c) plaiul natal;
d) strămoşi.

7. *Răspunde la întrebări folosind textul.*

a) De ce se bucură poetul? b) Cum este cerul? c) Cum sunt descrise izvoarele? d) Ce poţi spune despre graiul poetului? e) Unde trăieşte autorul? f) Ce strămoşi are? h) Ce moştenire i-au lăsat strămoşii? g) Cum înţelegi expresia: ***pământ cu zi de ieri şi azi?***

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 104 07.09.2020 15:57:44

8. *Reprodu, prin cuvinte proprii, conţinutul primei şi ultimei strofe.*

9. *Citeşte acele părţi ale poeziei lui Dumitru Matcovschi care se aseamănă cu versurile de mai jos:*

Am o casă printre ramuri.
Am un sat întreg de neamuri.
Am un codru, o câmpie.
Am un grai ce-mi place mie.

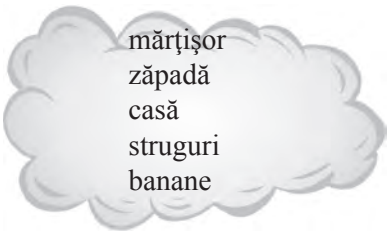
Grigore Vieru

9.1. *Descrie un sat din Moldova, foloseşte imaginea.*

10. *Selectează cuvintele care te duc cu gândul la patrie. Formează propoziţii.*

stejar
oraş
carte
Nistru
mamă

mărţişor
zăpadă
casă
struguri
banane

Iisus
pâine
izvor
codru
cer

Model

- Razele soarelui străbat printre stejarii bătrâni **ai** codrului.
- Nistrul este leagănul copilăriei mele.

Rezumă!

11. *Determină şi spune ideile principale din fiecare strofă:*

Repere

12. *Intitulează fiecare strofă folosind cuvinte, expresii, proverbe, versuri etc.*

Model

Strofa I. „Bucuraţi-vă, prieteni, de prieteni şi de fraţi...”

13. *Citeşte textul de mai jos. Ce are comun cu poezia „Moştenire”?*

Locuri mai frumoase ca în Moldova nu există nicăieri. Care Elveţie, care Italie, care Austrie? Pădurea începe chiar de la marginea apei, pădure de stejar şi de tei...

După ***Dumitru Matcovschi***

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 105 07.09.2020 15:57:44

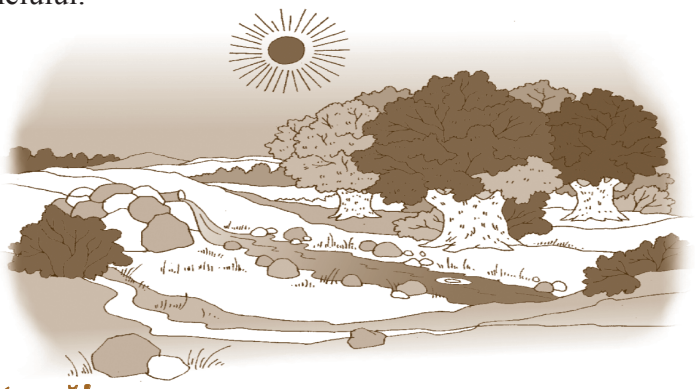
14. *Improvizează sfârşitul dialogului:*

– Unde ai fost în vacanţă, Camelia?
– Am fost **al** doilea an cu familia la munte.
– Cât timp aţi stat?
– O lună de zile.
– Ce te-a impresionat?
– Cele mai frumoase impresii **ale** mele ţin de urcarea zilnică în munţi. Dar...
– Dar ce?..
– ...

15. *Priveşte imaginea. Alcătuieşte o relatare în baza ei folosind cuvinte şi expresii din poezie.*

Poţi începe astfel:
Ziua în care cerul e senin este pentru mine o sărbătoare **a** sufletului. În asemenea zile de vară mergem cu nişte prieteni buni **ai** familiei noastre în codrii Orheiului.

Meditează!

16. *Propune un alt titlu pentru poezie. Argumentează.*

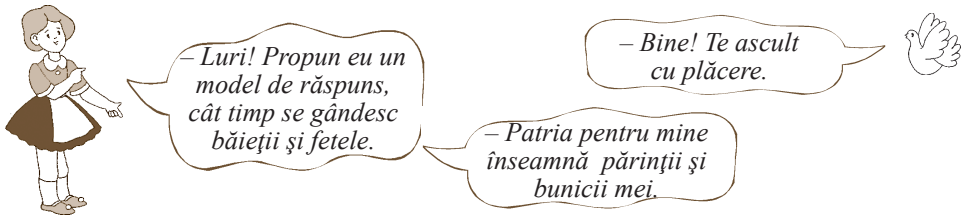
17. *Citeşte maxima. Prin ce se aseamănă ea cu mesajul poeziei?*

Înfloreşte numai cel care respiră aerul benefic **al** ţării sale.

18. *Alcătuieşte 4–5 întrebări despre locul natal, la care ai vrea să răspundă colegul/colega, echipa vecină.*

19. *Pornind de la mesajul poeziei, spune de ce te bucuri tu?*

20. *Ce înseamnă patria pentru tine? Argumentează.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 106 07.09.2020 15:57:45

Model

- siguranţă în ziua de mâine;
- linişte sufletească;
- mama;
- strămoşii etc.

21. *Dacă ar trebui să asociezi patria cu o culoare, pe care ai alege-o? De ce? Vezi şi* ***Cheiţa.***

22. *Ce ai vrea tu să moşteneşti de la părinţi, strămoşi?*

23. *Improvizează un dialog după replicile date.*

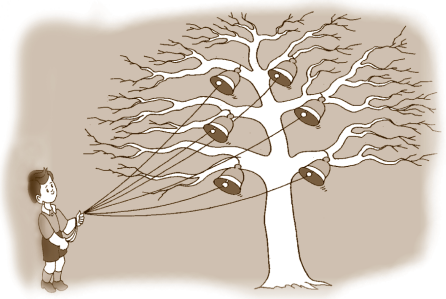
– ... .
– Părinţii şi fraţii sunt pentru mine cea mai mare avere.
– ... .
– Mă bucur de prietenii, de colegii pe care îi am, de pace.
– ... .
– Strămoşii mi-au lăsat o limbă frumoasă, care nu este doar **a** mea.
– ... .
– Eu asociez cuvântul *patrie* cu locul unde m-am născut.

mov – violet-deschis, liliachiu
bleu – albastru-deschis
bleumarin – albastru-închis
oranj – portocaliu

24. *Reciteşte maxima latină. Eşti de acord cu cele afirmate? Cum înţelegi sensul ei?*

Pământul patriei e scump tuturor.

25. *Cum crezi, ce bucurii ale copacului vrea să ne transmită băiatul prin sunetul clopoţeilor?*

Să exersăm!

ARTICOLUL POSESIV SAU GENITIVAL
(ПРИТЯЖАТЕЛЬНЫЙ АРТИКЛЬ)

Articolul posesiv face legătura dintre substantivul la genitiv şi substantivul determinat de acesta.

	singular	**plural**
masculin	**al**	**ai**
feminin	**a**	**ale**

Articolul posesiv se acordă în gen şi număr cu substantivul determinat de substantivul la genitiv.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 107 07.09.2020 15:57:45

– *Mihaela, învaţă-mă cum să utilizez articolul posesiv.*

– *Luri, fii atent! Citeşte mai jos!*

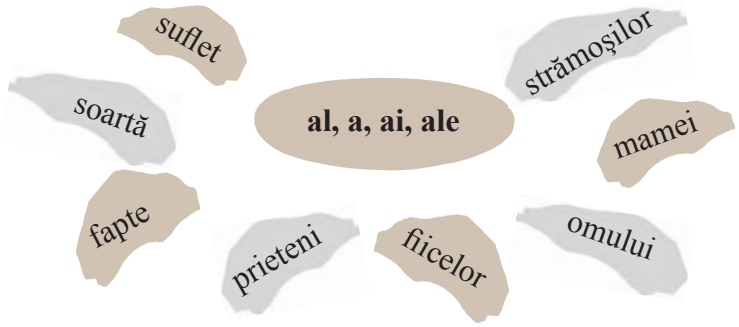

Nota bene!

pământ<u>ul</u> ţării	**pământ <u>al</u>** ţării
băiat<u>ul</u> tatei	**băiat <u>al</u>** tatei
moştenire<u>a</u> copiilor	**moştenire <u>a</u>** copiilor
cas<u>a</u> bunicului	**casă <u>a</u>** bunicului
locuitor<u>ii</u> planetei	**locuitori <u>ai</u>** planetei
prieten<u>ii</u> colegilor	**prieteni <u>ai</u>** colegilor
surpriz<u>ele</u> destinului	**surprize <u>ale</u>** destinului
păsăr<u>ile</u> codrului	**păsări <u>ale</u>** codrului

Scrie!

26. *Alcătuieşte îmbinări de cuvinte corecte şi include-le în propoziţii.*

27. *Uneşte prin linii cuvintele din cele două coloniţe pentru a obţine îmbinări de cuvinte cu articole posesive.*

casă	**ai neamului**
cântece	**inspiraţiei**
rudele	**al colegului**
raze	**părinţilor**
izvorul	**a părinţilor**
prieten	**ale compozitorului**
sufletul	**primăverii**
patrioţi	**ale soarelui**

27.1. *Formează propoziţii cu aceste îmbinări.*

28. *Completează spaţiile libere cu formele cerute ale articolului posesiv:* ***a, al, ai, ale.***

a) Care este chipul ei,
Chipul ei, ... Patriei?

(Dumitru Matcovschi)

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 108 07.09.2020 15:57:46

b) Frumoasă baştină cu stol de rândunele,
Icoană ... copilăriei mele.
(Dumitru Matcovschi)

c) Ce clipă grea!
Peşti ... oceanelor, opriţi-vă înotul!
Flori ... câmpului, păstraţi-vă mireasma!
Păsări ... cerului, conteniţi-vă zborul!
Viaţa noastră e în pericol.
(***Geo Bogza)***

d) Pământ _____ ţării şi ____ meu,
Baladă veche, dar şi nouă.
(***Dumitru Matcovschi***)

e) Ne-ncălzim cu ____ mamei
Calde aripioare!
(***Grigore Vieru***)

f) Când m-am născut, pe frunte eu
Aveam coroană-mpărătească:
_____ mamei mână părintească.
(***Grigore Vieru***)

g) Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi
Răspândind fiori de gheaţă pe _____ ţării umeri dalbi.
(***Vasile Alecsandri***)

29. *Continuă gândul început, utilizând în propoziţii şi articole posesive.*

Mă bucur că
- am reuşit să citesc primele poezii ale lui Mihai Eminescu.
- ...
- ...
- ...

30. *Găseşte în text şi scrie antonimele cuvintelor de mai jos. Alcătuieşte propoziţii cu două perechi de antonime.*

Mă întristez, înnorat, amar, ură, urât, duşman, fricos, noapte.

Model

E dulce viaţa în ţară străină, dar e amară pâinea.

31. *Scrie sinonimele cuvintelor. Încadrează în propoziţii două dintre ele.*
Pământ, grai, fecior, soartă, amic, curajos.

32. *Alcătuieşte şi scrie un catren, având drept repere următoarele rime:*
senin – destin; amintire – moştenire.

Model

Deasupra capului – un cer senin,
În mâna dreaptă – un destin...

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 109 07.09.2020 15:57:46

Informează-te!

33. *Numeşte scriitorii din imaginile de mai jos. Despre ce au scris ei? Îţi aminteşti vreun vers, catren? Recită.*

34. *Întrebare pentru campioni.*

Ce maximă latină despre patrie ai învăţat în clasa a V-a?

Un om, o viaţă, un destin

Ion Inculeţ (1884–1940), născut în comuna Răzeni, judeţul Chişinău, om politic român. A fost Preşedinte al Sfatului Ţării din Basarabia. A desfăşurat o neobosită activitate pentru unirea Basarabiei cu România. A deţinut posturi înalte în stat. A fost academician.

Sediul Sfatului Ţării

Teme pentru acasă

- ✓ *Citeşte expresiv poezia. Învaţă un fragment pe de rost.*
- ✓ *Alcătuieşte propoziţii cu expresiile din exerciţiul 3.*
- ✓ *Alcătuieşte un text cu titlul „Patria mea”. Încadrează şi cuvintele propuse:*

casa, mama, cireşul, codrii, pământul, prietenii, limba, patria, a iubi, familia, natura, strămoşii.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 110 07.09.2020 15:57:47

Pagini de istorie

„...AVEŢI O PATRIE DE IUBIT ŞI APĂRAT".
Alexandru Ioan Cuza

1. *Citeşte îmbinările de cuvinte. Cu unele dintre ele alcătuieşte enunţuri.*

Om de excepţie	a întări hotarele
comerţ extern	legislaţie necesară
epocă medievală	partener respectat

Nota bene!

tare – a **în**tări – **în**tărire
viu – a **în**via – a **re**învia
a crede – **în**credere – **ne**încredere
primejdie – a pune în primejdie
veşnic – **în**veşnicit
strategie – strateg
a câştiga – a **re**câştiga

Compară!

strategie – стратегия	epocă – эпоха
partener – партнер	jale – жаль
mănăstire – монастырь	stabilitate – стабильность

Sinonime:

bărbăţie – curaj
iscusit – priceput
învingător – biruitor
vestit – remarcabil
ctitor – fondator
a stârni – a trezi
marcant – faimos
neclintit – rezistent

2. *Continuă.*
a) Domnitor (*ce fel?*) de excepţie, îndrăzneţ, … .
b) Epocă (*ce fel?*) primitivă, medievală, … .
c) Ctitor (*de ce?*) de şcoli, de biserici, …

Personalităţi marcante ale istoriei şi culturii româneşti

Cu bărbăţie la primejdii, neclintit la nevoi, cu modestie la fericire ... el stârnea mirarea împăraţilor şi a popoarelor, făcând fapte mari cu mijloace mici.

N. M. Karamzin,
despre Ştefan cel Mare

3. *Citeşte informaţiile despre domnitori. Spune care a fost grija lor comună faţă de ţară.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 111 07.09.2020 15:57:48

Ştefan cel Mare

Domn al Moldovei (anii de domnie 1457–1504). Una dintre personalităţile de excepţie[1] ale istoriei româneşti, voievod legendar. A dus o politică de întărire a statului. S-a înconjurat[2] de oameni de încredere[3], aşezându-i în cetăţile strategice ale Moldovei. A devenit un partener respectat în relaţiile internaţionale.

Pe plan extern[4], Ştefan cel Mare a pornit lupta politică, diplomatică şi militară pentru oprirea expansiunii turceşti.

A fost un iscusit diplomat, excepţional strateg, un bun gospodar, a întărit cetăţile, bisericile, a sprijinit scrierea cărţilor religioase. Ştefan cel Mare a transformat Moldova într-o forţă de prim rang în spaţiul central- şi est-european. A construit peste 40 de biserici şi mănăstiri. Poporul **l**-a numit „cel Mare şi Sfânt". A fost canonizat la 20 iunie 1992, este sărbătorit la 2 iulie. Scriitorii, pictorii, sculptorii, de-a lungul vremii, au scris cărţi despre el, au pictat tablouri, au înălţat monumente etc. **L**-au înveşnicit în diferite creaţii artistice.

* * *

„… am purtat 36 de lupte de când sunt domnul acestei ţări, dintre care am fost învingător în 34 şi am pierdut 2", a declarat Ştefan cel Mare în 1502.

* * *

Plâns de întreaga ţară, Ştefan cel Mare a fost înmormântat, cu mare jale, în Mănăstirea Putna.

Dimitrie Cantemir

(anii de domnie 1693; 1710–1711)

Membrii Academiei din Berlin l-au numit *„rege între filozofi şi filozof între regi…"*

La 15 ani tânărul Dimitrie a fost trimis la Constantinopol ca ostatic[5], unde s-a aflat 22 de ani. Acolo a învăţat matematica, tipografia, arheologia, teologia. Cunoştea vreo zece limbi, printre care: greaca, latina, slavona, germana.

Dimitrie Cantemir, fiind domnitor al Moldovei, a încercat să recâştige[6] independenţa ţării, încheind o alianţă cu Petru I, ţarul Rusiei. După înfrângerea în lupta de la Stănileşti, s-a refugiat[7] în Rusia, unde a devenit consilier al lui Petru I.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 112 07.09.2020 15:57:49

A fost unul dintre savanţii de renume european ai secolului. A scris lucrări de istorie, geografie („Descriptio Moldaviae”, însoţită în 1737 de o hartă, care este singurul document cartografic despre Moldova, folosit vreme de un secol). Membru al Academiei din Berlin (1714), a făcut cercetări în filozofie, logică, muzică. A inventat primul sistem de note pentru muzica turcească.

[1] **excepţie** – extraordinar
[2] a se înconjura – *aici:* окружить себя
[3] **încredere** – доверие
[4] **extern** – *ant.:* intern
[5] ostatic – заложник
[6] **a recâştiga** – *sin.:* a obţine din nou
[7] a se refugia – укрываться

Reprodu!

4. *Citeşte prima informaţie. Povesteşte succint folosind datele:* 34, 40, 20 iunie, 2 iulie, 36

4.1 *Realizează o prezentare despre Dimitrie Cantemir folosind datele:* I, 22, 10, 1714

5. *Indică trăsăturile de caracter şi faptele comune ce-i aseamănă pe aceşti domnitori. Argumentează.*

6. *Cum înţelegi expresiile? Cui le putem atribui?*

- a fost canonizat;
- ctitor de biserici;
- iubitor de cultură.

Rezumă!

7. *Caracterizează-l pe domnitorul Ştefan cel Mare, pornind de la spusele lui N. M. Karamzin.*

8. *Citeşte fragmentul din legenda „Daniil Sihastrul” de Dimitrie Bolintineanu. Spune care domnitor conversează cu „bunul părinte“? Despre ce este vorba?*

– Bunule părinte! sunt rănit şi-nvins,
Însăşi a mea mumă (mamă) astăzi m-a respins!
Vin să-ţi cer povaţă dacă nu-i mai bine
Turcilor Moldova de-astăzi să se-nchine?
– Mă înşeală-auzul ori eu am un vis?

8.1. *Continuă, oral, subiectul legendei în baza cunoştinţelor de la istorie sau de la alte discipline.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 113 07.09.2020 15:57:49

Meditează!

9. *Citeşte. Crezi că era atât de important ca domnitorul să lupte împreună cu ostaşii? Argumentează.*

Ştefan cel Mare a învins în războaie prin vitejia ostaşilor săi, dar şi datorită participării personale la luptă.

10. *Citeşte catrenul. Spune cui se adresează autorul: fetelor sau băieţilor? Care cuvânt te-a ajutat?*

Să iubească ţara, pentru ea să sară
La nevoie-n apă, la nevoie-n foc.
Învăţaţi-i, mame, dragostea de ţară,
Ea cuprinde toate-acestea la un loc.

Nicolae Labiş

10.1. *Reciteşte strofa, modificând-o astfel ca ea să se adreseze fetelor.*

10.2. *Comentează versurile.*

10.3. *Găseşte şi citeşte pronumele personal la acuzativ.*

11. *Citeşte bileţelul. Fii atent la ortografia şi utilizarea pronumelor evidenţiate.*

Puişor,
Nu **te** îngrijora!
Noi am plecat cu tăticul la o manifestare consacrată bătăliei de la Călugăreni. Am luat-**o** cu noi şi pe Alina. Iartă-**ne** că nu **te**-am aşteptat.
Te iubim!
Pe curând, mama.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 114 07.09.2020 15:57:50

Reţine!

PRONUMELE PERSONALE LA CAZUL ACUZATIV

Eu – **(pe) mine, mă, mă-, -mă, m-.**	Tu – **(pe) tine, te, te-.**	El – **(pe) el, îl, l-, -l.** Ea – **(pe) ea, o, -o.**
Pe **mine mă** cheamă Ana. Ea **mă**-ntreabă ce fac. Ia-**mă** la Paris! **M**-a strigat fratele.	Pe **tine te** cheamă mama. Cine **te**-a telefonat ieri? Văzându-**te**, mi-am amintit de copilăria noastră.	Pe el **îl** iubim. Pe ea **o** aştept. **L**-am întâlnit pe Radu. Nu-**l** cunosc pe acest băiat. N-**o** voi uita niciodată pe această fată.
Noi – **(pe) noi, ne, ne-, -ne.**	Voi – **(pe) voi, vă, vă-, -vă, v-.**	Ei – **(pe) ei, îi, -i.** Ele – **(pe) ele, le, le-, -le.**
Pe **noi ne** invită la concert. El **ne**-a întâlnit la gară. Du-**ne** la patinoar.	Pe **voi vă** interesează spectacolul? Eu **vă**-ntâlnesc la aeroport. Aşteptându-**vă**, am rezolvat integrame. **V**-am văzut aseară la televizor.	Pe ei **îi** stimez. Pe ele **le** cunosc. **I**-a văzut la Braşov. Nu-**i** ştiu pe aceşti bătrâni. **Le**-am văzut la Sinaia. Ascultă-**i**! Ascultă-**le**!

Nota bene!

- Pronumele personale accentuate la cazul acuzativ sunt precedate de o prepoziție.
- Prepoziții: **pe, cu, la, de la, spre, dinspre, pentru, către** } + **mine, tine, el ea, noi, voi, ei, ele**
- Întrebări: **Pe cine? Cu cine? Spre cine? De la cine? Pentru cine? Către cine?**

Scrie!

12. *Completează propoziţiile cu formele adecvate ale pronumelor personale.*

a) Pe Ştefan cel Mare (el) … -au respectat toţi vecinii de pe vremea aceea.

b) (Eu) … -a strigat o albăstrea // S- (ea) … culeg în primăvară. (*Ion Vatamanu*)

c) Ai manualul *Istroria românilor*? (El) … am, dar i l-am dat lui Cornel.

d) (Eu) … cunoşteau vecinii toţi,//Tu nu (eu)... -ai cunoscut. (*M. Eminescu*)

e) Pe freamătul de frunze la (tu) … tu (eu) … chemi. (*M. Eminescu*)

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 115 07.09.2020 15:57:50

13. *Răspunde la întrebări, utilizând pronume personale la cazul acuzativ.*

a) Cu cine ai fost la spectacol?
b) Pentru cine faci această felicitare?
c) De la cine a venit mesajul?
d) Ați fost la ei în vizită?
e) Voi l-ați așteptat la gară?
f) Acest cadou este pentru mine?
g) A fost la muzeu împreună cu voi?
h) Ai primit un mesaj de la ei?

14. *Modifică enunțurile după model.*

Mama **ne așteaptă** zilnic (pe noi). Mama **ne-a așteptat**.

a) Vă impresionează aceste tradiții (pe voi)? →
b) Părinții o întâlnesc după lecții (pe ea). →
c) Profesoara ne întreabă tema (pe noi). →
d) Îi invităm în ospeție (pe ei). →
e) Te ajută sora (pe tine). →

15. *Tradu.*

a) Я вам отправила уже два письма.
b) Позови, пожалуйста, Игоря.
c) Увидев тебя, я очень обрадовалась.
d) Я их не знаю, эти мальчики не из нашего класса.

16. *Scrie replicile lipsă. Utilizează pronume personale la cazul acuzativ.*

A. – Cum îl cheamă pe el?
B. – ...
A. – Pe tine te-a invitat la concurs?
B. – ...
A. – Îl vezi des pe prietenul tău?
B. – ...
A. – Voi mergeți în călătorie împreună cu ei?
B. – ...
A. – O înțelegi pe colega ta?
B. – ...

17. *Prezintă, în 6–7 enunțuri, o personalitate istorică cunoscută în spațiul românesc. Utilizează și pronume personale la cazul acuzativ.*

Model

Pe mine m-a impresionat personalitatea lui Ștefan cel Mare. Poporul l-a numit „cel Mare și Sfânt”. Nu în zadar oamenii l-au ales drept „cel mai mare român” din toate timpurile. Din 36 de lupte pe care le-a purtat, doar 2 a pierdut. Te uimește numărul mare de biserici și mănăstiri construite de el. Ștefan cel Mare și Sfânt este o personalitate unică.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 116 07.09.2020 15:57:50

Informează-te!

17. *Citeşte informaţia. Ce ai aflat nou despre mănăstirea Voroneţ?*

Mănăstirea Voroneţ a fost construită timp de 3 luni şi 3 săptămâni, în anul 1488. A fost ctitorită de Ştefan cel Mare, dar a fost pictată în exterior pe vremea lui Petru Rareş (fiul lui Ştefan cel Mare).

Cea mai importantă compoziţie – „Judecata de apoi”, pe peretele de vest este o capodoperă de valoare mondială. Datorită picturilor exterioare, mănăstirea Voroneţ a fost inclusă în patrimoniul UNESCO.

18. *Citeşte. Tradu informaţia în limba maternă.*

☐ Antioh Cantemir – fiul lui Dimitrie Cantemir, este considerat primul poet modern rus. A scris satire, fabule, ode, poezii.

☐ Dimitrie Cantemir a fost înmormântat în Rusia, iar în anii 30 ai secolului al XX-lea, la insistenţa lui Nicolae Iorga, osemintele marelui cărturar au fost aduse la Iaşi şi au fost înhumate în biserica Trei Ierarhi.

Un om, o viaţă, un destin

Alexandru Ioan Cuza (anii de domnie 1859–1866) s-a născut la Brăila, într-o familie de boieri moldoveni. A studiat la Iaşi şi la Paris.

În anul 1859 a fost realizată unirea Moldovei cu Ţara Românească. Al. I. Cuza a fost unul dintre cei mai iubiţi domnitori ai românilor – „domnul Unirii“.

Domnia lui Cuza a fost rodnică, în ciuda greutăţilor. În această perioadă, România a devenit o ţară modernă şi respectată. Alexandru Ioan Cuza a realizat reforma agrară (ţăranii au primit pământ), a organizat armata, învăţământul primar a devenit obligatoriu şi gratuit, a înfiinţat Universităţile de la Iaşi şi Bucureşti.

Teme pentru acasă

- ✓ *Povesteşte despre unul dintre domnitori.*
- ✓ *Memorează motto-ul lecţiei. Comentează-l.*
- ✓ *Scrie un eseu, din 5–7 propoziţii, despre unul dintre domnitori, folosind şi pronume personale la acuzativ.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 117 07.09.2020 15:57:50

Personalităţi remarcabile

OMUL POTRIVIT LA LOCUL POTRIVIT. *(l. română)*
THE RIGHT MAN IN THE RIGHT PLACE. *(l. engleză)*

1. *Citeşte îmbinările de cuvinte/expresiile. Alcătuieşte enunţuri cu unele dintre ele.*

Om de cultură	actori tineri	actor de cinema
dragoste de carte	viaţă culturală	regizor talentat
peliculă de rezonanţă	dăruire totală	monument renovat
dascăl neîntrecut		

2. *Citeşte enunţurile. Observă nuanţele de sens ale cuvintelor evidenţiate. Consultă dicţionarul bilingv.*

Ion Ungureanu **a montat** spectacolul ***Sfânta Sfintelor*** de Ion Druţă.
Fratele **a montat** întrerupătorul de curent electric.
El **a întemeiat** ansamblul de dansuri „Opincuţa”.
Eugen Doga **a creat** melodii nemuritoare.
Actorul are o voce **catifelată.**
Mama ei era o persoană **delicată.**

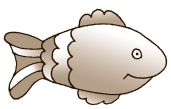
Nota bene!

cuvânt – a cuvânta – cuvântare
a veni – a **re**veni – **re**venire
a deschide – a **re**deschide
catifea – catifelat
a cânta – a **în**cânta
a monta – montare – montat

Compară!

cultură – культура	premiu – премия
maestru – мастер	spectacol – спектакль
actor – актер	rezonanţă – резонанс
teatru – театр	ministru – министр
regizor – режиссёр	

3. *Priveşte imaginile. Citeşte enunţurile. Memorează cuvintele evidenţiate.*

Dan a prins **un peşte** mare.

Unchiul meu este **un pescar** norocos.

El a montat spectacolul „**Pescăruşul**”.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 118 07.09.2020 15:57:51

4. *Citeşte textul şi spune prin ce te-a impresionat activitatea lui Ion Ungureanu.*

Om al culturii

Omul de cultură Ion Ungureanu şi-a format dragostea de carte şi de cuvântul artistic în familie, despre care îşi aminteşte cu plăcere: *La noi acasă se citea cu voce tare din Eminescu, Turghenev, Tolstoi.*

Domnia sa a devenit un neîntrecut[1] profesor, dar, mai întâi de toate, un mare actor, un mare regizor, un mare om de cultură.

Şi-a făcut studiile la Şcoala Teatrală Superioară „B.V. Şciukin" din Moscova. După studii, revine la Chişinău şi, împreună cu colegii săi, întemeiază[2] Teatrul Republican pentru Tineret „Luceafărul". Actorii acestui teatru au schimbat viaţa culturală a capitalei. Era pentru prima dată când biletele se vindeau cu mult timp înainte de spectacol.

Iată doar câteva dintre spectacolele jucate de tinerii actori: *Radul Ştefan – întâiul şi ultimul* de A. Busuioc, Şteaua fără nume de M. Sebastian, *Pescăruşul* de A.P. Cehov, *Ipolit* de Euripide, *A douăspezecea noapte* de W. Shakespeare.

După 10 ani de dăruire[3] totală pe scena Teatrului „Luceafărul", este nevoit[4] să plece la Moscova. Timp de 17 ani lucrează acolo ca actor, regizor de teatru şi televiziune.

Montează[5] peste 25 de spectacole la Teatrul Mic, la Teatrul „Sovremennik", la Teatrul Armatei, la Teatrul Naţional din Estonia.

În calitate de actor de cinema se produce la studiourile „Moldova-film" (*Când omul nu-i la locul lui, Se caută un paznic, Favoritul, Podurile, Povestea lui Făt-Frumos*) şi „Mosfilm", în mai multe pelicule[6] de rezonanţă, cum ar fi: *Acest dulce cuvânt: libertate, Centaurul, Povestea unui necunoscut* ş.a.

A activat în calitate de profesor la Institutul Teatral „Evgheni Vahtangov".

De-a lungul anilor, maestrul Ion Ungureanu a citit la radio versuri şi proză din literatura română, rusă şi universală.

În calitate de ministru al Culturii şi Cultelor din Republica Moldova, a redeschis şi a inaugurat[7] teatre, biblioteci, a renovat[8] monumentul lui Ştefan cel Mare.

Ulterior a fost angajat[9] la Fundaţia Culturală Română din Bucureşti ca vicepreşedinte, manifestându-se[10] şi aici ca un mare om de cultură.

Este *Om emerit în arte* al Federaţiei Ruse, *Artist al Poporului* din Republica Moldova, laureat al *Premiului Naţional, doctor honoris causa* al Academiei de Ştiinţe a Moldovei.

Ion Ungureanu – actor

Teatrul „Luceafărul"

Ion Ungureanu la Casa Limbii Române

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 119 07.09.2020 15:57:51

[1] **neîntrecut** – непревзойдённый
[2] **a întemeia** – *sin.*: a crea
[3] **dăruire** – преданность
[4] a fost nevoit – был вынужден
[5] **a monta** – *aici:* поставить
[6] **peliculă** – фильм
[7] **a inaugura** – *sin.*: a deschide
[8] **a renova** – *sin.*: a reface
[9] **a angaja** – принимать на работу
[10] a manifesta – проявлять

Reprodu!

5. *Citeşte fragmentul în care:*

a) se spune despre o tradiţie din familia Ungureanu; b) este vorba despre profesionalismul omului de cultură Ion Ungureanu; c) se spune unde şi-a făcut studiile viitorul actor şi regizor; d) sunt enumerate filmele în care s-a produs ca actor.

6. *Reciteşte fragmentul care te-a impresionat. Argumentează.*

7. *Răspunde la întrebări:*

a) Ce fel de profesor a fost Ion Ungureanu? b) Unde şi-a făcut studiile? c) Câte spectacole a montat Ion Ungureanu lucrând la Moscova? La ce teatre? d) Ce teatru a întemeiat regizorul Ion Ungureanu? e) În ce filme a jucat? f) Cum a fost apreciat Ion Ungureanu pentru meritele sale? Ai fost vreodată la teatrul „Luceafărul”?

Rezumă!

8. *Alcătuieşte planul textului.*

9. *Redă conţinutul textului în baza planului propus.*

- Tradiţia familiei
- Studii teatrale
- Teatrul „Luceafărul”
- Regizor de teatru şi televiziune
- Actor de cinema
- Funcţii şi realizări
- Merite deosebite

10. *Reprodu succint textul în numele lui Ion Ungureanu.*

11. *Fă rezumatul textului.*

12. *Pornind de la textul citit, formulează întrebări pentru un eventual interviu cu actorii care l-au cunoscut pe maestrul Ion Ungureanu.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 120 07.09.2020 15:57:51

Meditează!

13. *Cum crezi, de ce biletele la spectacolele Teatrului „Luceafărul” se vindeau cu multe săptămâni înainte?*

14. *Unele posturi de televiziune demostrează filme „vechi”. Ce film, din cele enumerate în text, ai vrea să vizionezi sau ai vizionat? De ce?*

15. *Ce tradiţii, legate de cultură, există în familia ta? Relatează despre una dintre ele.*

16. *Ce ai învăţat din exemplul de viaţă al omului de cultură Ion Ungureanu?*

16.1. *Prin ce ai vrea să-i semeni?*

17. *Ce ai vrea să devii în viaţă? De ce?*

Repere

profesor | actor | poet | regizor | ministru | varianta proprie

Scrie !

18. *Identifică şi citeşte în textul „Om al culturii” enunţurile care conţin pronume personale la cazul acuzativ.*

19. *Alcătuieşte enunţuri din cuvintele date.*

a) Pe, mea, ieri, am, prietena, întâlnit-o.
b) Aş putea, problemă, cu, orice, ei, rezolva.
c) Actor, „Eugène Ionesco”, pe, la, teatrul, l-au angajat, el, ca.
d) Ceva, să procuraţi, vă interesează.
e) Şcoală, familia, când, vin, de la, mă aşteaptă.
f) Teatrul, du-ne, „Licurici”, la, mamă, te rog.

19.1. *Pune întrebările* ***pe cine****?* ***cu cine****? pentru propoziţiile alcătuite. Identifică pronumele la cazul acuzativ. Numeşte-le.*

20. *Citeşte enunţurile. Selectează dintre paranteze pronumele adecvate contextului.*

a) (L-, le) am văzut pe actorul Ion Ungureanu în filmul „Favoritul”.
b) (pe tine te-, pe ea o) a invitat la serata jubiliară a maestrului?
c) (noi ne, -ne) întâlnim cu prietenii lângă Teatrul „Mihai Eminescu”.
d) (V-, -vă) am văzut în cadrul emisiunii „Deşteptarea”.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 121 07.09.2020 15:57:52

e) Mama (mă, -mă) invită la masă.
f) Am rugat (-o, o) să-mi împrumute cartea.
h) Ascultându (îi, -i) recitalul de versuri, am rămas încântată.

21. *Completează enunţurile cu formele adecvate ale pronumelor personale la cazul acuzativ.*

a) Pe ea … respectau toţi colegii. b) Pe ele nu … – am văzut la şcoală.
c) Cine pe voi … – a invitat la spectacol? d) Pe el … – am întâlnit în oraş.
e) Pe tine … – a rugat să cumperi bilete? f) Pe tine … felicităm din toată inima.

22. *În anul 2020, Teatrul pentru copii şi adolescenţi „Luceafărul” a împlinit 60 de ani de la întemeiere. Scrie o felicitare cu această ocazie.*

Model

Dragi actori ai Teatrului „Luceafărul”!
Vă felicităm cu ocazia împlinirii a 60 de ani de la întemeirea teatrului.
Vă dorim ca munca dumneavoastră să vă aducă doar motive de bucurie.
Să fiţi sănătoşi, să aveţi parte de rolurile dorite, multă inspiraţie, aplauze meritate şi multe flori!
La mulţi ani, dragi actori!

Cu drag, elevii clasei a VI-a,
Liceul „N. M. Spătarul”, or. Chişinău.

23. *Tradu:*

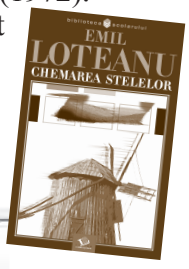
а) Поздравляю вас с выпуском новой книги. б) Я ждал тебя очень долго.
в) Ты встретил его в аэропорту? г) Меня пригласили на фестиваль.
д) Я их увидел в театре „Satiricus”. е) Прошу тебя, дай мне твою книгу.

Un om, o viaţă, un destin

Emil Loteanu, regizor de film, scenarist, actor, poet, pedagog, personalitate artistică de talie mondială. S-a născut în 1936 la Clocuşna, Edineţ. A publicat mai multe volume de versuri. A montat filme de amploare punând accentul pe emoţie şi pitoresc. Filmul „*Lăutarii*”, în regia maestrului, a fost distins cu *Scoica de Aur* la Festivalul Internaţional de Filme de la San-Sebastian (1972).

Pelicula „*O şatră urcă la cer*” a fost achiziţionată de peste 100 de ţări ale lumii. La acelaşi festival pelicula dată a obţinut premiul – *Marea Scoică de Aur*. A mai montat „*Gingaşa şi tandra mea fiară*”, „*Anna Pavlova*”, filmul artistic televizat „*Luceafărul*” ş.a.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 122 07.09.2020 15:57:52

Obiceiuri şi tradiţii populare

SĂ NE CUNOAŞTEM TRADIŢIILE.

1. *Citeşte îmbinările de cuvinte. Pronunţă corect sunetul [ă], diftongii. Alcătuieşte enunţuri.*

Drăgaică frumoasă, mireasă minunată, femeie căsătorită, grindină mare, primăvară aşteptată, păduri verzi, rochie albă, coroniţă de flori, păsări multe.

2. *Urmăreşte desenele. Observă sensul cuvintelor evidenţiate.*

Sânziana (Drăgaica)
înfloreşte în iunie.

Sânziana (Drăgaica)
este o zeiţă care apără lanurile de grâu.

Nota bene!

spic – **în**spicat
floare – a **în**flori
mult – a **în**mulţi
pădure – împădurit

plantă – a planta
matur – a se maturiza – maturitate
miraculos – magic – fantastic
sămânţă – a semănă – semănături

Compară!

rol – роль
coroniţă – корона
cuc – кукушка

boală – болезнь
grindină – град
a lecui, a trata – лечить

3. *Citeşte şi tradu îmbinările de cuvinte. Alcătuieşte propoziţii cu unele dintre ele.*

A proteja
- câmpurile
- oamenii
- familia

A trata
- adulţii
- copiii
- bolnavii

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 123 07.09.2020 15:57:53

4. *Citeşte textul. Spune de ce oamenii o iubesc pe Drăgaică.*

Drăgaica

[1]. Drăgaica[1] este o zeiţă care apără lanurile de grâu şi femeile căsătorite.

[2]. Drăgaica se naşte la 9 martie, înspre echinocţiul (равноденствие) de primăvară (21 martie). Ea creşte şi se maturizează[2] miraculos până la 24 iunie, ziua solstiţiului (солнцестояние) de vară când înfloreşte floarea numită sânziană, sau drăgaică.

[3]. Se spune că această Zeiţă umblă[3] pe Pământ sau zboară peste câmpuri şi păduri, cântă şi dansează împreună cu un grup de fecioare şi fete frumoase.

[4]. În unele localităţi fata care joacă rolul zeiţei este îmbrăcată ca o mireasă, cu o rochie albă şi o coroniţă din flori galbene de sânziene pe cap.

[5]. Această procesiune[4] face ca semănăturile[5] să dea rod; înmulţeşte păsările şi animalele; stropeşte cu rouă şi parfum plantele de leac[6]. Sânzienele tratează, în special, copiii, apără câmpurile de grindină[7] şi furtuni. După Sânziene se coace grâul, apare pe cer constelaţia (созвездие) Găinuşa (Cloşca cu pui), florile îşi pierd mirosul şi puterea de leac, cucul nu mai cântă (se îneacă cu boabe coapte de grâu), în păduri apar licuricii[8].

[1] **Drăgaica** – zeiţă
[2] **a se maturiza** – a creşte
[3] **a umbla** – ходить
[4] procesiune – многолюдное шествие
[5] semănături – посевы
[6] plante de leac – лекарственные травы
[7] **grindină** – precipitaţii sub formă de gheaţă
[8] licurici – светлячок

Reprodu!

5. *Reciteşte textul şi notează cu creionul informaţia:*
- cu „+” cea cunoscută;
- cu „–” cea necunoscută;
- cu „?” cea neînţeleasă;
- cu „!” care ţi-a plăcut.

5.1. *Prezintă informaţiile şi comentează.*

6. *Citeşte propoziţiile/fragmentele care:*
a) o descriu pe zeiţă;
b) descriu îmbrăcămintea ei;
c) enumeră faptele zeiţei;
d) vorbesc despre schimbările din natură.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 124 07.09.2020 15:57:53

7. *Reciteşte textul. Răspunde la întrebări.*

a) Cum se numeşte zeiţa care protejează roadele?
b) Pe cine mai apără ea?
c) Ce face Zeiţa pentru oameni?
d) Descrie îmbrăcămintea Zeiţei.
e) Ce se întâmplă după Sânziene?

8. *Povesteşte informaţia care ţi-a plăcut.*

Rezumă!

9. *Intitulează, împreună cu un coleg/o colegă, fiecare fragment al textului, alcătuind planul lui.*

9.1. *Prezentaţi colegilor varianta voastră.*

9.2. *Povesteşte textul folosind planul alcătuit.*

9.3. *Intitulează altfel textul. Argumentează.*

10. *Descrie personajul principal al textului. Foloseşte şi imaginea de la pag. 124.*

11. *Improvizează un dialog cu mama care te întreabă ce ştii despre Drăgaică.*

Repere

- cine este;
- ce haine are;
- ce face pentru oameni etc.

Meditează!

12. *Cum crezi, de ce unii oameni au numit-o* ***Drăgaica****, alţii –* ***Sânziana****?*

13. *Cum crezi, de ce cucul „se îneacă” cu boabe de grâu?*

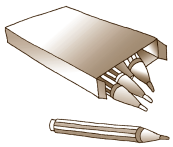
14. *De ce apare constelaţia Găinuşa? Alege una din variantele propuse şi argumentează:*

- are ce mânca fiindcă s-a copt grâul;
- puii au ieşit din ou;
- se apropie toamna;
- varianta ta.

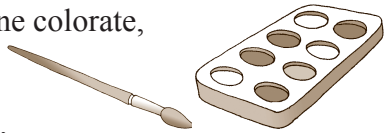
15. *Povesteşte despre una din tradiţiile etniei tale, asemănătoare cu Drăgaica.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 125 07.09.2020 15:57:53

16. *Admitem că vrei s-o desenezi pe Drăgaica/Sânziana. Spune:*

- cu ce o vei desena (creioane colorate, acuarele, cariocă etc.);
- ce culori vei folosi;
- în ce peisaj o vei plasa etc.

16.1. *Realizează un astfel de desen, intitulează-l, apoi prezintă-l colegilor.*

16.2. *Exprimă-ţi opinia cu privire la desenele realizate de colegii tăi.*

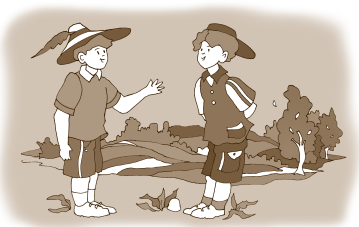
16.3. *Organizaţi apoi o expoziţie a celor mai originale desene. Prezentaţi o informaţie la radioul şcolii/liceului. Ce va include ea?*

Să exersăm!

VERBELE REFLEXIVE LA MODUL INDICATIV

(EXERSARE)

17. *Urmăreşte desenele. Citeşte dialogurile. Observă utilizarea verbelor evidenţiate. Tradu în limba maternă.*

– Unde **te duci**?
– **Mă duc** la câmp.
Vreau să culeg sânziene.
– La voi **s-au copt** cireşile?
– Da, vino să mănânci.
Sunt foarte gustoase.

– Ce coroniţă frumoasă **ţi-ai pus**, draga mea!
– **Mi-am făcut-o** din flori de câmp.

Timpul prezent

A se spăla (pe cine?) (мыться, умываться)		**A-şi spăla (cui?)** (мыть: **себе**)	
Eu	**mă** spăl	Eu	**îmi** spăl
tu	**te** speli	tu	**îţi** speli
el, ea	**se** spală	el, ea	**îşi** spală
noi	**ne** spălăm	noi	**ne** spălăm
voi	**vă** spalaţi	voi	**vă** spalaţi
ei, ele	**se** spală	ei, ele	**îşi** spală

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 126 07.09.2020 15:57:53

Timpul trecut (perfect)

Eu	**m-am** (mă + am)		Eu	**mi-am** (îmi + am)	
tu	**te-ai** (te+ai)		tu	**ţi-ai** (îţi + ai)	
el, ea	**s-a** (se + a)		el, ea	**şi-a** (îşi + a)	
noi	**ne-am** (ne + am)	spăl**at**	noi	**ne-am** (ne + am)	spăl**at**
voi	**v-aţi** (vă + aţi)		voi	**v-aţi** (vă + aţi)	
ei, ele	**s-au** (se + au)		ei, ele	**şi-au** (îşi + au)	

Exemple:

a) **Se porneşte** Tândală, dar ulcioare **nu-şi ia**.
(Folclor)

b) **S-a stins** soarele cel bun
Eu **mă culc**, poveşti **îmi spun**.
(Grigore Vieru)

Scrie!

18. *Citeşte/scrie propoziţiile. Numeşte/subliniază verbele reflexive. Tradu în limba rusă.*

a) Roua care a căzut în noaptea de Sânziene se strânge în zori.
b) Cu ea se lecuiesc bolile de ochi şi de piele.
c) Fetele se spală cu rouă ca să fie frumoase.
d) Dacă îşi pun floarea sub pernă, în noaptea de Sânziene, fetele îşi visează ursitul, dacă le pun în păr – vor fi frumoase.
e) Sânzienele se pun la ferestre şi la porţi pentru a apăra oamenii de forţele care aduc răul.

19. *Completează propoziţiile alegând varianta corectă.*

a) Dacă sânzienele înfloresc până la 24 iunie, câmpurile sunt gata pentru … (a cosi, a se cosi, a-şi cosi) iarba. b) În scopuri cosmetice florile … (se culeg, culeg, îşi culeg) în zorii zilei de Drăgaică, iar seminţele, rădăcinile … (strâng, îşi strâng, se strâng) toamna.

20. *Completează propoziţiile cu verbele date la forma necesară:*

a scălda – a se scălda – a-şi scălda; a pune – a se pune – a-şi pune; a scoate – a se scoate – a-şi scoate; a amesteca – a se amesteca – a-şi amesteca.

a) Florile de sânziene … în apa în care … copiii pentru a fi sănătoşi.
b) Dacă apa … cu băuturi tari, ea lecuieşte loviturile.
c) În ziua de Sânziene … la soare hainele şi aşternuturile pentru a nu le mânca moliile.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 127 07.09.2020 15:57:54

21. *Citeşte textul. Pune verbele dintre paranteze la timpul prezent.*

Limba se vorbeşte

Fântâna (a se săpa) şi (a se curăţi). Pomul (a se sădi), (a se altoi). Pruncul (a se creşte). Iar Limba, nu (a se sărbători). Ea (a se vorbi).

Ana Manole

22. *Completează monologul Drăgaicei în care ea povesteşte despre costumul său.*

Din flori de sânziene şi spice de grâu eu (ce fac?) … cununa. Cununa mea (ce se face?) … pe cap. Eu (ce fac?) … rochia cu flori şi frunze. Pe umeri uneori (ce am?) … câteva păsări, iar în mână (ce am?) … multe flori.

23. *Relatează despre un obicei popular care se sărbătoreşte în localitatea ta.*

Repere

- Cum se numeşte
- Când se sărbătoreşte
- Unde are loc
- Costumele folosite etc.

24. *Continuă dialogul, folosind imaginea şi verbe reflexive.*

– Salut, Sandu!
– Noroc, Igor!
– Ce faci?
– **Îmi cumpăr** nişte rechizite: pixuri, caiete. Dar tu ce vrei **să-ţi cumperi**?
– …

25. *Citeşte poezia, completează spaţiile libere cu verbele la forma necesară. Vezi* ***Cheiţa.***

Se-ntorc cocostârcii

Afară-i din nou primăvară –
Şi-n largul albastru senin,
... cocostârcii în ţară,
Priveşte-i, priveşte-i cum vin!

... bucuroşi în cuibare,
Pe streşini – la casele lor,
Iar noi ... cu mirare
Cum stau într-un singur picior.

(Liviu Deleanu)

a se uita
a se întoarce

25.1. *Unde se întorc cocostârcii?*

Teme pentru acasă

- ✓ *Citeşte textul.*
- ✓ *Povesteşte despre Drăgaică, folosind diverse materiale.*
- ✓ *Desenează, în viziune proprie, zeiţa. Prezintă desenul colegilor.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 128 07.09.2020 15:57:54

Chemarea ploii

OBICEIUL SERVEŞTE DREPT LEGE. *(l. română)*
CONSUETUDO PRO LEGE SERVATUR. *(l. latină)*

1. *Citeşte cuvintele. Pronunţă corect sunetele [**d, t, n**]. Alcătuieşte îmbinări de cuvinte, apoi propoziţii.*

Divinita**t**e, ceremo**n**ie, cre**d**inţă, a **d**ezlega, o fe**t**iţă, **n**emăritată, u**n**eori, plan**t**e, coro**n**iţă, regiu**n**e, oame**n**i, mar**t**ie, a prac**t**ica, melo**d**ie, par**t**icipant.

2. *Alcătuieşte îmbinări de cuvinte, apoi propoziţii.*

A împodobi → bradul, cu frunze, ...

a împărţi → daruri, egal, ...

3. *Priveşte imaginile. Citeşte propoziţiile. Atenţie la sensul cuvintelor evidenţiate.*

Este ora 10.00 **fix**.

– Ai telefon mobil?
– Nu, am doar telefon **fix**.

Nota bene!

femeie – feminin
a lega – a **dez**lega
a îmbrăca – a **dez**brăca

măritată – **ne**măritată
a **îm**părţi – parte
podoabă – a (se) **îm**podobi

Compară!

regiune – регион
costum – костюм
ceremonie – церемония

obicei – обычай
ritmic – ритмически
a practica – практиковать

Sinonime:

pur – curat
respect – stimă
iniţial – la început

a împărţi – a da
a dansa – a juca
a împodobi – a înfrumuseţa

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 129 07.09.2020 15:57:54

4. *Citeşte textul. Spune, ce ajutor aşteaptă oamenii de la Paparudă?*

Paparuda şi ploaia

Paparuda[1] este o zeiţă care este chemată în ajutor de un grup de femei pentru „a dezlega”[2] ploile.

Aceasta are loc în ziua de Paparudă.

În credinţa[3] populară, apare ca „o zeiţă înaltă şi subţire[4] care „sparge”[5] şi „mişcă”[6] norii sau e „o femeie care umblă cu ploile”.

Rolul zeiţei la ceremonie îl joacă o fetiţă sau o fată necăsătorită, un băiat.

Toţi se adună lângă o fântână[7] sau pe malul unei ape, unde „acest personaj” se îmbracă în frunze de brusture (лопух) sau de alte plante. Se mai împodobeşte cu flori sau coroniţă din flori.

Acest personaj este aşteptat cu drag pe la fântâni şi pe la casele oamenilor. Grupul dansează pe o melodie simplă, bătând ritmic din palme[8]. Apoi alaiul se stropeşte cu apă, se spun urări de sănătate şi roadă bună.

La sfârşitul ceremoniei fetele îşi dezbracă costumele, le pun pe apă. Uneori se scaldă, se dau daruri.

Iniţial acest obicei avea o dată fixă, pe 21 martie, iar în timpurile noastre e practicat vara, când e secetă[9].

[1] **Paparudă** – zeiţa ploilor
[2] a dezlega – *ant.:* a lega
[3] **credinţă** – вера
[4] subţire – *ant.:* gros
[5] a sparge – разбивать
[6] **a mişca** – двигать, раздвигать
[7] **fântână** – колодец
[8] **palmă** – ладонь
[9] secetă – timp fară ploi

Reprodu!

5. *Citeşte fragmentele în care se descrie:*

- „cine este” Paparuda;
- cum arată zeiţa;
- ce face Paparuda cu norii;
- obiceiul de aducere a ploii;
- sfărşitul ceremoniei.
- cine poate interpreta rolul zeiţei;
- cine şi unde o aşteaptă pe zeiţă;
- cum este îmbrăcată Paparuda;
- perioada când se sărbătoreşte Paparuda;

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 130 07.09.2020 15:57:55

6. *Citeşte fragmentul care ţi-a plăcut mai mult. Argumentează alegerea.*

7. *Răspunde la întrebări:*

a) Cine este Paparuda? b) Când se sărbătoreşte Paparuda? c) Unde se adună toate personajele? d) De ce Paparuda este întâlnită cu drag de către oameni? e) Demonstrează că Paparuda aduce bucurii oamenilor.

Rezumă!

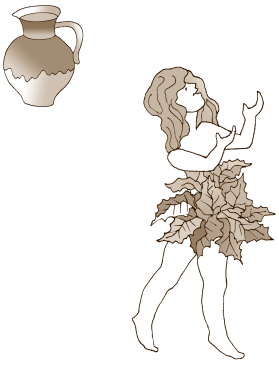
8. *Intitulează textul. Argumentează titlul.*

9. *Citeşte cântecele de chemare a ploii. Cum crezi, cine le spune şi cu ce ocazie?*

A. **Paparuda**

(fragment)
Paparudă, Rudă,
Vino şi ne udă
Cu găleţile
În toate părţile,
Cu urcioarele
Toate ogoarele.

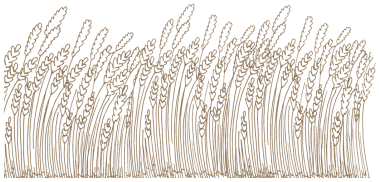

B. **Muma Ploii**

Rădiţă, Rădiţă,
Mumă de ploiţă,
Dă-ne, Doamne, cheile
Să descuiem porţile,
Să curgă ploiţele
Pe toate grâniştile,
Pe toate uliţele,
Pe toate câmpurile!

C. **Dodoloaia**

Dodoloaie, Loaie,
Dă-ne, Doamne, ploaie!
Ploiţă curată,
Pe rouă vărsată,
Pe cea vale sacă,
Norii mi se lasă,
Ploaia mi se varsă,
Să se facă spicu'
Mare cât voinicu',
Şi să fie rodu',
Mult până în podu'!

9.1. *Învaţă pe de rost unul din cântecele Paparudei (A, B sau C). Improvizează chemarea ploii.*

9.2. *Puneţi pe muzică unul din cântecele de mai sus (A, B sau C), alegeţi o melodie cunoscută potrivită. Interpretaţi-l. Lucraţi în echipe.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 131 07.09.2020 15:57:55

10. *Descrie Paparuda. Poţi încerca să faci acest lucru pe roluri cu un coleg, folosind şi unele cântece de chemare a ploii.*

Repere

- personajul Paparuda;
- costumul Paparudei;
- rolul ei în ceremonie;
- alte aspecte.

Meditează!

11. *Aminteşte-ţi despre zeiţa Drăgaica. Compar-o cu Paparuda. Completează spaţiile libere.*

Model

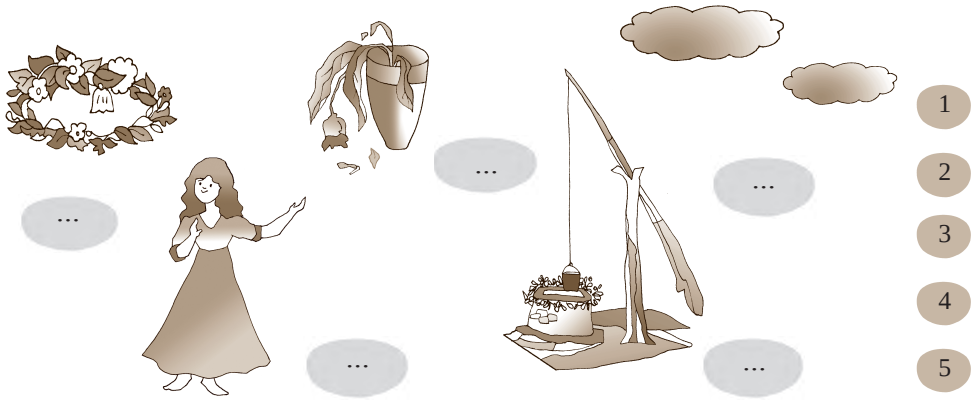
înmulţeşte … păsările şi animalele.

Paparuda	Drăgaica
• dezleagă …	• se naşte la …
• se împodobeşte cu …	• se maturizează …
• se bate ritmic din …	• zboară peste …
• îşi dezbracă …	• se îmbracă …
• se împart …	• stropeşte cu …
• „sparge” …	• se coace …

12. *Construieşte în caiet „linia vieţii” Paparudei în baza informaţiilor pe care le cunoşti.*

Naşterea Zeiţei 21 martie → … → … → …

13. *Alcătuieşte planul textului, plasând în cerculeţe cifrele de la 1 la 5, corespunzător ordinii desfăşurării evenimentelor.*

13.1. *Povesteşte despre Paparudă, folosind planul propus.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 132 07.09.2020 15:57:56

14. *Improvizaţi o întâlnire cu un folclorist care ar răspunde la întrebările voastre despre Mărţişor, Drăgaică, Paparudă, baba Odochia ş.a. Rolul folcloristului îl poate juca un elev care cunoaşte mai bine obiceiurile populare.*

15. *Concurs.*
Citiţi cu atenţie (în perechi) următoarele variante de cântecel. Câştigă perechea care va spune mai repede şi corect:

- ce fel de cântecel este;
- în ce situaţii se foloseşte.

■ Treci, ploaie călătoare,
Că te-ajunge Soarele
Şi-ţi taie picioarele
C-un mai, c-un pai,
Cu trei fire de susai
Şi cu trei coji de mălai!

■ Două beţe-n poloboc,
Ploaia să steie pe loc.

■ Frunză de nucă,
Ploaia să se ducă.

15.1. *Şi la bulgari e cunoscut obiceiul de a chema ploaia. Dar cu ce cântece alungă ei ploaia?*

16. *Urmăreşte desenul. Citeşte începutul de dialog. Aminteşte-ţi articolele nehotărâte şi cele hotărâte.*

– Cine poate fi Paparudă?
– **Un** băiat sau **o** fată necăsătorită.
– Dar eu pot fi?
– Dar tu poţi mişca norii?
– ?!

Să ne amintim!

ARTICOLUL NEHOTĂRÂT

Genul	Masculin/Neutru		Feminin	
Numărul / Cazul	singular	plural	singular	plural
N. A.	**un** elev **un** caiet	**nişte** elevi **nişte** caiete	**o** fată **o** floare	**nişte** fete **nişte** flori
G. D.	**unui** elev **unui** caiet	**unor** elevi **unor** caiete	**unei** fete **unei** flori	**unor** fete **unor** flori

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 133 07.09.2020 15:57:56

Nota bene!

SE UTILIZEAZĂ ARTICOLUL NEHOTĂRÂT:

- Când spunem pentru prima dată despre ceva/cineva.
  Exemplu: Uite **un băiat deştept/o maşină frumoasă.**
- În comparaţii
  Exemplu: Este harnică ca **o** albină.
- Cu substantive – obiecte/substanţă
  Exemplu: Vreau **nişte căni/zahăr/apă/ vopsea.**

	m.	n.	f.
sg.	-(u)**l**	**le**	-(u)**a**
pl.	**-i**	**le**	

Reţine!

ARTICOLUL HOTĂRÂT

SINGULAR

MASCULIN / NEUTRU

cons. → **ul**
m. elev – elev**ul**
n. magazin – magazin**ul**

i → **ul**
m. unchi – unchi**ul**
n. tramvai – tramvai**ul**

u → **l**
m. erou – ero**l**
n. stilou – stilo**l**

e → **le**
m. frate – frate**le**
n. nume – nume**le**

FEMININ

ă → **a**
masă – mas**a**

e → **a**
carte – carte**a**

ie → **ia**
cheie – chei**a**

ea → **ua**
cafea – cafeau**a**

a → **ua**
basma – basmau**a**
macara – macarau**a**

PLURAL

MASCULIN

i → **i**
elevi – elev**ii**
unchi – unch**ii**
eroi – ero**ii**

FEMININ

e → **le**
mese – mese**le**

i → **le**
cărţi – cărţi**le**
chei – chei**le**

le → **le**
cafele – cafele**le**
basmale – basmale**le**

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 134 07.09.2020 15:57:57

NEUTRU

e → **le** magazine – magazine**le** tramvaie – tramvaie**le**	i → **le** exerciţii – exerciţii**le** fotolii – fotolii**le**
uri → **le** stilouri – stilouri**le**	

Scrie!

17. *Reciteşte în gând textul despre Paparudă. Identifică substantivele cu articol nehotărât şi cele cu articol hotărât.*

18. *Scrie substantivele date, folosind mai întâi articolul nehotărât, apoi cel hotărât.*

Grup, secetă, obiceiuri, membru, apă, roade, lemn, flori, om, coroniţe, râu, personaj, fată, băieţi, nor, credinţă, palme, fântâni, ploaie.

Model

stilou – **un** stilou / stilo**ul**

carte – **o** carte / carte**a**

18.1. *Alcătuieşte propoziţii cu 4–5 cuvinte.*

19. *Completează versurile, folosind cuvintele* ***mamă, tată, bunic, bunică*** *cu articol hotărât.*

Când ne vine câte-un dor –
Cu … şi …,
La … şi …
Ne-adunăm în cuibuşor. ***(Constantin Dragomir)***

20. *Înlocuieşte imaginile cu substantivele potrivite, apoi redă fragmentul de poveste.*

Era odată şi . avea şi avea   babei era urâtă, rea şi zgârcită, iar moşneagului era frumoasă şi harnică.

21. *Alcătuieşte, apoi modifică enunţurile după model.*

Model

Dimitrie Cantemir a scris **o carte** despre Moldova.
Dimitrie Cantemir a scris **cartea** „Descrierea Moldovei”.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 135 07.09.2020 15:57:57

22. *Citește enunțurile. Selectează substantivele potrivite contextului.*

a) Toată (lume, lumea) se adună lângă fântână ca să vadă Paparuda. b) În timpurile noastre Paparuda se pracică (vara, vară), când e secetă. c) Personajul se împodobește cu (o coroniță, coronițe) din flori. d) După Sânziene se coace (un grâu, grâul). e) Copiii împodobesc (brad, bradul). f) Îmi place (filmul, film) cu desene animate „Tarzan”.

23. *Răspunde deplin la întrebări. Utilizează substantive cu articol hotărât.*

a) Cât costă cartea „Heidi”?
b) Ai fost în călătorie la mănăstirea Putna?
c) Îți place sărbătoarea Floriile?
d) Preferi să mergi cu uratul sau cu colindatul?
e) Locuiești la etajul al optulea?
f) Ce spectacol ai privit ieri?

24. *Citește, apoi rescrie enunțurile la numărul plural.*

Model

Am văzut spectacolul montat de regizorul Ion Ungureanu.
Am văzut spectacolele montate de regizorul Ion Ungureanu.

a) Teatrul este plin cu spectatori.
b) Farmacia este deschisă până târziu.
c) Maslenița este o sărbătoare populară.
d) Îmi place tradiția aceasta.
e) Unchiul meu este un om bun.
f) Jocul de cuvinte este preferat de către copii.

25. *Alcătuiește un dialog tematic similar. Utilizează substantive cu articol hotărât.*

Model

– Ți-au plăcut lecțiile de limba română?
– Da, mi-au plăcut. Am discutat despre obiceiuri și tradiții.
– Ce te-a impresionat?
– M-a impresionat obiceiul de chemare a ploii.
– Și mie mi-a plăcut. Am văzut acest obicei în satul bunicii mele.
– Am participat și eu, împreună cu prietena mea, la procesiunea organizată.
– Da, e interesant! Copiii spun cu multă plăcere poezioarele de chemare a ploii.
– Și eu le-am învățat. Poeziile se învață ușor.

Teme pentru acasă

- ✓ *Descrie, în 5–6 propoziţii, Paparuda.*
- ✓ *Învaţă un cântecel de chemare a ploii.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 136 07.09.2020 15:57:57

Vin Floriile cu soare...

DUPĂ OBICEIUL STRĂMOŞILOR. (*l. română*)
MORE MAIORUM. (*l. latină*)

1. *Citeşte versurile. Pronunţă corect diftongul [**oa**]. Include în propoziţii cuvintele evidenţiate. Despre ce sărbătoare e vorba?*

Lumea-i toată-n **sărbătoare,**
Ceru-i plin de ciocârlii,
Vin Floriile cu **soare**
Şi soarele cu Florii.

Vasile Alecsandri

2. *Citeşte îmbinările de cuvinte. Alcătuieşte propoziţii.*

• Ramuri **de** → salcie, finic, brad, stejar

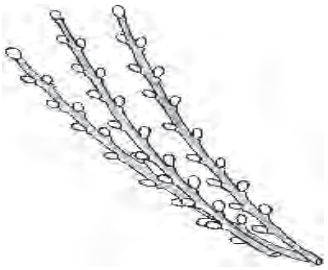
Ramuri → verzi, înflorite, uscate, tinere

• Duminica Floriilor, zeiţa Flora, Fecioara Maria.

3. *Priveşte desenele. Citeşte propoziţiile. Observă sensul cuvintelor evidenţiate. Alcătuieşte propoziţii asemănătoare.*

Am văzut la mătuşa Vera nişte **mâţişori** drăgălaşi.

Am adus nişte **mâţişori** de salcie**.**

Salcie → pletoasă, plângătoare, înverzită

Spune ce copac e oare,
Cel cu ramuri plângătoare?
Dacă vrei să îl priveşti,
Lângă apă îl găseşti.

Nota bene!

floare – a **în**flori – Flora – Floriile
semn – semnificaţie – a semnifica
sărbătoare – a sărbători – sărbătorit

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 137 07.09.2020 15:57:57

4. *Citeşte informaţia. Cum se numeşte această sărbătoare în limba ta?*

În mitologia romană Flora era zeiţa florilor, dar şi a rodirii cerealelor, pomilor fructiferi şi a plantelor din grădini. În cinstea ei se organizau serbările de primăvară Floralia, devenite în creştinism Floriile.

5. *Citeşte informaţiile. Care dintre ele este absolut nouă pentru tine?*

- Meşterii populari împletesc din crenguţele uscate (nuielele) de salcie diverse coşuri, iar din lemnul acesteia confecţionează linguri.
- Scoarţa copacului de salcie este denumită şi „aspirina naturii”.
- Pe malul drept al râului Prahova, România se află o salcie de aproximativ 200 de ani.

6. *Citeşte legenda. De ce Maica Domnului a binecuvântat salcia?*

Binecuvântarea salciei

Atunci când Maica Domnului, cu sufletul plin de durere, a pornit la drum să-şi vadă fiul a trebuit să treacă peste un râu. Pe mal era o salcie[1]. Maica Domnului a rugat salcia să se facă punte[2] peste apă, ca să poată trece. Salcia şi-a aplecat crengile deasupra apei, astfel a ajutat-o pe Maica Domnului să treacă pe malul[3] celălalt.

În semn de mulţumire, a binecuvântat[4] salcia şi a hotărât ca ramurile ei să fie duse la biserică, în ziua de Florii, an de an.

De atunci, crengile de salcie nu lipsesc de la sărbătoarea de Florii. Ele semnifică[5] ramurile de finic[6] şi de măslin[7] cu care l-au întâmpinat oamenii pe Iisus Hristos când intra în Ierusalim.

Ramurile de salcie (mâţişorii[8]) sunt duse la biserică, unde sunt sfinţite[9]. Se spune că ele au puteri miraculoase[10]. Oamenii le păstrează în casă pentru protecţie şi alungarea spiritelor[11] rele.

[1] **salcie** – ива
[2] punte – *sin.:* pod îngust
[3] **mal** – берег
[4] **a binecuvânta** – благословить
[5] **a semnifica** – *sin.:* a însemna
[6] finic – *sin.:* palmier
[7] **măslin** – оливковое дерево
[8] **mâţişori** – *aici:* ramuri de salcie înflorite
[9] **sfinţit** – освященный
[10] **miraculos** – *sin.:* fantastic
[11] spirit – дух

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 138 07.09.2020 15:57:58

Reprodu!

7. *Citeşte enunţurile în care:*

a) se descrie peste ce a trecut Maica Domnului;
b) se arată atitudinea binevoitoare a salciei;
c) se spune despre semnificaţia ramurilor de finic şi de măslin;
d) se vorbeşte despre o tradiţie.

8. *Răspunde la întrebări.*

a) De ce era tristă Maica Domnului? b) Pe unde trebuia să treacă ea? c) Ce creştea pe malul râului? d) Cum a ajutat-o salcia pe Maica Domnului? e) La ce sărbătoare sunt folosite ramurile de salcie?

9. *Povesteşte legenda răspunzând la întrebările de la ex. 8.*

Rezumă!

10. *Intitulează fiecare fragment. Vezi cheiţa.*

11. *Povesteşte fragmentul care te-a impresionat.*

12. *Improvizează un dialog cu colegul tău/ colega ta despre tradiţiile de Florii.*

- Salcia
- Obstacolul întâlnit
- Ajutorul salciei
- Binecuvântarea salciei
- Floriile

Model

– Salut, Cristina!
– Salut, Veronica!
– Mie mi-a plăcut legenda, dar ție?
– Da, e o legendă frumoasă.
– Ce tradiții se păstrează în familia ta de Florii?
– Bunica merge la biserică cu ramuri de salcie. Acolo le sfințește și le aduce acasă, apoi ne atinge pe cap cu ele, ca să fim sănătoși cu toții.
– Și bunica mea face la fel.

Meditează!

13. *Povesteşte părinţilor, bunicilor legenda despre salcie.*

– Dragă Luri! Sunt atât de fericită! Am reuşit s-o ajut pe Maica Domnului ca să treacă peste râu. Astfel, ea îşi va găsi mai repede fiul. M-a binecuvântat...

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 139 07.09.2020 15:57:58

14. *În ziua de Florii îşi sărbătoresc ziua numelui fetele ce poartă nume de flori. Alege un nume şi scrie o felicitare.*

14.1. *Ce ramă ai alege pentru felicitarea scrisă de tine? Argumentează.*

Model

Dragă Margareta!

Te felicit cu ocazia Zilei numelui. Îţi doresc sănătate, succese la învăţătură şi să ai prieteni adevăraţi.

Cu drag, a ta prietenă
Narcisa

Liliana
Dumitriţa
Margareta
Lăcrămioara
Brânduşa
Narcisa
Florica

15. *Ce obiceiuri asemănătoare au etniile voastre?*

Scrie!

16. *Extrage din legendă şi scrie propoziţiile ce conţin pronume demonstrative de apropiere.*

17. *Alcătuieşte enunţuri cu îmbinările de cuvinte propuse.*

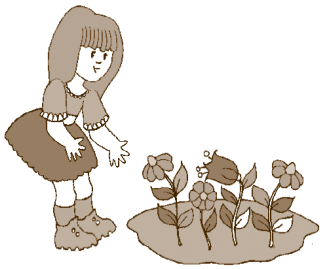
Repere

- Obiceiul **acesta**
- râul **acesta**
- salcia **aceasta**
- sărbătoarea **aceasta**
- crenguţele **acestea**
- mâţişorii **aceştia**

18. *Completează propoziţiile cu pronumele demonstrative cerute.*

a) Crenguţele ... de salcie au înflorit în vază. b) Salcia a ajutat-o pe Maica Domnului să treacă peste apa ... . Obiceiul ... este vechi.
(aceasta, acestea, acesta).

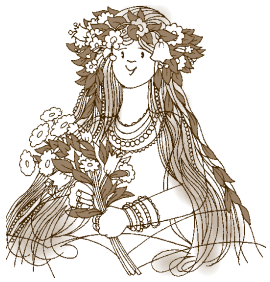
19. *Alcătuieşte şi scrie un dialog analogic.*

– Nicoleta, îţi plac prenumele Lilia, Viorica, Margareta, Violeta?
– Da, **acestea** sunt şi nume de flori.
– Care sunt florile tale preferate?
– Sănduţo, îmi plac florile **acestea**, margaretele.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 140 07.09.2020 15:57:59

20. *Descrie imaginea alăturată în 3–4 propoziţii. Utilizează şi pronume demonstrative de apropiere.*

21. *Scrie cuvinte ce ar caracteriza comportamentul salciei.*

Salcia:
ascultătoare
...

21.1. *Argumentează succint trăsăturile/calităţile enumerate.*

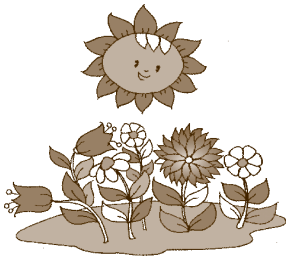
Informează-te!

– Luri, ştii că s-au păstrat mai multe tradiţii legate de Florii? Ascultă!

– Ce surpriză mi-ai pregătit de data aceasta?

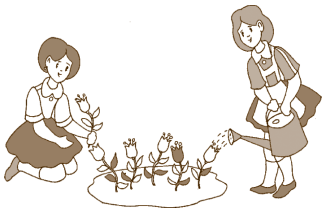
22. *Priveşte imaginile. Citeşte informaţiile.*

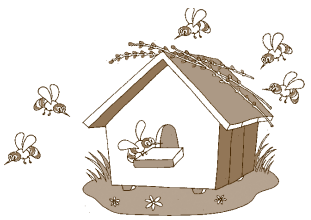
☐ Cum va fi vremea în ziua de Florii, aşa va fi şi în ziua de Paşti.

☐ De Florii, în unele localităţi, oamenii leagă mărţişoarele de crenguţele unui măceş sau ale unui pom fructifer.

☐ În sâmbăta Floriilor fetele sădesc flori, ca să le meargă bine tot anul.

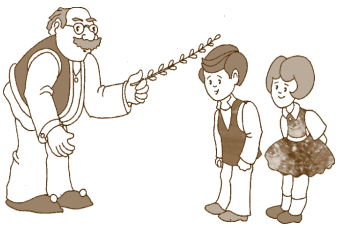

☐ Mâţişorii sfinţiţi se pun pe straturile unde s-au plantat legume, ca protecţie contra viermilor, şi pe stupi, ca albinele să facă mai multă miere.

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 141 07.09.2020 15:57:59

□ În unele localităţi crenguţele de salcie se pun sub streaşina casei. Dacă tună şi fulgeră, oamenii afumă casa cu ele, ca fulgerul să nu o atingă.

□ Când se întorc de la biserică, după ce au sfinţit mâţişorii, părinţii ating capul copiilor zicând: „Nu te ating eu, ci mâţişorii, ca să nu uiţi că de azi într-o săptămână e Paştele“.

22.1. *Identifică cuvintele necunoscute. Găseşte-le sensul în dicţionar. Alcătuieşte propoziţii cu două dintre ele.*

21.2. *Redă informaţia care ţi-a plăcut.*

23. ***Întrebare pentru campioni:***

Cum crezi, de ce creşte salcia cu ramurile în jos şi de ce i se zice **salcie plângătoare**?

Un om, o viaţă, un destin

24. *Citeşte informaţia. Cine a fost Gavriil Bănulescu-Bodoni?*

Gavriil Bănulescu-Bodoni (1746–1821), născut la Bistriţa, judeţul Cluj. A fost episcop al Moldovei şi Ţării Româneşti (1792) şi mitropolit al Basarabiei (1812–1821). A înfiinţat o tipografie la Chişinău şi a contribuit la publicarea volumelor: „Liturgie”, „Ceaslov”, „Biblia” ş.a. Din iniţiativa sa, la Chişinău a fost deschis un seminar teologic.

Teme pentru acasă

- ✓ *Alcătuieşte propoziţii folosind cuvintele de la* ***Nota bene!***
- ✓ *Caracterizează (oral sau în scris) salcia în 4–5 enunţuri.*
- ✓ *Povesteşte conţinutul legendei.*
- ✓ *Relatează cum se sărbătoreşte acest obicei în localitatea ta.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 142 07.09.2020 15:58:00

EVALUARE SUMATIVĂ

Foarte bine | Bine | Suficient

1. *Citeşte cuvintele date. Scrie printr-un cuvânt/îmbinare de cuvinte ce înseamnă pentru tine:*

patria – _____; mama – _____;
strămoşii – _____; prietenii – _____.

1.1. *Alcătuieşte o propoziţie cu una dintre îmbinările scrise.*

_____

2. *Completează propoziţiile cu formele adecvate ale pronumelor personale.*

a) Pe Ştefan cel Mare poporul (el) … -a numit Ștefan cel Mare şi Sfânt.
b) El (ei) … -a bătut pe duşmani în 34 de lupte.
c) Domnitorul a construit cetăți și mănăstiri, (ele) ... -a întărit cu mare grijă.
d) D. Cantemir (noi) ... -a lăsat lucrări de istorie, geografie, matematică.
e) Cele zece limbi el (ele) ... -a învățat, aflându-se la Constantinopol.
f) Membrii Academiei din Berlin (el) ... -au numit „rege între filozofi și filozof între regi”.

3. *Prezintă, în 5–6 enunțuri, un loc preferat din Chişinău sau din localitatea ta.*

_____
_____
_____
_____

4. *Descrie în 3–4 enunțuri Drăgaica sau Paparuda.*

_____
_____

5. *Citeşte versurile lui Grigore Vieru. Desenează, în spațiul liber, un simbol al patriei. Prezintă-l.*

Ţărişoara mea,
Ţara mea de pace,
Care mult îmi place,
Dorul meu şi inima!

6. *Rezolvă rebusul şi vei afla cine vin la noi de sărbători.*

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 143 07.09.2020 15:58:00

PROIECT

Chișinăul este cel mai important oraș din republică. Realizează, cu un coleg/ o colegă, o prezentare succintă a orașului Chișinău, începând de la prima atestare documentară. Folosiți imagini, fotografii, colaje, muzică despre capitală.

Prenume, nume, data

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 144 07.09.2020 15:58:01

AUTOEVALUARE

CRITERII DE SUCCES	INDEPENDENT	GHIDAT DE PROFESOR	CU MAI MULT AJUTOR
Pot citi corect, fluent, conștient texte la temă.			
Pot construi îmbinări de cuvinte.			
Pot alcătui propoziții la temă, folosind vocabularul nou.			
Pot identifica în text și selecta unele informații.			
Pot întreba și răspunde la întrebări.			
Pot solicita informații.			
Pot prezenta un loc vizitat în Chișinău sau în altă localitate.			
Pot descrie Chișinăul, unele persoane cu și fără repere, folosind pronume demonstrative.			
Pot prezenta o persoană/o personalitate cu și fără repere.			
Pot descrie obiceiuri și tradiții populare.			
Pot reda conținutul unui text/fragment.			
Pot să-mi exprim cele mai deosebite impresii, sentimente, opinii.			
Pot oferi sfaturi în anumite situații.			
Pot conversa despre Chișinău, despre alte localități cunoscute, despre tradiții.			
Pot caracteriza personaje, persoane.			
Pot redacta urări, felicitări unei persoane sau unei localități.			
Pot găsi similitudini cu tradițiile altor etnii.			
Pot formula concluzii referitoare la o anumită activitate.			
Pot dialoga despre subiectele învățate.			

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 145 07.09.2020 15:58:01

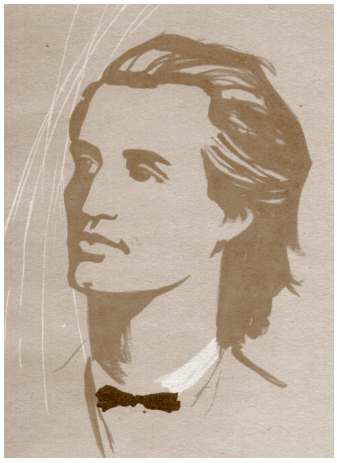
Rugăciune

Crăiasă alegându-te
Îngenunchem rugându-te:
Înalță-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie;
Fii scut de întărire
Şi zid de mântuire,
Privirea-ți adorată
Asupră-ne coboară
O, maică prea curată
Şi pururea fecioară,
Marie!

Noi, ce din mila sfântului
Umbră facem pământului,
Rugămu-ne-ndurărilor,
Luceafărului mărilor;
Ascultă-a noastre plângeri,
Regină peste îngeri,
Din neguri te arată,
Lumină dulce, clară,
O, maică prea curată
Şi pururea fecioară,
Marie!

Mihai Eminescu

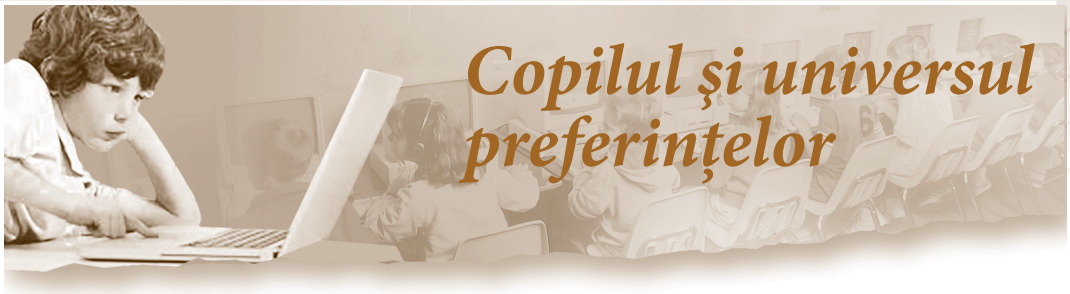
Închinare la Luceafărul poeziei româneşti

Unde eşti, bade Mihai?
Trece altă primăvară…
Peste gura cea de rai
Flori de tei se scutur iară…
Unde eşti, bade Mihai?

Dumitru Matcovschi ***Ilustraţie de Igor Vieru***

Unit_4_Copilul_Si_Patria.indd 146 07.09.2020 15:58:01

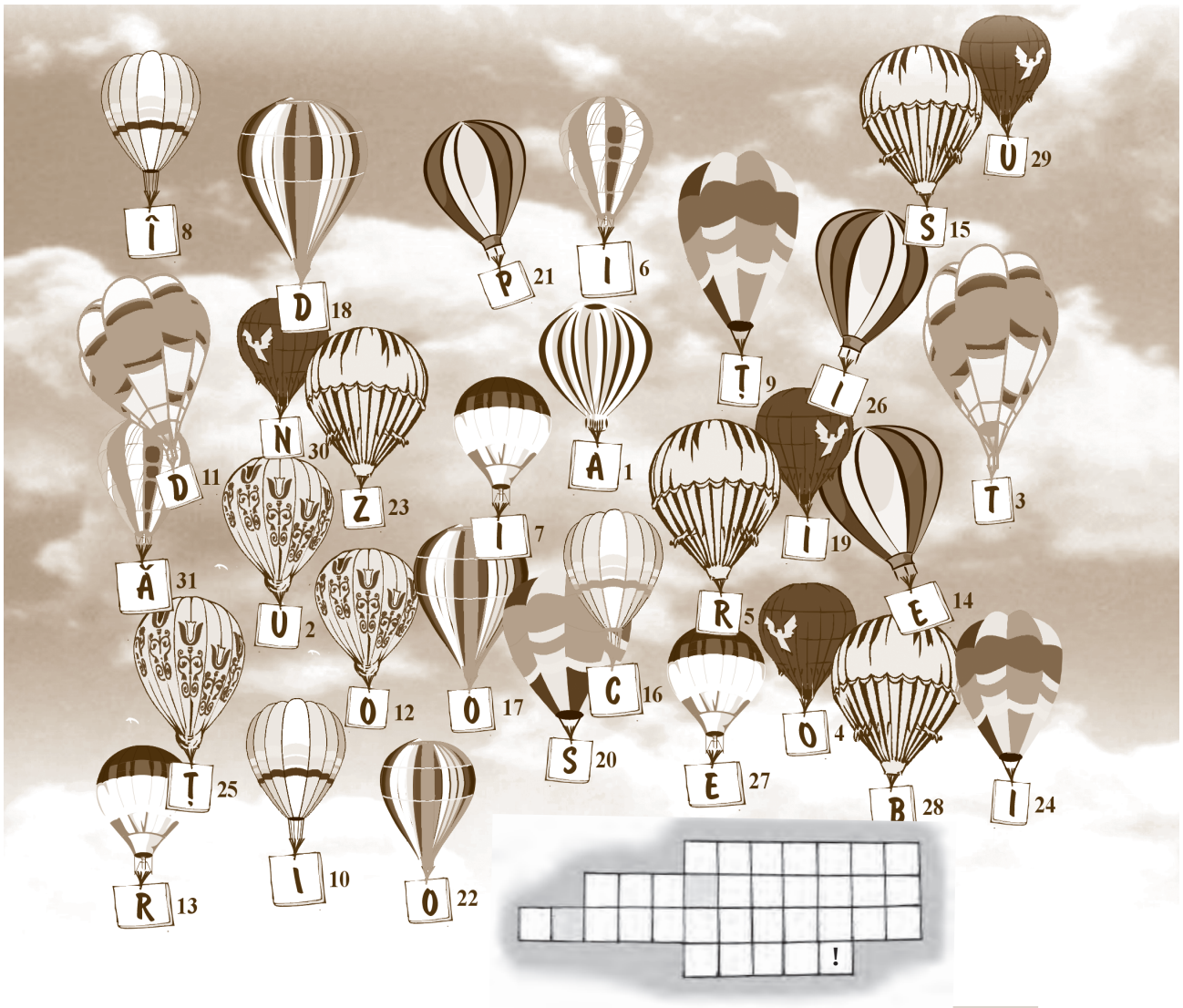

Copilul și universul preferințelor

Jocuri de inteligență

DACĂ-I COPIL, SĂ SE JOACE....

1. *Jocul:* **„MESAJUL POZITIV”**. *Aranjează literele în ordinea indicată de cifre. Vei descoperi un mesaj!*

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 147 07.09.2020 15:59:06

2. Jocul: **„FORMEAZĂ CÂT MAI MULTE CUVINTE”.**

Regulile jocului:

Se joacă în perechi/grup.

- Pe baza literelor unui cuvânt, se alcătuiesc alte cuvinte.
- Litera **a** poate fi folosită și ca **ă, â; t** ca **ț; s** ca **ș.**
- Durata jocului este de 2–3 min.
- Se citesc cuvintele. Se exclud cele care coincid și la alți jucători. Rămân valabile doar cuvintele care nu se repetă la alți copii.
- Se consideră învingător acel elev căruia îi rămân mai multe cuvinte scrise.

Model

binecuvântare
cuvânt, bine, cine, vânt, tare, care, bare, bec, ren, vineri, vie, câine etc.

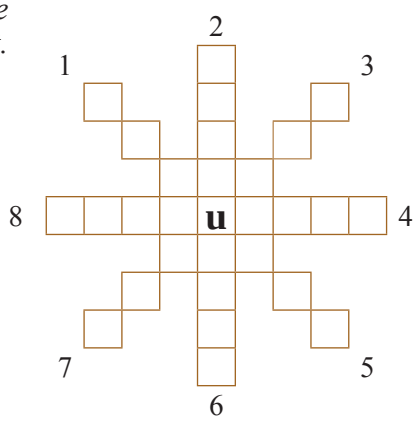
– Luri, să le propunem copiilor niște cuvinte.

– Bine zici, Mihaela! Iată niște cuvinte productive: moștenire, învățătură, călătorie, sărbătoare, Floriile, mărime, încercare.

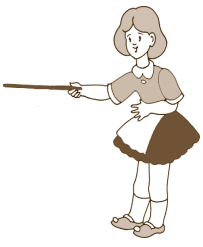
3. Jocul: **„U” – LITERĂ COMUNĂ.** *Completează spațiile libere în așa fel, încât „U” să fie, pentru unele cuvinte litera de început, iar pentru altele, cea de sfârșit.*

1. Soarele, când apune, este...
2. Sinonimul cuvântului *muncă*.
3. Nume de băiat.
4. Sinonimul cuvântului *orășenesc*.
5. Antonimul cuvântului *greu*.
6. Antonimul cuvântului *umed*.
7. Antonimul cuvântului *frumos*.
8. După trei vine...

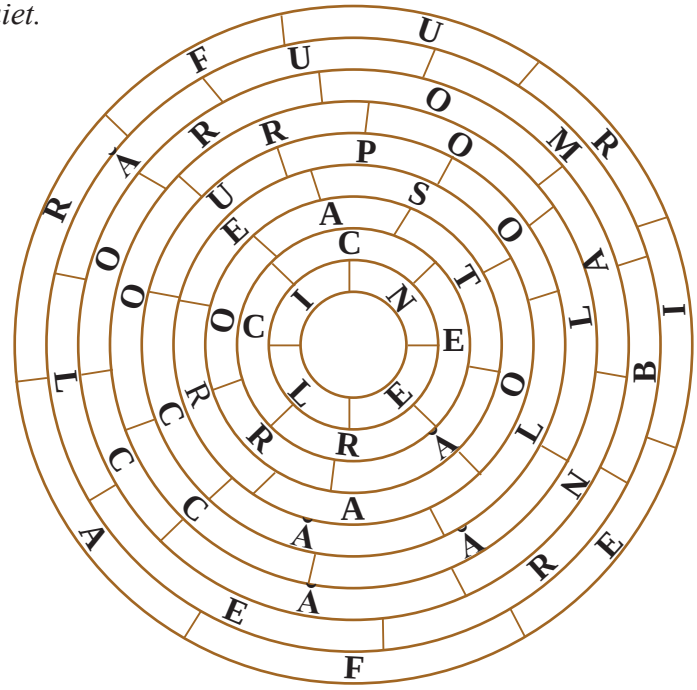
4. Jocul: **„CAUTĂ ȘI GĂSEȘTE”** *ascunde un proverb despre muncă, spus de bunicii Mihaelei. Găsește-l, e și pentru tine!*

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 148 07.09.2020 15:59:06

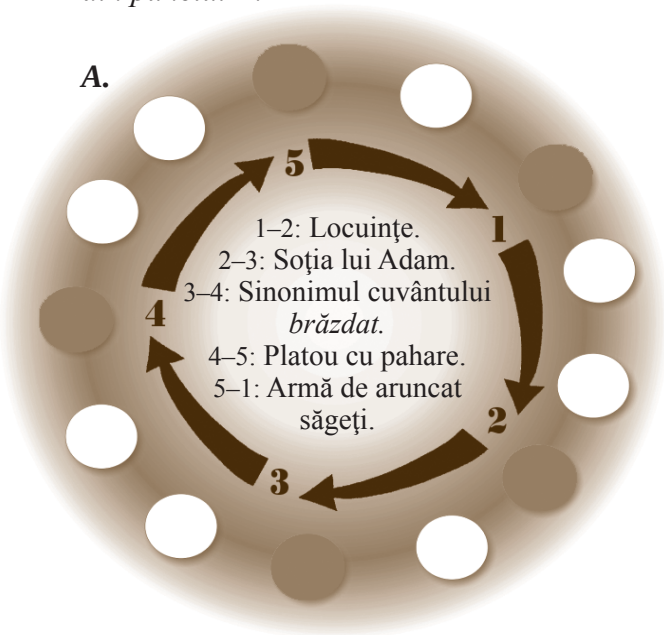
5. *Jocul: „LUCRURI/OBIECTE ROTUNDE”. Identifică în fiecare cerc câte un cuvânt şi scrie-l în caiet.*

5.1. *Imaginează-ţi că primeşti în dar unul dintre obiectele: un cerc pentru sport, un inel, o coroniţă de pus pe cap sau o umbrelă. Exprimă-ţi, în 3–4, enunţuri mulţumirea şi atitudinea faţă de obiectul ales.*

6. *Jocul: „CERCUL REBUSIST”. Înscrie cuvintele după cum indică săgeţile. Citeşte apoi doar literele din cerculeţele colorate şi vei afla cuvântul sinonim celui din punctul B.*

A.

B.

1	2	3	4	5

Negură – fenomen specific dimineţilor de toamnă.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 149 07.09.2020 15:59:06

7. *Citeşte ce spune Luri.*

înflorire

a înflori

joc

– *Prietene drag, grupează cuvintele de pe nouraşi. Scrie-le în caiet.*

jucător

floare

Florii

roditor

jucărie

roadă

florărească

a rodi

florărie

– *Ai reuşit? Acum include cuvintele dintr-o familie într-un text coerent.*

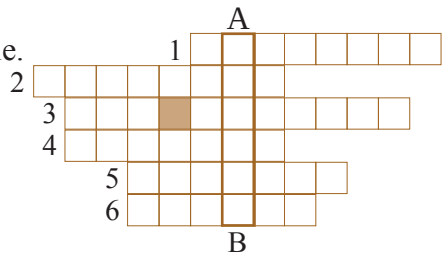
a se juca

rodnic

8. *Jocul:* ***„PRIETENA COPIILOR”****. Completează careul pe orizontală şi vei afla, pe verticală A–B, cine este cea mai devotată prietenă a copiilor.*

1. Scrie cărți.
2. Cu ajutorul acestei cărți înveți literele.
3. A scris povestea *Capra cu trei iezi*.
4. Bunicii le povestesc nepoților.
5. Învelișul protector al cărții.
6. Din ei se produce hârtia.

9. *Eşti cel mai isteţ/ cea mai isteaţă? Pronunţă atunci în ritm grăbit frământările de limbă propuse.*

- La casa ciutureanului din Ciutureni este o ciutură cioturoasă.
- Pruteanu poartă palton purtat prin părțile Prutului.

- A răsărit răsărita la răsăritul soarelui.
- A venit Bucurel bucuros de la București.
- Găinușa nouă are nouă ouă.
- Opt oameni aduc o oală goală.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 150 07.09.2020 15:59:07

10. *Lexicolaje sau cuvinte* ***„TRASE PE SFOARĂ".*** *Citeşte lexicolajele. Descifrează cuvintele ce se ascund în ele. Alcătuiţi şi voi lexicolaje asemănătoare (lucraţi în echipe).*

Lexicolajele sunt cuvinte diferite ca sens, dar care se rostesc împreună, deoarece sfârşitul cuvântului precedent e şi începutul următorului cuvânt.

Exemplu: ***Fri(că)milă***
(Frică, cămilă)

- ceaţărăcoarecreaţierimăces.
- fluturecetatemămicălătorieşire.

11. *Citeşte ghicitoarea-glumă. Interpretaţi-o pe roluri (lucraţi în perechi).*

– Într-o casă erau **Nimeni** şi **Nimica.**
Niciunul vine, bate la uşă şi fuge.
Cei din casă s-au speriat şi **Nimeni** a ieşit pe fereastră, iar **Nimica –** pe uşă.
Acum să-mi spui cine a mai rămas în casă.
– Dacă au ieşit amândoi, n-a rămas nimeni!
– Ţi-am spus că **Nimeni** a ieşit pe fereastră!
– Nimica atunci n-a rămas!
– **Nimica** a ieşit pe uşă!
– Dar Niciunul?
– El a fugit.
– Atunci cine să rămână?
– Păi, dacă au ieşit toţi din casă, n-a rămas casa pustie?
– Aşa-i!
– Acesta şi era răspunsul: a rămas casa pustie!

12. *Jocul:* ***„CUVINTE-ÎNSUŞIRI.*** *Din fiecare rând de litere plasat pe orizontală, formează cuvinte-însuşiri.*

12.1. *Scrie un text, din 5–6 enunţuri, în care să descrii un măr cu ajutorul cuvintelor formate.*

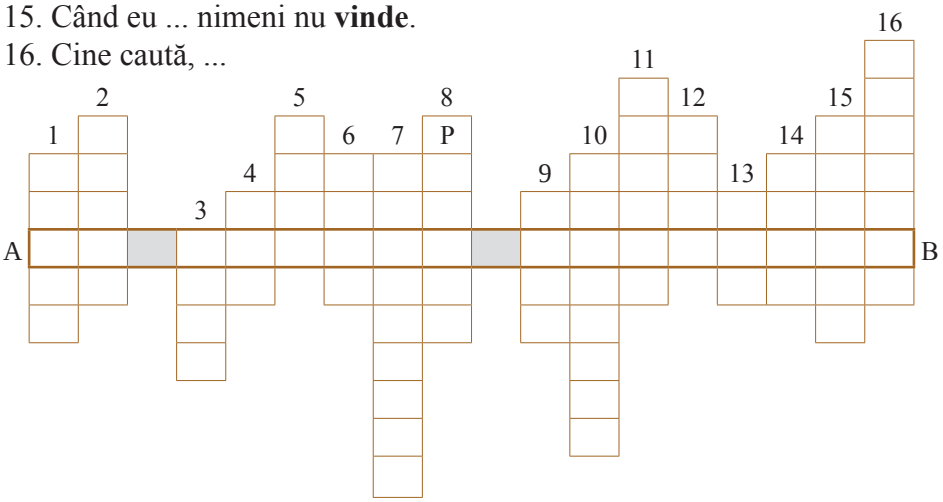
12.2. *Alcătuieşte un joc asemănător, referitor la cuvintele:* carte, ghiozdan, laptop.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 151 07.09.2020 15:59:07

13. *Jocul:* ***„PROVERBE CU ANTONIME”.*** *Completează spațiile libere pe verticală cu antonimele cuvintelor evidențiate și veți citi pe orizontala A–B:* Ce este un proverb.

1. Din **lung** ... poți face, iar din ... **lung** – niciodată.
2. Vântul ... norii și tot vântul îi **risipește**.
3. **Rău** cu **rău** și ... cu ... se însoțesc.
4. Cât ..., atâta **iei**.
5. Cine dorește ... pierde și pe cel **puțin**.
6. Apele cele ... înghit pe cele **mici**.
7. ... laudă **începutul**.
8. **Râde** și leagă, ... și dezleagă.
9. ... are ochi, **noaptea** are urechi.
10. Ce înveți la ..., aceea știi la **bătrânețe**.
11. Ei se ..., ei se **iartă**.
12. Când se ..., parcă **vine**.
13. **Negru** pe ...
14. A ierta e **ușor**, a uita e ...
15. Când eu ... nimeni nu **vinde**.
16. Cine caută, ...

13.1. *Selectează 2–3 proverbe care, legate între ele, pot alcătui un text.*

Model

Cât dai, atâta iei, iar cine dorește mult, pierde și pe cel puțin.

– Prietene drag! Ţi-am propus mai multe jocuri. Care dintre ele ţi-a plăcut cel mai mult?

– Aş vrea să ştiu şi eu ce jocuri preferaţi. Sunteţi copii inteligenţi. Propuneţi şi voi câte un joc.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 152 07.09.2020 15:59:07

Filme cu desene animate îndrăgite

A OPTA MINUNE

1. *Citeşte textul. Pronunţă corect sunetele [**d**], [**t**], [**n**].*

Disneyland Park este primul parc de distracţii, aflat în statul american, California. Este un parc cu tematică care a fost proiectat şi construit sub conducerea directă a lui Walt Disney.

Disneyland, timp de 65 de ani, este unul dintre cele mai căutate parcuri de distracţii din lume, având milioane de vizitatori. Ideea de a construi un loc de distracţii a apărut într-o duminică, atunci când Walt Disney vizita un parc împreună cu fiicele sale Diane şi Sharon. În timp ce ele făceau o plimbare, tatălui i-a venit ideea de a crea un loc în care adulţii şi copiii lor ar putea merge să se distreze împreună.

1.1. *Tu ce informaţii interesante ştii despre Disneyland?*

2. *Priveşte imaginile. Recunoaşte personajele îndrăgite. Cu cine dintre ele ai vrea să te întâlneşti? De ce?*

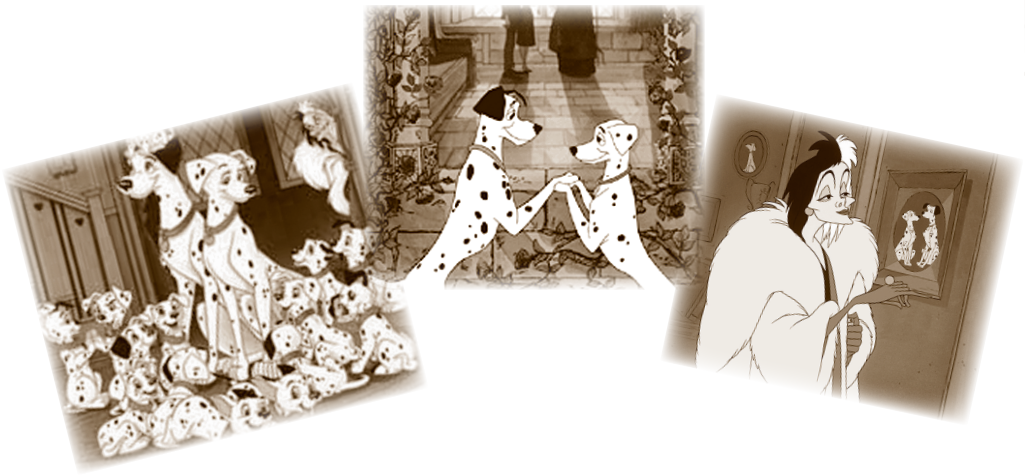
2.1. *Numeşte filmele cu desene animate în care întâlnim aceste personaje. Povesteşte despre unul dintre ele.*

Repere

- Îmi place să vizionez…
- Prefer să mă uit…
- Doresc să văd…
- Sunt curios/curioasă să aflu…
- Pot să privesc de mai multe ori…

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 153 07.09.2020 15:59:08

3. *Privește imaginile de mai jos. Din ce film cu desene animate sunt extrase aceste secvențe? Redă conținutul uneia dintre ele.*

3.1. *Descrie personajul principal al acestui film.*

3.2. *Intitulează una dintre imagini.*

4. *Povestește un fragment îndrăgit dintr-un film cu desene animate vizionat recent.*

5. *Privește un fragment din filmulețul: Top 10 noi călătorii și atracții la Disneyland în 2019 (minutul 2–4).* https://www.youtube.com/watch?v=46MGw7vCpbU *Alcătuiește un dialog împreună cu un coleg/ o colegă.*

Model

– Ți-a plăcut filmulețul?
– Desigur, Disneyland este un loc minunat.
– Dorești să ajungi acolo?
– Cred că la Disneyland dorește să ajungă fiecare copil.
– Care personaje de la paradă ți-au plăcut?
– O, mi-au plăcut toate personajele. Sunt încântat(ă).

6. ***Să ne jucăm.*** *Descrie personajul tău preferat dintr-un film cu desene animate, iar colegii tăi îl vor recunoaște și ghici.*

Model

El este un copil mic care, într-o seară de vară, a intrat în vizuina lupilor. Tatăl Lup și Mama Lupoaică l-au îndrăgit. Și l-au primit în familia lor. Copilul creștea împreună cu puii de lup pe care îi considera drept frații săi.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 154 07.09.2020 15:59:08

7. *Ce fel de filme preferi? Alege şi argumentează în 1–2 enunţuri.*

Filme
- cu desene animate
- cu păpuşi
- cu Moş Crăciun

Filme
- poveşti
- cu/despre animale
- ...

8. *Priveşte imaginea cu personajele din filmul „Madagascar”. Numeşte-le.*

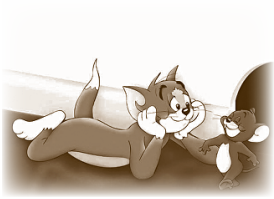

8.1. *Care, în opinia ta, este cel mai simpatic personaj? De ce?*

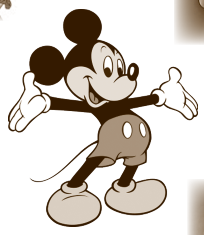
8.2. *Ce ai învăţat de la el?*

9. *Priveşte imaginile şi spune în care film joacă fiecare dintre personajele reprezentate.*

„Maria-Mirabela”

„Tom şi Jerry”

„Sylvester şi Tweety”

„Mica sirenă”

„Mickey Mouse”

„Cartea junglei”

9.1. *Care dintre aceste filme doreşti să-l vizionezi încă o dată? De ce?*

10. *Aminteşte-ţi cel mai interesant film cu desene animate pe care l-ai vizionat. Prezintă-l în 5–6 enunţuri.*

Repere

- cum se numeşte filmul;
- unde l-ai vizionat;
- când l-ai vizionat;
- care sunt personajele principale;
- de ce ţi-a plăcut acest film etc.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 155 07.09.2020 15:59:08

Reţine!

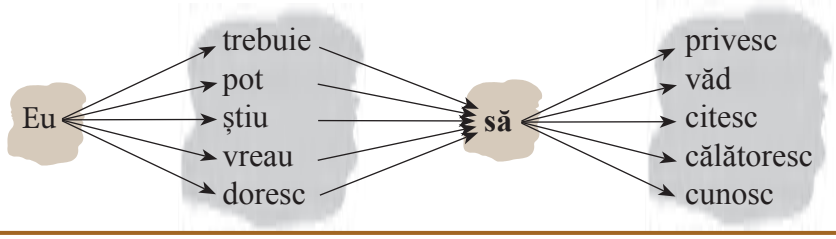
MODUL CONJUNCTIV, TIMPUL PREZENT
(СОСЛАГАТЕЛЬНОЕ НАКЛОНЕНИЕ)

A. COMPARĂ!

Indicativ prezent	Conjunctiv prezent	Indicativ prezent	Conjunctiv prezent
A învăța		A vedea	
eu învăț	să învăţ	eu văd	să văd
tu înveți	să înveţi	tu vezi	să vezi
el, ea învață	să înveţe	el, ea vede	să vadă
noi învățăm	să învăţăm	noi vedem	să vedem
voi învățați	să învăţaţi	voi vedeţi	să vedeţi
ei, ele învață	să înveţe	ei, ele văd	să vadă
A merge		A privi	
eu merg	să merg	eu privesc	să privesc
tu mergi	să mergi	tu privești	să priveşti
el, ea merge	să meargă	el, ea privește	să privească
noi mergem	să mergem	noi privim	să privim
voi mergeți	să mergeţi	voi priviți	să priviţi
ei, ele merg	să meargă	ei, ele privesc	să privească

B. Conjunctivul present se formează din prezentul indicativ al verbului de conjugat şi conjuncția *să*: **să învăț, să merg, să văd, să privesc, să citesc, să fac, să povestesc, să ajut, să călătoresc, să lucrez** etc.

C. De cele mai multe ori conjunctivul este precedat de următoarele verbe:

D. Exemple de utilizare

Timpul prezent	Timpul conjunctiv prezent
El **privește** un film pentru copii.	El **vrea să privească** un film pentru copii.
Ea **privește** un film nou.	Ea **dorește să privească** un film nou.
Ei **privesc** filmul Peter Pan.	Ei **preferă să privească** filmul „Peter Pan”.
(acțiune reală, sigură)	(acțiune posibilă, proiectată, dar nerealizată încă)

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 156 07.09.2020 15:59:09

Scrie!

11. *Construieşte îmbinări de cuvinte, apoi propoziţii.*

A vrea **să** – vizioneze / … / …

A prefera **să** – ştie / … / …

12. *Citeşte şi observă alternanţele sonore. Alcătuieşte 3-4 enunţuri cu verbe la conjunctiv prezent.*

El aș**ea**ptă – el să aș**te**p**te**
Ea spun**e** – ea să spună
Ei vorb**e**sc – ei să vorb**ea**scă
El călător**e**ște – el să călător**ea**scă
Ea vin**e** – ea să vină
Ei văd – ei să v**a**dă

13. *Scrie verbele din paranteze la conjunctiv prezent.*

a) Întors acasă, Geppetto a început (a ciopli) păpuşa şi a botezat-o Pinocchio. După ce a botezat păpuşa, Geppetto a început (a lucra) cu stăruinţă şi i-a făcut întâi părul, apoi fruntea şi ochii.

b) Cel mai mult Mowgli prefera (a merge) cu Bagheera în desişul pădurii şi (a privi) cum pantera îşi dobândeşte prada.

c) Puiul de leu urma (a moşteni) tronul tatălui său şi (a fi) regele tuturor animalelor.

14. *Completează spaţiile libere cu verbe la conjunctiv prezent.*

a) Eu vreau ... acest film cu desene animate.
b) Ei trebuie ... regimul zilei.
c) Irina are nevoie ... la magazin.
d) Tu vrei ... acest desen animat încă o dată?
e) E necesar ca ele ... diferite rebusuri.
f) Ar fi bine ca băieţii ... cărţile la bibliotecă.
g) Ea poate ... lucrul la ora 8.
h) El nu poate ... acest lucru.

(a viziona, a merge, a respecta, a vedea, a duce, a rezolva, a face, a începe)

15. *Răspunde la întrebări (oral sau în scris).*

a) Unde vrei să călătoreşti?
b) El vrea să meargă la film?
c) Ce carte doreşti să citeşti?
d) Cât timp poate să dureze jocul?
e) Când trebuie să ajungă colegii?
f) Ei vor să participe la concurs?
g) Tu poţi să fii amabil?
h) Unde doreşti să prezinţi slide show-ul?

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 157 07.09.2020 15:59:09

16. *Alcătuiește enunțuri după model.*

Ea merge la plimbare.	**A vrea a merge plimbare** **Elena vrea să meargă la plimbare.**
a vrea	a merge	la film, la bibliotecă, la prieteni
a putea	a asculta	muzică, o poezie
a dori	a privi	un peisaj, un film artistic
a reuși	a cumpăra	cărți, jocuri de masă
a începe	a transmite	un colet, cartea, fotografiile

17. *Scrie într-un text de 5–6 enunțuri, ce ai alege, dacă ți s-ar propune:*

- să citești o carte interesantă;
- să vizionezi filme cu desene animate/filme artistice pentru copii;
- să te joci în diverse jocuri.

Model

Eu aș alege să mă joc, să fac un puzzle cu un film. Îmi place filmul „Cartea junglei”. Pot să vizionez acest film de mai multe ori. Are un subiect neobișnuit. Peripețiile lui Mowgli m-au motivat să citesc cartea, de aceea vreau să fac și un puzzle cu filmul dat.

18. *Rescrie enunțurile.*

Model

Săptămânal privesc câte un film. Săptămânal vreau să privesc câte un film.

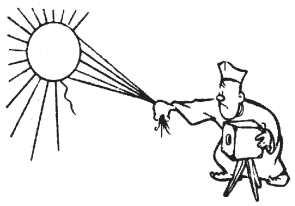
a) Alexandru ne propune jocuri de cuvinte.
b) Elena citește această carte.
c) Colegii privesc filmul „Povestea delfinului”.
d) Noi mergem la cinema.
e) Copiii privesc filme despre animale.

19. *Scrie un text, din 4–5 enunțuri, despre filmul tău preferat cu desene animate. Utilizează și verbe la conjunctiv prezent.*

Un om, o viață, un destin

Ion Popescu-Gopo (1923–1989), născut la București, cunoscut regizor român de film. A creat filme de animație de o mare originalitate, printre care: „Scurtă istorie”, „Șapte arte”, „Homo sapiens”, în rolul personajului principal fiind Omuleţul. „Maria-Mirabela” este un film româno-sovietic. Coloana lui sonoră este scrisă de Eugen Doga, versurile de Grigore Vieru. Ion Popescu-Gopo a primit numeroase premii internaţionale.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 158 07.09.2020 15:59:09

Îmi place muzica

A IUBI MUZICA ÎNSEAMNĂ A-ŢI ASIGURA UN SFERT DE FERICIRE.
Jules Renard

1. *Alcătuieşte îmbinări de cuvinte, apoi enunţuri.*

Muzică – uşoară, ..., ...

Compozitor – celebru, ..., ...

2. *Citeşte enunţurile. Observă sensul cuvintelor evidenţiate.*

Nicoleta cântă la **vioară**.
Eugen a învăţat să cânte la **violoncel**.
Compozitorul este mereu în **proces de creaţie**.
Muzica este prima şi cea mai mare dragoste a sa.
Creaţia muzicală a lui Eugen Doga cuprinde multe genuri.

3. *Completează enunţurile:*

a) A avut parte de profesori buni ,…
b) Cartea poate fi a mea, dar şi a …
c) A cântat la violoncel şi la …
d) Eugen Doga este un compozitor talentat,…

Nota bene!

Talent – talentat
celebru – a celebra
excelent – fantastic
extraordinar – divin
frumos – minunat
a plăcea – a prefera
creaţie – a crea – creator
muzică – muzical – muzician
compozitor – a compune
vis – a visa – visător
drag – a îndrăgi – dragoste
a crea – creator – creaţie

Compară!

muzică – музыка	vals – вальс
talent – талант	taraf – тараф
gen – жанр	popularitate – популярность

4. *Priveşte imaginile. Memorează cuvintele evidenţiate.*

vioară, scripcă

Violoncelul este mult mai mare decât vioara.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 159 07.09.2020 15:59:09

5. *Citeşte textul şi spune care este semnul celebrităţii unui compozitor.*

Eu vreau să compun muzică

... Am avut acest vis[1] de mic copil – să compun[2] o muzică atât de frumoasă, încât să mă laude[3] toţi. Visul a rămas.

Mie îmi plac toate genurile muzicale. Dar valsurile îmi plăceau încă din

copilărie, încă de acolo, din sat, unde am auzit pentru prima dată taraful şi am îndrăgit[4] valsul.

Cred în creaţia[5] care îmi aduce plăcere şi fericire. Când scriam muzica la baletul „Luceafărul”, dormeam câte 15 minute pe zi. E greu de crezut[6]. Dansam, plângeam, săream prin cameră. Când creezi, nu te poţi opri.

Pentru mine, locul unde compun muzica nu are absolut nicio importanţă. Muzica la filmul „Maria Mirabela” am compus-o în nişte condiţii grele, într-un frig cumplit[7], la un pian vechi. În ciuda acestor condiţii, a ieşit o muzică excelentă[8].

Probabil, că a fi celebru[9] este să-ţi auzi muzica interpretată pe scenă, dar şi în stradă.

O doamnă mi-a povestit o întâmplare petrecută la Paris: un artist al străzii cânta „Cascada din Paris”, melodie de-a mea, şi, fiind întrebat ce cântă, a spus că e vorba de un vechi vals franţuzesc. Nu e acesta semnul[10] celei mai mari popularităţi?

Extrase din interviuri

[1] **vis** – мечта
[2] **a compune** – сочинять
[3] **a lăuda** – хвалить
[4] **a îndrăgi** – полюбить
[5] **creaţie** – творчество
[6] e greu de crezut – трудно поверить
[7] **cumplit** – *sin.:* groaznic
[8] **excelent** – *sin.:* minunat
[9] **celebru** – известный
[10] semn – знак

Reprodu!

6. *Citeşte enunţurile în care se spune:*

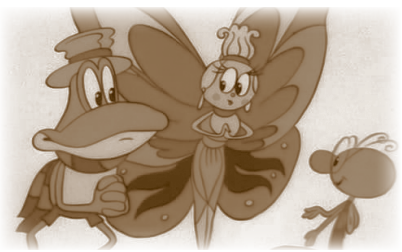
a) despre visul viitorului compozitor;
b) că a îndrăgit valsul;
c) cum lucra la baletul „Luceafărul”;
d) unde compune cel mai bine maestrul;
e) despre popularitatea muzicii lui Eugen Doga.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 160 07.09.2020 15:59:09

Secvenţe din filmul pentru copii „Maria-Mirabela”

Maria şi Mirabela

Oache şi Omide

7. *Citeşte fragmentul în care se vorbeşte despre filmul „Maria-Mirabela”.*

8. *Răspunde la întrebări folosind textul.*

a) Care era visul lui Eugen Doga?
b) Ce gen muzical a îndrăgit încă din copilărie?
c) Ce sentimente ne trezește creația?
d) Unde poate fi auzită/ascultată muzica lui Eugen Doga?

8.1. *Redă conţinutul textului în baza întrebărilor.*

9. *Demonstrează, în baza textului, că Eugen Doga este un compozitor celebru.*

Rezumă!

10. *Propune un alt titlu pentru acest text.*

10.1. *Argumentează titlul propus.*

11. *Rezumă textul citit în baza reperelor.*

Visul unui copil	Muzica îndrăgită	Baletul „Luceafărul”	Filmul „Maria-Mirabela”	Semnul popularității

12. *Caracterizează-l pe compozitorul Eugen Doga în baza informațiilor din text.*

13. *Anul 2017 a fost declarat anul „Eugen Doga” în Republica Moldova, în semn de omagiu adus marelui artist. Cu ocazia jubileului, Poșta Moldovei a emis plicuri cu marcă fixă „Eugen Doga – 80 de ani” de la naştere şi un timbru personalizat. Expune-ți părerea despre acest eveniment.*

Meditează!

14. *Compozitorul Eugen Doga se descrie în felul următor: „Sunt un romantic veşnic nemulțumit de sine, mereu în proces de creație şi îndrăgostit la nebunie de muzică”. Selectează argumente din textul citit în susținerea acestei descrieri.*

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 161 07.09.2020 15:59:09

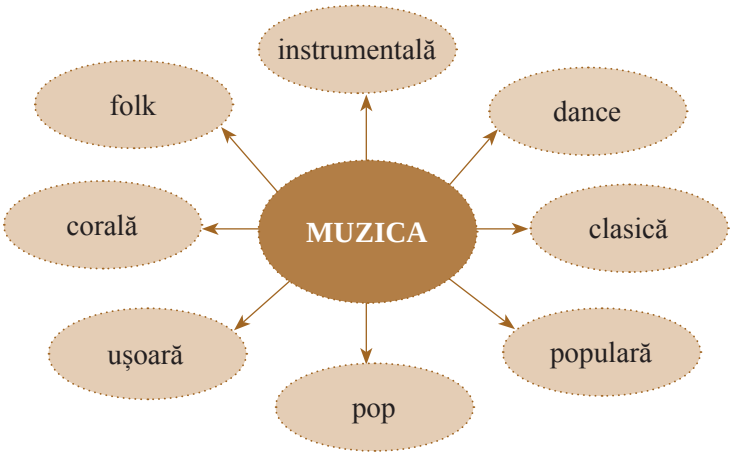
15. *Scrie 5–6 întrebări pe care ai dori să le adresezi compozitorului.*

16. *Maestrul este autorul coloanei sonore la peste 200 de filme artistice:* ***Singur în fața dragostei, Casă pentru Serafim, Durata zilei, O șatră urcă la cer, Gingaşa şi tandra mea fiară, Anna Pavlova*** *ş.a.*
Discută cu părinții tăi despre muzica lui Eugen Doga. Prezintă colegilor opinia părinților despre aceasta.

17. *Ce gen de muzică preferi să asculți? Argumentează în 2–3 enunțuri.*

Model

Mie îmi place să ascult muzică instrumentală. Eu imi pregătesc temele pe fundalul unor piese liniştite. Astfel eu lucrez mai eficient.

18. *Care este interpretul tău preferat? Argumentează.*

19. *Copiii practică diferite activități extraşcolare. Tu ce activitate preferi? Argumentează în 4–5 enunțuri.*

20. *Alcătuiește un dialog cu colegul tău despre preferințe.*

Model

– Salut, Bogdan!
– Salut, Victor!
– Ce faci după lecții?
– Merg la școala de muzică.
– Ce instrument muzical înveți?
– Eu cânt la vioară.
– Îți place muzica?
– Da, extraordinar de mult! Dar ce preferințe ai tu?
– Eu fac un curs de robotică.
– Succes!
– Și ție, la fel.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 162 07.09.2020 15:59:10

Scrie!

21. *Citeşte propoziţiile. Alege şi scrie forma adecvată a pronumelor posesive.*

a) Caseta aceasta este (al meu, a mea). b) (Ai voştri, al vostru) colegi au plecat la concurs? c) Cea mai bună lucrare este (a noastră, ale noastre)! d) Ne întâlnim cu (al nostru, ai noştri) părinţi la cinema. e) (Ale noastre, al nostru) surori mergeau astăzi la concert.

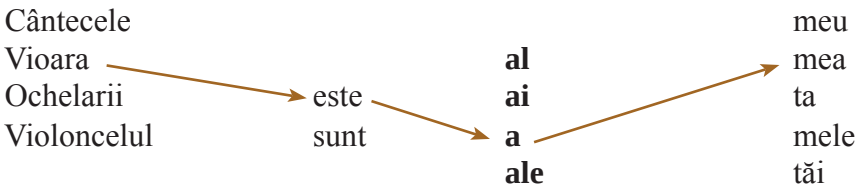
22. *Alcătuieşte enunţuri după modelul dat:*

Model

Sora ta este profesoară.
A mea este studentă.

a) Fraţii tăi sunt liceeni. b) Hainele tale sunt moderne. c) Muzica lui e preferată de noi. d) Caseta ta e nouă. e) Prietenii tăi sunt devotaţi. f) Cartea ta e scumpă. g) Cântecele voastre sunt pe gustul tinerilor.

23. *Alcătuieşte enunţuri după model:*

24. *Scrie în spaţiile libere pronume posesive însoţite de articole posesive adecvate contextului.*

a) … vecini ascultă muzică populară.
b) I-am ascultat pe … la concurs.
c) Cântecele acestea se deosebesc de …
d) Tatăl ei este medic, … este muzicant.
e) – … sunt CD-urile acestea?
– Da, …, iar acelea sunt …

25. *Ascultă câteva melodii scrise de compozitorul Eugen Doga. Scrie, în 5–6 enunțuri, emoțiile trezite de aceasta muzică.*

Model

Muzica compozitorului Eugen Doga este sensibilă și sinceră. Ea este vibrantă și te emoționează. Această muzică îți creează o stare de bine și de liniște. Cel mai mult îmi plac valsurile „Gingașa și tandra mea fiară” și „Gramofon”. Eugen Doga este un compozitor genial.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 163 07.09.2020 15:59:10

Informează-te!

26. *Citeşte şi află mai multe despre celebrul compozitor Eugen Doga.*

■ Operă muzicală a compozitorului se prezintă astfel: muzică pentru circa 200 de filme artistice, de animaţie, documentare şi televizate; 13 spectacole de teatru; trei balete; 200 de cântece de muzică uşoară, 75 de valsuri înregistrate, 10 tangouri, 12 coruri a cappella ş.a.

■ Astăzi, Eugen Doga este academician, artist al poporului, laureat al Premiului Naţional, Cavaler al Ordinului Republicii. Este decorat cu medalia „Mihai Eminescu”, ordinul Steaua României în grad de ofiţer, Medalia de Aur „Omul secolului XX” (SUA).

■ Compozitorului-academician Eugen Doga i-a fost decernată cea mai înaltă distincţie a elitei intelectualilor din Sankt-Petersburg, „Tichia Maestrului”. Festivitatea s-a desfăşurat pe Piaţa Palatului din capitala de nord a Rusiei.

Secvenţă din filmul „Luceafărul“

■ Conform unei decizii UNESCO, valsul „Gingaşa şi tandra mea fiară” al lui Eugen Doga este recunoscut drept una dintre cele patru capodopere muzicale ale secolului XX, Ronald Reigan, fostul preşedinte al SUA, considerându-l drept cel mai bun vals al secolului respectiv.

■ Strada pietonală Eugen Doga este singura din Chişinău consacrată unei personalităţi în viaţă.

26.1. *Unde şi când ai audiat valsul lui Eugen Doga „Gingaşa şi tandra mea fiară”? Ce emoţii ţi-a trezit această piesă muzicală?*

26.2. *Alcătuieşte o definiţie proprie a valsului.*

Model

Valsul este regele dansului.

Strada pietonală
Eugen Doga

Teme pentru acasă

- ✓ *Citeşte textul. Formulează 5–6 întrebări pentru marele compozitor.*
- ✓ *Răspunde oral la întrebările din exerciţiul 8.*
- ✓ *Alcătuieşte un text, din 6–7 enunţuri, despre compozitorul Eugen Doga.*

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 164 07.09.2020 15:59:10

Călătoriile, o pasiune

ACEST COLȚ DE PĂMÂNT ÎMI SURÂDE. (*l. română*)
ANGULUS RIDET. (*l. latină*)

1. *Citeşte cuvintele. Alcătuieşte enunţuri cu cele evidenţiate.*

Egretă-albă	viteză mare	**petale roze**
pasăre mică	**balenă-albastră**	animal oceanic

2. *Formează propoziţii cu îmbinările de mai jos:*

A acumula – cunoştinţe, energie, bogăţii

pământ, grâu, copac – uscat

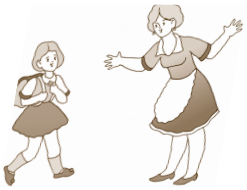
3. *Priveşte desenele. Citeşte enunţurile. Observă sensurile verbelor* ***a se desface, a-şi desface.***

Porumbelul **îşi desface** aripile, **căci** vrea să zboare.

Floarea **se desface** dimineaţa.

Mama **îşi desface** braţele **şi** o întâmpină pe Mihaela.

Nota bene!

a face – a **des**face
a suci – a **răs**uci
a râde – a **sur**âde

ţine

susţine

Compară!

sticlă – стекло	crevete – креветки
oceanic – океанский	gigantic – гигантский
rezervor – резервуар	bazin – бассейн
	deltă – дельта

4. *Citeşte enunţurile. Obeservă sensul cuvintelor evidenţiate.*

Mama a pus hainele **la uscat.**
Sunt maşini de spălat rufe care **le** şi **usucă**.
În depărtare se vedea **uscatul**.
În pădure era un covor de **frunze uscate**.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 165 07.09.2020 15:59:10

5. *Citeşte informaţiile, urmăreşte ce continente, ţări au vizitat Mihaela şi Luri în timpul călătoriei în jurul lumii. Ce cunoştinţe noi au acumulat? Cum crezi, călătoria lor a fost într-adevăr incitantă* (увлекательное)*? Argumentează.*

În jurul lumii

Colibri – pasărea-muscă

Aceste păsări foarte mici trăiesc în America. Au penele frumoase şi strălucitoare. Colibri are lungimea de până la 9 cm. Zboară în mod obişnuit, **dar şi** cu spatele înainte, cu capul în jos... Viteza[1] pe care o dezvoltă[2] colibri se datorează nectarului pe care îl bea din flori. Face câte 80 de bătăi[3] din aripi pe secundă. **Dacă** omul ar consuma atâta energie cât cheltuieşte[4] un colibri în timpul zborului, el ar trebui să mănânce 150 kg de hamburgeri pe zi.

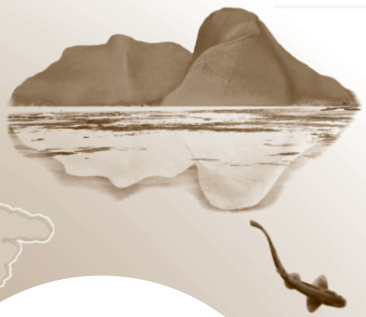
Victoria-regală[5]

este o floare de apă ce se întâlneşte în America de Sud. Frunzele ei gigantice au diametrul de 2 m **şi** pot susţine[6] o greutate de 50 kg. Mărimea florii atinge în diametru 40 cm. Floarea se desface[7] seara, având nuanţă albă, **iar** spre dimineaţă petalele[8] devin roze. Ziua floarea se închide, **dar** seara se deschide din nou, având o culoare roşie-zmeurie. În dimineaţa a doua floarea devine purpuriu-închisă **şi** se lasă sub apă.

Egreta[9]-mare-albă

se întâlneşte în delta Dunării. E o pasăre de peste 1 m în lungime, **deşi** cântăreşte numai 2 kg. Cauza sunt penele ei de o frumuseţe rară: pufoase, lungi **şi** răsucite[10]. De dragul acestor pene erau vânate sute şi mii de egrete. E una dintre păsările rare din deltă, de aceea în prezent este ocrotită[11] de lege.

– Mihaela, cred că avem o călătorie neobişnuită!

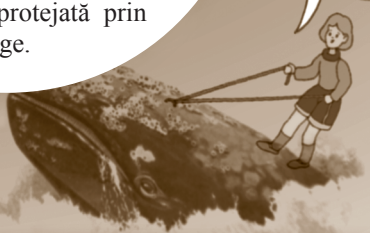
Copacul-de-sticlă

se întâlneşte în savanele din Australia. În tulpina groasă, de forma unei sticle, în perioada ploioasă se acumulează[12] apă. Tulpina copacului este un fel de rezervor, **deoarece** apa este apoi folosită în perioada uscată[13] a anului.

Balena-albastră[14]

este cel mai mare animal oceanic. Ea atinge în lungime 30–33 m **şi** o greutate de 150–190 t. Este de 25 ori mai mare decât elefantul african – cel mai mare animal al uscatului[15]. Balena-albastră mănâncă zilnic 4 t de crevete. Înainte vreme era vânată pentru grăsimea[16] ei **şi** dinţii gigantici, **dar** astăzi este protejată prin lege.

– Adevărat, Luri, călătoria este extraordinară!

[1] **viteză** – скорость
[2] a dezvolta – развивать
[3] bătaie – удар
[4] **a cheltui** – израсходовать
[5] **victoria-regală** – кувшинка
[6] a susţine – поддерживать
[7] a se desface – *sin.:* a înflori
[8] **petală** – лепесток
[9] **egretă** – эгретка (птица)
[10] răsucit – скрученный
[11] **a ocroti** – *sin.:* a păzi
[12] **a (se) acumula** – накапливать (-ся)
[13] **uscat** – засушливый
[14] **balena-albastră** – синий кит
[15] **uscat** (pământ) – суша
[16] grăsime – жир

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 167 07.09.2020 15:59:11

Reprodu!

6. *Citeşte:*

a) propoziţiile care descriu victoria-regală;
b) propoziţiile ce caracterizează balena-albastră;
c) informaţia despre copacul-de-sticlă;
d) informaţia care te-a impresionat.

7. *Răspunde la întrebări folosind informaţiile.*

a) Unde se întâlneşte egreta-albă-mare? b) Ce se acumulează în tulpina copacului-de-sticlă? c) Cu ce se alimentează pasărea colibri? d) Câte zile stă înflorită victoria-regală? e) Câte tone de crevete mănâncă zilnic balena-albastră?

8. *Descrie pasărea colibri folosind şi expresii din text.*

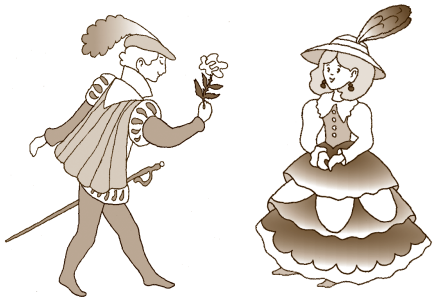
9. *Relatează, în baza întrebărilor de la ex. 7, ce au aflat Mihaela şi Luri în timpul călătoriei lor în jurul lumii.*

Rezumă!

10. *Intitulează fiecare text.*

Model

- Pasărea de buzunar;
- Floarea-„curcubeu”;
- O pană pentru prinţesă.

11. *Adresează 2–3 întrebări unor „personaje” din informaţiile citite.*

12. *Reprodu, în numele Mihaelei, una dintre informaţii. Cum crezi, care i-a plăcut mai mult? De ce?*

13. *Improvizează un dialog cu Mihaela despre călătoria sa imaginară.*

Model

– Mihaela, ţi-a plăcut călătoria?
– Foarte mult. A fost o călătorie de neuitat. Balena înoată atât de repede!
– Ai văzut plante sau păsări deosebite?
– M-a impresionat în special victoria-regală şi copacul de sticlă.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 168 07.09.2020 15:59:11

Meditează!

14. *Concurs:* ***Cine prezintă mai interesant?***
Selectează una dintre informaţiile citite şi prezint-o.

15. *Cum crezi, cu ce mijloc de transport au putut să călătorească Mihaela şi Luri. Oare din ce loc şi-au început ei călătoria?*

16. *Care este* ***cartea de vizită*** *a: Egiptului, Chinei, Romei, Parisului, Sankt-Petersburgului, Chişinăului?*

17. *Reciteşte maxima latină de la începutul temei. Care „colţ de pământ” vizitat de Mihaela şi Luri îţi place? De ce?*

18. *Improvizează un dialog după replicile date.*

– ...
– Am călătorit pe Nistru cu vaporaşul.
– ...
– Am pornit de la Vadul-lui-Vodă.
– ...
– Am ajuns şi la Cetatea Sorocii.
– ...

Reţine!

CONJUNCŢIILE COORDONATOARE
(СОЧИНИТЕЛЬНЫЕ СОЮЗЫ)

Conjuncţia coordonatoare face legătura dintre două părţi de propoziţie omogene sau dintre două propoziţii independene una de alta.

Conjuncţiile coordonatoare: **şi, iar, sau, dar, ori, însă, ci, deci, nici, aşadar** etc.

Scrie!

19. *Extrage din informaţiile la temă trei propoziţii care conţin conjuncţii coordonatoare.*

20. *Citeşte textul de mai jos. Scrie în spaţiile libere conjuncţiile potrivite.*

ŞI IAR DAR SAU

Drumul

Acesta e Drumul. Bun e Drumul. Îi lasă pe toţi să meargă. Drumul trăieşte culcat, ... pe deal se scoală în picioare ... se uită în cer dacă nu vine Ploaia.

Spiridon Vangheli

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 169 07.09.2020 15:59:11

21. *Citeşte enunţurile. Numeşte conjuncţiile utilizate.*

a) Îmi place muzica și sportul.
b) E ușor de zis, însă e greu de făcut.
c) Vei veni la noi astăzi sau mâine?
d) Călătoria cu trenul este mai lungă, dar mai sigură.
f) Mai aşteptăm sau plecăm?
g) Vom merge la munte și vom vedea peisaje minunate.

22. *Completează enunțurile cu conjuncțiile potrivite.*

a) Vei merge la teatru ... la film.
b) Vreau să câștig concursul ... să obțin un premiu.
c) Îmi pare rău, ... îmi cer iertare.
d) Filmul mi-a plăcut mie, prietenilor ... colegilor mei.
e) Cunosc bine cântecul, ... îl voi interpreta reușit.

(și, sau, așadar, deci)

23. *Alcătuieşte 2–3 propoziţii, utilizând îmbinările de cuvinte din ex. 1. Foloseşte şi conjuncţii coordonatoare.*

24. *Găseşte în text sinonimele cuvintelor:* ***protejată, a folosi, a înflori, a consuma.***

24.1. *Alcătuieşte enunţuri cu două dintre ele.*

25. *Identifică conjuncțiile coordonatoare, apoi înlocuiește-le cu altele potrivite ca sens. Memorează 2–3 poverbe, la alegere.*

a) Fă-ți prieteni noi, dar nu-i uita pe cei vechi.
b) Munca te ridică, iar lenea te strică.
c Nu de bani să te plângi, ci de minte.
d) Toți copacii înfrunzesc, dar mulți din ei nu rodesc.
e) Rădăcina este amară, dar roadele ei sunt dulci.
f) De ascultat ascultă și pe alții, dar să ai mintea ta.

26. *Citiți dialogul. Alcătuiți unul similar. Utilizați și conjuncții.*

– Cu cine pleci în călătorie?
– Plec cu părinții și cu sora mai mică.
– Unde veți călători?
– Vom călători în România, la Brașov.
– Plecați cu mașina sau cu autocarul?
– Cu mașina, dar e bine și cu autocarul.
– Ce program aveți?
– Vom vizita Castelul Bran, Castelul Peleș, Castelul Pelișor.
– Veți face și drumeții?
– Desigur, vom face drumeții montane și plimbări zilnice, deoarece în Poiana Brașov aerul este foarte curat.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 170 07.09.2020 15:59:11

Informează-te!

27. *Vrei să cunoşti mai multe lucruri despre vietăţile pe care le întâlneşti pe paginile manualului? Citeşte.*

□ **Bufniţa** este cea mai mare pasăre răpitoare de noapte. O trădează ochii galbeni-portocalii mari şi strigătele ascuţite. Mănâncă şoareci, **deci** este o pasăre folositoare.

□ La fel ca şi pasărea colibri, **papagalii** sunt bijuteriile colorate ale pădurilor tropicale.

28. *Dacă vrei să vezi cum îşi scoate melcul coarnele, spune-i poezioara:*

Melc, melc, codobelc,
Scoate coarne boureşti
Şi te du la baltă,
Şi bea apă caldă;
Şi te du la Dunăre,
Şi bea apă tulbure;
Şi te du la mare,
Şi bea apă tare;
Şi te du la munte,
Şi bea apă limpede.

Un om, o viaţă, un destin

29. *Citeşte textul. Ce ai mai putea spune despre navigatorul portughez? Identifică enunţurile care conţin conjuncţii. Citeşte-le.*

Fernando Magellan (aproximativ 1480–1521), portughez de origine. A fost susţinut de către regele Spaniei Carlos I în căutarea celei mai scurte căi din Spania spre India. Magellan a făcut prima călătorie în jurul Globului. Expediţia, care a durat aproape 3 ani, a confirmat faptul că Pământul are forma unei sfere. Din cele 5 vase şi 265 de navigatori, în Spania s-a întors numai vasul „Victoria” cu doar 18 oameni istoviţi şi zdrenţăroşi. Strâmtoarea descoperită de el între America de Sud şi insula Ţara de Foc a fost numită mai târziu strâmtoarea Magellan.

Teme pentru acasă

- ✓ *Citeşte informaţiile. Formulează întrebări în baza lor.*
- ✓ *Improvizează un dialog, din 5–6 replici, cu o persoană care a fost într-o călătorie interesantă.*
- ✓ *Descrie, în 5–6 propoziţii, victoria-regală.*

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 171 07.09.2020 15:59:11

Îmi place să călătoresc

CĂLĂTORIILE – TE LASĂ FĂRĂ CUVINTE

1. *Citește cuvintele. Pronunță corect sunetul [**d**], [**t**], [**n**]. Alcătuiește îmbinări de cuvinte.*

Exotic, extraordinar, Glodeni, Ialoveni, Bulești, terestru, septembrie, peșteră, poveste, paradis, călătorie, pădure, animale, diferite, noapte.

2. *Privește desenele. Memorează cuvintele.*

stejar

nufăr

movilă

stârc, cocostârc

zimbru

egretă

3. *Citește enunțurile. Intuiește sensul cuvintelor evidențiate.*

Autobuzul este un mijloc de transport **terestru,** iar avionul – aerian.
Pe o **carte de vizită** se indică date personale: nume, prenume, număr de telefon.
Oamenii preistorici desenau pe pereții **peșterilor** animale, plante, scene de vânătoare.
Lectura este **pasiunea** mea, de aceea citesc câte 10 pagini zilnic.

Nota bene!

secol – veac
paradis – rai
bâtlan – stârc
proprietar – stăpân
a reveni – a se întoarce

secol – secular
domn – domnesc
a cânta – a (se) încânta
impresie – a impresiona
înălțime – a se înălța

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 172 07.09.2020 15:59:12

4. *Citeşte textul. Spune prin ce locuri a călătorit Gabriela.*

Descoperă Moldova!

Mă numesc Gabriela. Mie îmi place să călătoresc şi să aflu lucruri **noi**.

În vacanţă, împreună cu familia, am descoperit[1] locuri extraordinare[2] din Republica Moldova. Mai întâi am vizitat[3] Rezervaţia[4] „Pădurea Domnească” din raionul Glodeni. Aici am văzut stejari seculari şi zimbri, care sunt cele mai **mari** animale terestre din Europa.

M-a impresionat[5] „Suta de movile”, un monument excepţional[6] al naturii. Pe o distanţă de 8 kilometri poţi vedea peste 3500 de movile de diferite forme şi mărimi.

Am fost şi în „Ţara bâtlanilor”, un adevărat paradis al păsărilor care se află lângă satul Balatina. Am admirat[7] egreta mică, stârcul **cenuşiu** şi stârcul de noapte. Ca un magnet ne-a atras peştera de la Butești care a devenit cartea de vizită a acestui raion.

În acest an am descoperit şi un loc de poveste, „Lacul cu nuferi” din satul Bardar, raionul Ialoveni. Proprietarul[8] lacului are o pasiune aparte pentru flori. El a adus nuferi de diferite culori din mai multe ţări ale lumii. Aici cresc peste 50 de soiuri[9] ce înfloresc din luna mai până în luna septembrie. Am avut ocazia să mă plimb cu barca pe lac. M-au încântat[10] nuferii albi, roz, **roşii**, **albăstrui**, galbeni şi **aurii**.

Revenind acasă, am creat un colaj fotografic şi l-am intitulat „Impresii de călătorie”.

Dar tu, ce locuri deosebite ai descoperit?

[1] **a descoperi** – открыть
[2] **extraordinar** – необычайный
[3] **a vizita** – посетить
[4] **rezervaţie** – заповедник
[5] **a impresiona** – впечатлить
[6] **excepţional** – исключительный
[7] **a admira** – восхищаться
[8] proprietar – владелец
[9] soi – сорт
[10] a încânta – очаровать

Reprodu!

5. *Citeşte enunţurile în care se indică:*

a) prenumele fetei;
b) locurile vizitate de ea;
c) numărul movilelor;
d) titlul colajului;
e) denumirea păsărilor;
f) culorile nuferilor.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 173 07.09.2020 15:59:12

6. *Recitește unul dintre fragmentele redate prin imagini.*

Pădure de stejari

Suta de movile

Peștera Butești

Colonie de bâtlani

Lac cu nuferi

Zimbri

7. *Răspunde la întrebări:*
a) Ce pasiune are Gabriela? b) Cu cine a călătorit în vacanță? c) Ce localități a vizitat? d) Ce locuri deosebite a descoperit? e) Ce a încântat-o pe Gabriela? f) Cu ce s-a ocupat după călătorie? g) Răspunde la întrebarea din text a Gabrielei.

Rezumă!

8. *Scrie planul textului, folosind îmbinări de cuvinte.*

9. *Redă textul:*

- în baza planului elaborat;
- în numele părinților Gabrielei.

10. *Argumentează titlul textului.*

11. *Improvizează cu colegul/colega un dialog posibil între:*

- Gabriela și părinții ei în timpul plimbării pe „Lacul cu nuferi”;
- Gabriela și prietenii ei care admiră colajul fotografic.

Model

– Este un loc de poveste!
– Ai dreptate, nu am văzut niciodată atâția nuferi.
– Ce nuferi îți plac cel mai mult?
– Cred că nuferii aurii sunt extraordinari.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 174 07.09.2020 15:59:13

Meditează!

12. *Imaginează-ți că ești ghid la Rezervația „Pădurea Domnească” sau proprietarul „Lacului cu nuferi”, iar colegii tăi sunt vizitatori. Simulați o călătorie virtuală.*

Repere

Ghidul/ proprietarul	*Vizitatorii*
♦ Bine aţi venit! ♦ Trebuie să ştiţi că... ♦ Aici puteţi admira... ♦ Acest loc a devenit cartea de vizită a raionului.	♦ Cui aparţine ideea de a crea...? ♦ Cine are grijă de...? ♦ Ce animale, plante rare putem vedea aici? ♦ Ce proiecte de viitor aveţi?

13. *Descrie un obiectiv turistic din Republica Moldova pe care l-ai vizitat sau despre care ai citit.*

Repere

♦ Denumirea obiectivului turistic vizitat. ♦ Cu cine ai călătorit?	♦ Ce lucruri noi ai aflat? ♦ Ce ai văzut? ♦ Ce te-a impresionat?

14. *Examinează anunțul. Ești interesat de ofertă. Sună la agenția de turism și dialoghează pentru a afla detalii despre călătorie.*

Agenţia de turism „CĂLĂTORUL” vă propune tururi de vacanţă

Durata: 1-2 zile.
Excursii tematice: natură, istorie, cultură.
Forma călătoriei: în grup.
Mijloacele de transport: microbuz/autobuz.
Perioada: aprilie-octombrie.

Cetatea Soroca, interior

Casa-muzeu Alexandru Donici

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 175 07.09.2020 15:59:13

Să ne amintim!

ADJECTIVE CU PATRU FORME

Numărul / Genul	Singular	Plural	Exemple de adjective
Masculin Feminin	băiat□ amabil□ fată amabilă elev□deștept□ elevă deșteaptă nufăr□ alb□ petală albă	băieți amabili fete amabile elevi deștepți eleve deștepte nuferi albi petale albe	bun, deștept, curajos, inteligent, înțelept, rușinos, egoist, competent, captivant, puternic, serios, silitor, sănătos, bolnav, voios, respectuos, atent, îndrăzneț, rușinos, politicos

Reţine!

ADJECTIVE CU TREI ŞI DOUĂ FORME

(ПРИЛАГАТЕЛЬНЫЕ С ТРЕМЯ И ДВУМЯ ФОРМАМИ)

Adjectivul arată însuşirea unui obiect sau a unei fiinţe, însoţeşte şi determină un substantiv.

Adjective cu trei forme

Masculin	Feminin	Masculin, feminin
singular	singular	plural
mic□	mică	mici
adânc□	adâncă	adânci
drag□	dragă	dragi
lung□	lungă	lungi
larg□	largă	largi
nou	nouă	noi
roşu	roşie	roşii
auriu	aurie	aurii
cenuşiu	cenuşie	cenuşii

Adjective cu două forme

Masculin, feminin	Masculin, feminin
singular	plural
rece	reci
tare	tari
mare	mari
dulce	dulci
verde	verzi
moale	moi
subţire	subţiri
limpede	limpezi
fierbinte	fierbinţi

Scrie!

15. *Selectează din text îmbinările de cuvinte ce conțin adjective după model:*

Adjective cu patru forme	Adjective cu trei forme	Adjective cu două forme
Stejari seculari	...	...

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 176 07.09.2020 15:59:13

16. *Modifică enunțurile după model.*

Model

Floarea este roșie.	Florile sunt roșii.
a) Râul este adânc.	d) Satul este mare.
b) Câmpul este verde.	e) Fratele este mic.
c) Mărul este dulce.	e) Nufărul este roz.

17. *Scrie, în spațiile libere, adjective adecvate contextului.*

a) Satul bunicilor este un ... paradis.
b) Vara mă scald în lacul ..., toamna admir codrul cu frunze ... și ... .
c) Îmi place apa din fântâna bunicilor, care întotdeauna este ... și ... .
d) Aștept cu nerăbdare vacanța pentru a-mi vizita bunicii ... .

18. *Construieşte un text în baza unei imagini, la alegere. Vezi şi poezia „Fiind băiet păduri cutreieram” de Mihai Eminescu, pag. 183. Utilizează și adjective cu diferite forme.*

Model

În rezervația „Pădurea Domnească” sunt peste 40 de specii de animale, dintre care: cerbi, zimbri, mistreți, căprioare, fazani și alte animale. Am văzut cerbii, animale mari care au coarne ramificate. Ei sunt de culoare brun-roșcată. M-au impresionat stejarii seculari care au o vârstă de peste 250 de ani. Rezervația naturală este un loc pe care recomand să-l vizitați!

19. *Citeşte fragmentul din poezia „Lacul” de Mihai Eminescu. Transcrie versurile în caiet. Subliniază adjectivele.*

Lacul codrilor albastru
Nuferi galbeni îl încarcă;
Tresărind în cercuri albe
El cutremură o barcă.

19.1 *Alcătuieşte enunțuri cu adjectivele date.*

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 177 07.09.2020 15:59:13

20. *Descrie un animal sau o plantă prezentate în exercițiul nr. 2, utilizând adjective potrivite.*

Repere

mărime; formă; culoare; alte însușiri.

21. *Completează anunțul cu adjective potrivite contextului.*

Sunteți persoane dornice de călătorii? Vreți să descoperiți locuri noi?

Participați la concursul „Descoperă Moldova” și câștigați o excursie … . Veți admira lacuri … , câmpuri … cu maci … , lanuri cu spice … . Veți gusta apă … din cele mai … izvoare. Turiștii … și … vor trăi senzații … și vor culege impresii … .
(curat, auriu, deosebit, dulce, excepțional, gratuit, larg, limpede, mare, mic, rece, roșu, tare)

22. *Examinează situația și realizează sarcinile propuse, utilizând și adjective.*
În localitatea ta se va deschide, în curând, o pensiune turistică. Selectează două activități, din cele propuse, care ar putea să-i motiveze pe turiști să viziteze pensiunea. Prezintă-le, în 5–6 enunțuri.

Repere

Excursii, jocuri de orientare turistică, ateliere meșteșugărești, festivaluri culturale, program folcloric, târguri agricole, plimbări cu trăsura sau barca, pescuit, activități agricole și de îngrijire a animalelor, bucătărie tradițională, foc de tabără etc.

23. *Descrie un loc deosebit din localitatea ta.*

Repere

loc extraordinar; cartea de vizită;
monument al naturii; impresii deosebite;
un adevărat paradis; energie pozitivă.

24. *Realizați, în grup, un colaj fotografic cu tema „Impresii de călătorie prin Moldova”. Prezentați-l.*

Model

Împreună cu colegii am fost în excursie la Cetatea Soroca. Am făcut multe fotografii. Aici suntem la intrarea în cetate, iar aici, lângă vestita fântână, unde toți aruncă bănuți. Fiind la etajul al doilea, un coleg ne-a făcut o poză de jos, din curte. E o vedere impresionantă. Acesta este râul Nistru – o fotografie făcută din geamul cetății.

Călătoriți și veți avea multe amintiri de neuitat!

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 178 07.09.2020 15:59:13

Informează-te!

25. *Citește, apoi spune ce informații noi ai aflat despre Republica Moldova?*

- Republica Moldova ocupă locul șapte în lume între cele mai mari țări producătoare de nuci.
- Solurile negre (cernoziom) sunt printre cele mai fertile soluri din lume.
- În Grădina Botanică din Chișinău sunt peste 10 mii de specii de plante. Cele mai vizitate sectoare sunt grădina de trandafiri, de liliac, magnolie și cireș japonez (sakura).
- Peștera „Emil Racoviță”, din Criva, este a treia cea mai mare peșteră de ghips din lume și se află pe locul al optulea în clasamentul tuturor subteranelor gigantice de pe Terra.
- Cel mai bătrân copac de stejar numără peste 600 de ani.
- Există mai mult de 40 de parcuri cu diferite specii de arbori, plante exotice și lacuri.
- Pe râul Nistru există o insulă acoperită de o pădure pitorească.

26. *Citește versurile. Învață cântecul și interpretează-l împreună cu colegii.*

Leagănul meu e Moldova

Versuri: Maria Tofan-Bilici
Muzică și interpretare: Vitalie Dani

https://www.youtube.com/watch?v=t56aGyhB8W4

Mi-i scump pământul din străbuni lăsat
Cu nuci rotați, cu poamă fragă,
Cu obiceiuri sfinte de la sat
Și gingași prunci în leagăn.

Aici eu m-am născut, e casa mea,
De-aici nu voi pleca vreodată
Și cine te-a văzut, Moldova mea,
Vrăjit rămâne viața toată.

Refren:
Leagănul meu e Moldova,
Sufletul meu e Moldova,
Dragostea mea e Moldova,
Plaiul și slova, dulcele rai.

Spre chipul tău coboară raze mii
Și veșnic să lucească,
Și zâmbetul pe fețe la copii
Mereu să înflorească.

Mă rog să fie pace-n țara mea,
Să se-mplinească bobul – pâine
Și o credință-n suflet să ne dea
Lumina cea divină.

Refren:

Teme pentru acasă

- ✓ *Citește expresiv textul. Redă fragmentul care ți-a plăcut mai mult.*
- ✓ *Discută cu părinții despre un loc deosebit din Republica Moldova. Vezi reperele de la exercițiul nr. 12. Povestește colegilor despre acest loc.*
- ✓ *Prezintă o informație succintă despre zimbri sau nuferi, utilizând și adjective cu trei și două forme.*

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 179 07.09.2020 15:59:13

EVALUARE SUMATIVĂ

Foarte bine | Bine | Suficient

1. *Găsește, în informațiile la tema „În jurul lumii”, antonime pentru cuvintele:*
secetos _____, nord _____, dimineața _____, pitic _____.

1.1. *Alcătuiește enunțuri cu două perechi de antonime. Utilizează și conjuncții.*

_____

_____

2. *Subliniază conjuncțiile potrivite dintre paranteze.*

a) Îți plac jocurile de masă (sau, însă) jocurile de cuvinte? b) Vei privi filmul tău preferat, (ci, dar) mai întâi fă curat în cameră. c) Preferi muzica ușoară (așadar, ori) muzica pop? d) Mihaela a văzut în călătoria sa balena-albastră (și, nici) copacul de sticlă. e) Pe Gabriela au încântat-o nuferii de diferite culori, (sau, deci) i-a plăcut mult călătoria.

3. *Scrie o listă cu lucruri pe care trebuie să le ia/să le facă colegii tăi într-o călătorie.*

Ei trebuie să _____
E bine să _____
Ei au nevoie de _____
E important să _____

4. *Tradu în limba română. Alcătuiește două enunțuri cu unele dintre îmbinările de cuvinte traduse.*

Он должен писать, мы хотим посмотреть, она продолжает работать, они желают пойти, он не хочет увидеть, они начали играть.

_____

_____

5. *Descrie, în 5–6 enunțuri, un obiectiv turistic din Republica Moldova vizitat/ pe care vrei să-l vizitezi împreună cu familia ta.*

_____

_____

_____

_____

6. *Alcătuiește un text, din 6–7 enunțuri, despre una dintre ocupațiile tale preferate.*

_____

_____

_____

_____

_____

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 180 07.09.2020 15:59:14

PROIECT

Elaborează un traseu turistic care ar încadra 5 obiective culturale din Republica Moldova pe care ai vrea să le propui prietenilor tăi să le viziteze. Utilizează imagini, fotografii personale sau desene. Plasează mesaje motivaționale, de tipul: Călătorește pentru a cunoaște! Prezintă proiectul.

Prenume, nume, data

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 181 07.09.2020 15:59:14

AUTOEVALUARE

CRITERII DE SUCCES	INDEPENDENT	GHIDAT DE PROFESOR	CU MAI MULT AJUTOR
Pot înțelege instrucțiuni simple în cadrul unor jocuri.			
Pot solicita și oferi informații despre filme cu desene animate, călătorii, preferințe muzicale.			
Pot recunoaște personaje dintr-un text/film cu desene animate.			
Pot identifica după descriere persoane, locuri.			
Pot rezolva cuvinte încrucișate.			
Pot înțelege mesajul unor proverbe simple.			
Pot descrie obiecte, personaje, locuri vizitate în texte scurte și simple.			
Pot dialoga despre filme cu desene animate, jocuri preferate, locuri pe care le-am vizitat.			
Pot reda conținutul unor texte cu sau fără repere.			
Pot prezenta un film cu desene animate, un loc vizitat într-un text scurt și simplu.			
Pot exprima diverse preferințe.			
Pot mulțumi/răspunde la multumiri unei persoane pentru ceva.			
Pot scrie lizibil și corect în limba română.			
Pot manifesta interes pentru lectura diferitor tipuri de texte.			
Pot manifesta dorința de a utiliza informațiile aflate, în timpul comunicării cu cineva.			

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 182 07.09.2020 15:59:15

Fiind băiet păduri cutreieram

Fiind băiet păduri cutreieram
Şi mă culcam ades lângă izvor,
Iar braţul drept sub cap eu mi-l puneam,
S-aud cum apa sună-ncetişor:
Un freamăt lin trecea din ram în ram
Şi un miros venea adormitor.
Astfel ades eu nopţi întregi am mas,
Blând îngânat de-al valurilor glas.

Răsare luna,-mi bate drept în faţă:
Un rai din basme văd printre pleoape,
Pe câmpi un văl de argintie ceaţă,
Sclipiri pe cer, văpaie peste ape,
Un bucium cântă tainic cu dulceaţă
Sunând din ce în ce tot mai aproape...
Pe frunze-uscate sau prin naltul ierbii
Părea c-aud venind în cete cerbii. [...]

Mihai Eminescu

Închinare la Luceafărul poeziei româneşti

Eminescu

Când mă gândesc
cât de mult
ne iubise
izvoarele,
şi codrii,
şi doinele
ce-au fost a-l cunoaşte –
îmi vine să cred
că poeţii mari
îşi aleg
popoarele
în mijlocul cărora
au
a se naşte.

Nicolae Dabija

Ilustraţie de Igor Vieru

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 183 07.09.2020 15:59:15

Vocabular

Român – rus

A

abundent – обильный
acoperiș – крыша
a (se) acumula – накоплять(ся)
a (se) adânci – углублять(ся)
a adăuga – добавить
a ademeni – приманить
a admira – восхищаться
adorat – обожаемый
advers – враждебный
adult – взрослый человек
albăstrea – василек
a alege – выбирать
ales – избранный
alintat – избалованный
amabil – вежливый
ambulanță – машина скорой помощи
a (se) amărî – огорчать(ся)
a angaja – принимать на работу
anume – именно
a apărea – являться
a (se) apleca – наклонять(ся)
avere – богатство

B

balenă-albastră – синий кит
bancnotă – денежная купюра
barză – аист
bătaie – стук
benefic – благоприятно
a binecuvânta – благословлять
binecuvântare – благословение
boltă – свод
botișor – мордочка
brățară – браслет
bucium – бучум

C

capabil – способный
capodoperă – шедевр
a călca – ступать
cămin – общежитие
ceață – туман
a ceda – уступить
celebru – известный
cerb – олень
cetate – крепость
cetină – хвоя, ветвь
a cheltui – израсходовать
chiciură – иней
a (se) chinui – мучить(ся)
chipeș – статный
ciocârlie – жаворонок
a ciopli – вырезать
ciudat – странный
a câștiga – выигрывать, зарабатывать
a clătina – сдвинуть
clipă – миг
a colinda – колядовать
comoară – клад
a compune – сочинять
compuși – соединения
comun – общий
a se concentra – сосредоточиться
a considera – считать
a consola – утешать
a conta – полагаться
a conteni – остановить
cotitură – поворот
creație – творчество
credință – вера
crez – кредо
a-și croi drum – прокладывать себе дорогу
crevete – креветки
cuibușor – гнездышко, домик
cumplit – суровый, ужасный
curgător – текущий

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 184 07.09.2020 15:59:15

D

a da o mână de ajutor – помочь
dascăl – учитель
dăruire – преданность
a descoperi – раскрыть
a se desface – распускаться
destin – судьба
destul de – достаточно
a dezvolta – развивать
a dezlega – развязывать
dis-de-dimineaţă – рано утром
diriginte – классный руководитель
distins – особенный
divin – святой
dor – тоска

E

elefant – слон
edificiu – здание
e în regulă – хорошо
egretă – эгретка
enigmă – тайна
esenţă – сущность
a evolua – развиваться
excelent – превосходный
excepţie – исключение
excepţional – исключительный
expansiune – расширение
extraordinar – необычайный
extern – наружный
eveniment – событие

F

faptă – поступок
faţadă – фасад
febră – температура
feminin – женский
fermecat – волшебный
finic – финиковая пальма
fântână – колодец
fluture – бабочка
fluviu – река
fraged – хрупкий
freamăt – шелест
furtună – буря

G

generos – щедрый
gâză – насекомое
gratuit – бесплатный
graur – скворец
grăsime – жир
grindină – град
guvernare – правление

I

a ierta – простить
imediat – немедленно
imens – огромный
a impresiona – впечатлить
a impune – принуждать
a incita – возбуждать
indiferent – безразличный
a indica – указывать
ingenios – находчивый, смелый
a inaugura – создавать
insistenţă – настойчивость
a inspira – внушать
interjecţie – междометие
invidios – завистливый

Î

a (se) împăca – мирить(ся)
a împărţi – раздавать, делить
a (se) împiedica – спотыкаться
a încânta – очаровать
a încerca – пробовать
a (se) închina – поклонять(ся)
a se înconjura – окружить себя
(de) încredere – надёжный
încredere – доверие
a îndemna – призывать
îndemn – побуждение
a (se) îndepărta – отдалять(ся)
îndurare – сострадание

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 185 07.09.2020 15:59:15

a înfăptui – выполнять
a înființa – основывать
înfrângere – поражение
a îngenunchea – приклоняться
îngăduitor – терпеливый
înger – ангел
a îngâna – тихо напевать
a (se) îngrijora – тревожить(ся)
a (se) înmuia – смягчиться
a se însănătoși – выздоравливать
însoțit – сопровождаемый
însușire – качество
a întemeia – основывать
a (se) înțepa – уколоться
a (se) înteți – усиливать(ся)
(în) întâmpinare – навстречу
întunecat – тёмный
a întrerupe – прервать
a se întrista – печалиться
înțelept – мудрый
învingător – победитель
a (se) învârti – крутиться
a se învoi – разрешать

J

jale – жалость
jalnic – жалостливый

L

lac – озеро
la fel – такой же, так же
lacom – ненасытный
a lăsa – оставить
a lăuda – хвалить
a legăna – убаюкивать
lichen – лишай
locatar – жилец

M

maidanez – бродячая собака
mal – берег
a manifesta – проявлять
maroniu – коричневатый
a se maturiza – взрослеть
măceș – шиповник
măslin – оливковое дерево
mesean – сотрапезник
a (se) micșora – уменьшаться
mijloc – средство
mileniu – тысячелетие
minune – чудо
miraculos – чудесный
mirare – удивление
a mișca – двигать, раздвигать
mângâiere – ласка
mâțișor – почка вербы
moderat – умеренный
a monta – ставить фильм
moștenire – наследство
motănaș – котенок
mușețel – ромашка

N

nară – ноздря
neam – родственник, нация
necaz – огорчение, беда
a necăji – огорчать
neclintit – неподвижный, несгибаемый
negură – мгла, туман
negustor – купец
neînfrânt – непобеждённый
neîntrecut – непревзойдённый
nepătruns – непроницаемый
nevinovat – невиновный; невинный
nevoit – вынужденный
nicăieri – нигде
nobil – благородный
a nota – записывать

O

oaspete – гость
oaste – войско
a obosi – уставать
obraz – щека, лицо
a ocroti – защищать
ocupație – занятие

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 186 07.09.2020 15:59:15

orgolios – высокомерный
orologiu – куранты
ornic – часы
a oscila – колебаться
ostatic – заложник

P

pai – соломинка
palmă – ладонь
paparudă – папаруда
parţial – частично
pastile – таблетки
patrimoniu – достояние
a păstra – сохранить, оставить при себе
peliculă – пленка
peninsulă – полуостров
pericol – опасность
perlă – жемчуг
petală – лепесток
petrecere – празднование
pin – сосна
pitoresc – живописный
pârtie – дорожка
a planta – сажать
podoabă – украшение
a porni – отправиться
posibil – возможный; возможно
posomorât – мрачный
potrivit – подходящий
povaţă – наставление
precipitaţii – осадки
a se preface – притворяться
a prevedea – предвидеть
prichindel – малыш
proprietar – владелец
a proteja – защищать
primejdie – опасность
a proceda – поступать
productiv – продуктивный
a pune la încercare – испытывать
punte – узкий мост
pururea – вечно

R

răcoare – прохлада
rădăcină – корень
a rămâne acasă – оставаться дома
a răsări – всходить
răsucit – скрученный
a recâştiga – получить обратно
a (se) refugia – укрывать(ся)
a refuza – отказать
remuşcare – угрызение
a renova – обновить, ремонтировать
a reprezenta – представить
a respinge – отталкивать
a respira – дышать
rezervaţie – заповедник
a rezista – выдерживать
a ridica – поднять
roditor – урожайный

S

salcie – ива
schimbător – изменчивый
sclipire – сверкание
secetă – засуха
semănături – посевы
semn – знак
a semnifica – означать
sensibil – чувствительный, чуткий
sfătos – разговорчивый
sfinţit – освящать
sfâşiat – растерзанный
a fi sigur – быть уверенным
a se simţi – чувствовать
silinţă – старание
sâmbure – косточка
smarald – изумруд
a sparge – разбить
a spera – надеяться
speranţă – надежда
spirit – дух
spiritual – духовный
spital de urgenţă – больница скорой помощи

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 187 07.09.2020 15:59:15

spor – спора
a sprijini – поддержать
stare – состояние
statornic – постоянный
strămoş – предок
străjuit – охранён
a străluci – блестеть
streaşină – навес крыши
a strivi – раздавить
strâmtoare – пролив
stup – улей
subsol – подвал
subţire – тонкий
succint – сжато
a sugera – подсказывать
suflet – душа
suprafaţă – площадь
a surâde – улыбаться
a susţine – поддержать
susur – журчание

T

tavan – потолок
tăinuit – укрытый, тайный
a se teme – бояться
temelie – основание
teribil (de) – очень
trainic – прочный
a (se) transforma – превратиться
trestie – тростник
a (se) trezi – проснуться, очутиться
a troieni – заносить снегом

U

uluit – ошеломлённый
uimit – удивлённый
a umbla – ходить
urmare – последствие
uscat – суша, сухой

V

valabil – действительный
variabil – неустойчивый
victoria regală – кувшинка
vis – мечта
viteză – скорость
vârtej – водоворот, смерч
a vizita – посетить
voios – весёлый

Z

(în) zadar – зря
zadarnic – напрасно

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 188 07.09.2020 15:59:16

Expresii şi îmbinări de cuvinte

A avea loc – происходить (иметь место)
A da o mână de ajutor – помочь
A fi grăbit – спешить
A bate la ochi – привлечь внимание
A băga în seamă – заметить
În ciuda greutăţilor – вопреки трудностям
A câştiga dragostea – завоевать любовь (сердце)
Colţ de pământ – край земли
A crede de cuviinţă – считать необходимым
Destul de – достаточно
A fi de acord – быть согласным
Freamăt de frunze – шелест листьев
A lua aminte – помнить, запомнить
La nevoie – в беде
A pune la încercare – испытать
Din răsputeri – изо всех сил
A turna cu găleata – лить как из ведра
Pe de altă parte – с другой стороны
A trece prin cărţi – читать
Greu de crezut – трудно поверить

MAXIME LATINE	ÎN LIMBA ROMÂNĂ
✓ANGULUS RIDET.	ACEST COLŢ DE PĂMÂNT ÎMI SURÂDE.
✓OMNE IGNOTUM PRO MAGNIFICO EST.	TOT CE-I NECUNOSCUT E SOCOTIT MINUNAT.
✓SERIS VENIT USUS AB ANIS.	ÎNŢELEPCIUNEA VINE ODATĂ CU ANII.
✓CARPENT TUA POMA NEPOTES.	NEPOŢII TĂI VOR CULEGE ROADELE.
✓LAUDANTUS LAUDENTUR.	CEL DEMN DE LAUDĂ SĂ FIE LĂUDAT.
✓VAE SOLI!	VAI DE OMUL SINGUR!
✓DICTUM FACTUM.	ZIS ŞI FĂCUT.
✓RES, NON VERBA.	FAPTE, NU VORBE.
✓AUDACES FORTUNA IUVAT.	PE ÎNDRĂZNEŢI ÎI AJUTĂ ŞI NOROCUL.
✓DE VISU.	DIN VĂZUTE.
✓IN TEMPORE OPORTUNO.	LA MOMENTUL POTRIVIT.
✓EDIMUS UT VIVAMUS, NON VIVIMUS UT EDAMUS.	MÂNCĂM PENTRU A TRĂI, NU TRĂIM PENTRU A MÂNCA.
✓PATRIAE SOLUM OMNIBUS CARUM EST.	PĂMÂNTUL PATRIEI E SCUMP TUTUROR.
✓MIRABILE VISU.	ADMIRABIL DE VĂZUT.
✓MORE MAIORUM.	DUPĂ OBICEIUL STRĂMOŞILOR.
✓CONSUETUDO PRO LEGE SERVATUR.	OBICEIUL SERVEŞTE DREPT LEGE.
✓NATURA NIHIL FACIT FRUSTRA.	NATURA NU FACE NIMIC ÎN ZADAR.
✓SOL LUCIT OMNIBUS.	SOARELE LUCEŞTE PENTRU TOŢI.

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 189 07.09.2020 15:59:16

Cuprins

COPILUL ÎN FAMILIE

Portret de familie 3
Cele patru piersici 4
Gradul superlativ al adjectivelor 7
Mă simt bine în familie 10
Pârtia, Ion Druță 11
Oricând poți găsi soluția 16
O întâmplare neobișnuită 16
Interjecția 18
Timpul liber cu familia 20
La bunici, Constantin Dragomir 21
Prepoziția 23
Gusturi şi preferințe în familie 25
Câteva lucruri ştiute despre carte şi cărți, Vasile Romanciuc 26
Evaluare sumativă 32
Proiect 33
Autoevaluare 34
Lectură. *Somnoroase păsărele,* Mihai Eminescu 35

COPILUL ÎN SOCIETATE

Mijloace de transport. În transportul public 36
Declinarea substantivelor cu articol hotărât 39
Ce ai face dacă… 43
Procedează corect! 44
Viitorul forma I. Forma afirmativă şi negativă 47
Mesaje scrise. Felicitarea 50
La medic 54
Modul imperativ 56
Evaluare sumativă 59
Proiect 60
Autoevaluare 61
Lectură. *Cu penetul ca sideful,* Mihai Eminescu 62

COPILUL ŞI NATURA

Natura – ghidul călătorului 63
Lumea furnicilor, Constantin Dragomir 64
Modul indicativ, timpul prezent (repetare) 67
Prieteni din lumea animalelor 70
Întâlnirea cu Joy, Eugen Doga 71
Modul indicativ, timpul trecut. Imperfectul 73
Prognoza meteo 78
Cum va fi vremea? 79
Numerale ordinale 82
Enigme ale Terrei 85
Fenomene ciudate 86

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 190 07.09.2020 15:59:16

Adverbe uzuale de timp 89
Evaluare sumativă 92
Proiect transdisciplinar 93
Autoevaluare 94
Lectură. *Ce te legeni...*, Mihai Eminescu 95

COPILUL ȘI PATRIA

Capitala Republicii Moldova 96
La Chișinău, Grigore Vieru 96
Pronumele demonstrative de apropiere 100
Să ne iubim patria 103
Moștenire, Dumitru Matcovschi 104
Pagini de istorie 111
Ştefan cel Mare şi Sfânt, Dimitrie Cantemir 112
Pronumele personale la cazul acuzativ 115
Personalități remarcabile 118
Om al culturii 119
Obiceiuri şi tradiţii populare 123
Drăgaica 124
Chemarea ploii 129
Paparuda şi ploaia 130
Substantivul. Articolul hotărât. 134
Vin Floriile cu soare... 137
Binecuvântarea salciei 138
Evaluare sumativă 143
Proiect 144
Autoevaluare 145
Lectură. *Rugăciune,* Mihai Eminescu 146

COPILUL ȘI UNIVERSUL PREFERINȚELOR

Jocuri de inteligență 147
Filme cu desene animate îndrăgite 153
Modul conjunctiv, timpul prezent 156
Îmi place muzica 159
Eu vreau să compun muzică 160
Călătoriile, o pasiune 165
În jurul lumii 166
Conjuncții coordonatoare 169
Îmi place să călătoresc 172
Descoperă Moldova! 173
Adjective cu trei şi două forme 176
Evaluare sumativă 180
Proiect 181
Autoevaluare 182
Lectură. *Fiind băiet păduri cutreieram...*, Mihai Eminescu 183
Vocabular 184

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 191 07.09.2020 15:59:16

Prezentarea grafică: *Alex Ussow*
Redactor: *Valentina Batîr*
Redactor artistic: *Tatiana Melnic*
Prelucrarea imaginilor, prepress: *Elena Popovschi*
Paginare computerizată: *Lidia Mocanu*

Editura Lumina, bd. Ştefan cel Mare, nr. 180, Chişinău, MD-2004,
Tel./fax: 29-58-64; 29-58-68; e-mail: luminamd@mail.ru
Tiparul executat la Tipografia Centrală,
str. Florilor 1, Chişinău, MD-2068
Comanda nr. 1892

Unit_5_Copilul_Si_Univers_Pref_Restabilit.indd 192 07.09.2020 15:59:16